

De Moeial

Studententijdschrift van de Vrije Universiteit Brussel in samenwerking met BSG, Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Cultuur

De Mythe van de Tweede Democratiseringsgolf

...en 'kosteloos' onderwijs...

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) publiceerde deze week een rapport waarin ze de invoering en de optrekking van de inschrijvingsgelden aan de Europese universiteiten bepleitte. De organisatie, die vooral bekend is geworden door haar jaarlijkse voorspellingen op het gebied van economische ontwikkelingen en werkgelegenheid, baseert zich nu op dezelfde *rational-choice* modellen om de liberalisering van de Europese hoger onderwijsruimte te bepleiten. Ofschoon Guy Tegenbos (DS 14 maart) het Oeso-rapport bestempelde als "een verrassend pleidooi" waar eens "over nagedacht moet worden", is het 'pleidooi' en *faite* allesbehalve 'verrassend' en 'nieuw'. Het is een echo van de onderwijspolitiek die de Europese Commissie (EC) al jaren 'opdringt' aan de lidstaten van de EU. Bij onze Noorderburen en in Engeland zijn de inschrijvingsgelden op exorbitante wijze gestegen; ook in Hongarije hebben ze met ingang van dit academiejaar hun intrede gedaan.

Tegen deze achtergrond lijkt het dan ook zéér voorbarig om het Vlaamse financierings-

aan gunstige tarieven voor de kansarmen worden verdedigd in de naam van de gelijkheid. De voorzitter van de EC, José Manuel Barosso, werpt in dezen graag het Australische voorbeeld op: dankzij het invoeren van leningen voor de kansarmen, in combinatie met hoge inschrijvingsgelden voor de *haves*, zou de ongelijke toegang tot het hoger onderwijs daar ongedaan gemaakt zijn. Maar als je de rest er ook bij vertelt, dan oogt het allemaal een beetje minder fraai: recent onderzoek wees uit dat in Australië (OESO-lid) de terugbetalingstermijn van een studentenlening voor mannen gemiddeld 17 jaar en voor vrouwen 51 jaar bedraagt!

Bij ons in Vlaanderen is het financieringsdecreet van de minister van onderwijs Frank Vandenbroucke op de leest geschoeid van de noden van de toekomstige kennisleviathan. De outputfinanciering (financiering op basis van geslaagde studenten) impliceert reeds een beleid gericht op het verhogen van het

studierendement en het efficiënter aanwenden van een bevroren som geld (gesloten enveloppe). Deze 'responsabilisering' zal ongetwijfeld het gedrag van instellingen sturen naar een beleid gericht op winstmaximalisatie, maar ook op stabiele financieringsstromen. Wanneer studenten die een jaartje bissen geen financiering van overheidswege meer opbrengen voor de instellingen, zullen universiteiten zich vanuit 'rationeel oogpunt' richten op de goed doorstromende student: studenten met hoog cultureel en economisch kapitaal dus. Het beleid mag dan efficiënt zijn wanneer je het in euro's uitdrukt, maar allesbehalve effectief wanneer je de beoogde doelstelling van een hogere (laat staan evenredige) vertegenwoordiging van allochtonen ernaast legt. Wanneer je de statistieken erop naslaat zie je dat 3 op 4 allochtonen die aan universitaire studies beginnen niet door hun 1^e jaar geraken. Voeg bij deze sociaal vertekende slaagkansen een nieuwe financiële drempel - met in het achterhoofd de cijfers uit het recente onderzoek dat uitwees dat 1 op 2 allochtonen onder de armoedegrens leeft - en je concludeert dat de tweede democratiseringsgolf oftewel holle retoriek is oftewel tot een tsunami zal verworden, maar dan in de andere richting...

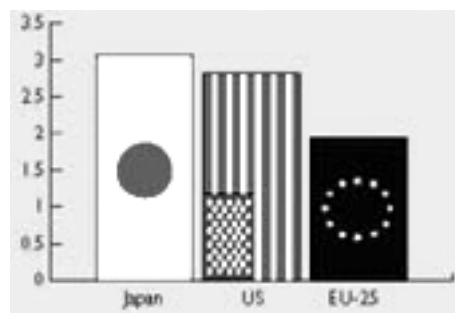
decreet te blijven bestempelen als zijnde dé hefboom voor een tweede democratiseringsgolf. Wel integendeel...

De kiemen voor de liberalisering van de Europese hoger onderwijsruimte werden gelegd op de Europese Raad van 23 en 24 maart van het jaar 2000 in Lissabon. Daar zijn de regeringsleiders van de lidstaten van de EU het eens geworden over een nieuw strategisch project. De *Lisbonstrategy* zou tegen 2010 Europa in "de meest concurrentieel en dynamische kenniseconomie van de wereld" transformeren, "in staat duurzame economische groei met meer en betere banen en een hechtere sociale samenhang te bewerkstelligen". Europa moest anticiperen op de immer voortschrijdende globalisering en de geopolitieke verschuivingen en multipolarisering van kennis en macht, die zij met zich begon mee te brengen. Menselijk kapitaal in de EU wordt getransformeerd tot de nieuwe *currency* en zal spoedig worden gedwongen in het keurslijf van snel-en hard-te-commodificeren-kennis. Het tijdperk van differentiatie, excellentie en winstmaximalisatie in het onderwijs is voorgoed betreden. In dit licht was de ondertekening van de Bolognaverklaring het voorspel en de *conditio sine qua non* voor de beoogde kenniseconomie. Want de uniformisering van de Europese hoger onderwijsruimte beoogde een hogere mate van vergelijkbaarheid en mobiliteit, onontbeerlijk voor een 'geïntegreerde markt' voor hoger onderwijs en onderzoek (in navolging van de VS: een OESO-lid) die de 'vrije arbeidsmarkt' mee moest ondersteunen.

Ofschoon de EU geen onderwijsbevoegdheden heeft, wordt de nucleus van de Lissabondoelstellingen desalniettemin gevormd door onderwijs, onderzoek en innovatie. Mitsdien heeft men het *momentum* dat de intentieverklaring van Lissabon vormde aangegrepen om een nieuwe beleidsmethode te institutionaliseren die dé drijvende kracht zou moeten worden ter 'modernisering' van het onderwijs. Deze 'Open Methode van Coördinatie' verschaftte de EU een sterke invloed op domeinen die, volgens het EU-verdrag, niet tot de hare behoorden. Bovendien hadden de doelstellingen, in tegenstelling tot de Lissabon-intentieverklaring (!), een bindend

de karakter en moest elke lidstaat een nationaal actieplan (NAP) opstellen waardoor intra-Europese vergelijking mogelijk werd. Om schot in de zaak te brengen dus.

Vier jaar na de formulering van de doelstellingen van Lissabon werd geconstateerd dat de geboekte resultaten, op zijn zachts gezegd, schraal waren. In een gepubliceerd *mid-term* rapport werd voor het eerst toegegeven dat de EU gefaald had in het bereiken van de doelstellingen. Er zou een lang moment van bezinning voorafgaan aan de frisse wind die in 2005 door Europa zou waaien na de

publicatie van 2 papers met de ronkende titels "Mobilising the Brainpower of Europe" en "Efficiency and Equity in Higher Education". Waar in 2002 nog wel degelijk sprake was van sociale prioriteiten, gelijke kansen en vrije toegang tot het onderwijs (!), zijn deze in bovenstaande papers opgeofferd op het altaar van excellentie en hoge inschrijvingsgelden. Enerzijds introduceerde de EC een differentiatiemechanisme (zoals we dat in Vlaanderen in het secundair onderwijs kennen), met als teken aan de wand een uitgestippeld beleid voor de topbreinen of 'excellentie', met als uithangbord het nieuwe *European Institute of Technology*. Anderzijds moest het aandeel van het BNP dat besteed wordt aan *Research and Development* (R&D) in het onderwijs sterk stijgen, want wat in de EU aan R&D besteedt wordt, 1.92% (zie tabel), verbleekt bij de 3.15% in Japan (OESO-lid).

De universiteiten kregen het advies de kloof te dichten met geld dat het zal moeten zoeken bij studenten en privé-maatschappijen. Voortaan zouden torenhoge inschrijvingsgelden en leningen

Diversiteit heeft zijn prijs en dit impliceert exact het tegenovergestelde van wat de EC en de Oeso bepleiten: namelijk het optrekken van de publieke middelen voor hoger onderwijs (open-end-financiering) en het subsidiëren naar behoefte. Sinds wanneer ligt de rol van de overheid in het beperken van ontplooiingskansen? Kansgroepen kunnen hun talent enkel ten volle ontwikkelen als de politiek de juist randvoorwaarden kan scheppen. Onderwijs als socialiserende instelling bevordert de democratie door actief burgerschap te promoten. Maar impliceert de weg naar actief burgerschap dan niet een vrije toegang tot primair én secundair én tertiair onderwijs? Wanneer dringt het door dat er op de middellange en lange termijn formidabele sociale en economische terugverdieneffecten voor individu en samenleving inzitten? De EC heeft 2007 alvast uitgeroepen als het "European Year for the Equal Opportunities for All", maar een haastig woord is gauw gezegd...

Bilal Benyaich

INHOUD

- P. 2 Van Camp in de bocht
- P. 2 Studentenraadgeblaas
- P. 3 Een *dwars*-lezing
- P. 4 Interview met Jean-Paul Van Bendegem
- P. 5 Column
- P. 6 Afrikareis door VUB'ers
- P. 7 Studentenvertegenwoordiging?!
- P. 8 Chávez en de Reuzen
- P. 9 Ideologiekritiek
- P. 10 Experimenten 2006; een recensie
- P. 11 Yogaën!
- P. 12 The Quiet War IV
- P. 13 Tokyo Police Club
- P. 14 Links Racisme op Erasmus
- P. 15 Naalden verhaald
- DRAAI'S OM? P. 16

Edito!

De inkt van het vorig Edito was nog niet opgedroogd, of druppels bloed bevleekten reeds de bladen. Na mijn betoog ter verdediging van de vrijheid van meningsuiting en persvrijheid, bleek eens te meer hoe weinig absoluut deze vrijheid is – ook in Vlaanderen. We ontvingen een mail van ons collega-studentenblad *dwars* van de Universiteit Antwerpen die verontruste blikken op onze redactie tot gevolg had, in de dagen daarna nog versterkt door berichtgeving in andere media: *dwars* werd dwarsgezet. Door NSV.

In de maart-editie van *dwars* stond een artikel over de nationalistische studentenvereniging NSV. Onder de titel 'De jonge herauten van de haat; dertig jaar NSV, een bloemlezing' werd hierin een overzicht gegeven van de geschiedenis van de dubieuze klakkenmannen, die onze campus ook op jaarlijkse basis met een bezoekje verblijden. Nu, dit *dwars*-artikel ziet u op pagina 3 afgedrukt – dat was u, oplettende lezer(es) vast al wel opgevallen. Ik zal u vertellen waarom.

Dwars beschikt over verdeelbakjes, net zoals de *Metro*. Die hebben dat ook. Maar dan op stations en -*what's in a name*- in de metro. Die van *dwars* staan op de campus in Antwerpen. Ook leuk. Wij hebben er geen; wij zijn immers mannen die in weer en wind wegwaaiende Moeials staan te verspreiden. Mensen met angst voor papier en letters zijn gewillige slachtoffers. Dit terzijde.

De verdeelbakjes van *dwars* waren vol, en op een dag waren ze leeg. Uiteraard kan dat op een teken van immense populariteit wijzen, maar dit was geenszins het geval. En dat terwijl het een mooi nummer was; in het artikel 'In het kruis getrap' werden onze VUB-vertegenwoordigers binnen de Vlaamse Vereniging van Studenten zelfs op hun nummer gezet: 'Als reactie op deze stemming [in verband met levensbeschouwing, red.] deed de LOKO-fractie [studentenraad van de KU-Leuven, red.] wat elke zichzelf respecterende volwassene die een democratische stemming verliest, zou doen en verliet huilend de vergadering. Hierin werd ze achterna gehup-peld door de VUB-fractie, die zich blijkbaar van universiteit vergist had bij het inschrijven.'

Ja... onze vertegenwoordigers die afgebeeld worden als huppelende huichelaars... 't is een schande. Als ik het niet roerend eens was geweest met de inhoud had ik me er mogelijk nog toe gezet een ingezonden brief te sturen. Onze VVS-fractie zal het ook wel niet doen, want deze is uitgehuppeld en vervangen door andere vertegenwoordigers. Te hoog huppelen kost je de kop, zo is het maar net.

In ieder geval, er stond nog een artikel in dit bewuste Antwerpse nummer, waarvan de verdeelbakjes akelig leeg bleken te zijn. De reden hiervoor; het artikel dat u op pagina 3 kunt lezen. In reactie op de publicatie van die tekst in *dwars* heeft NSV de bakken systematisch leeggehaald, een gedeelte voor het redactielokaal van *dwars* gedropt en met azijn besprenkeld (zie foto op pag. 3). Ondertussen heeft NSV toegegeven achter de actie te zitten. Zij dulden geen weerstand.

Het is ronduit onacceptabel je de mond te laten snoeren, van welke organisatie hier dan ook achter zit. Ondergetekende heeft daarom het idee gelanceerd het artikel in de andere studentenbladen van Vlaamse universiteiten integraal op te nemen. Vooralnog blijft de actie beperkt tot uw eigenste Moeial, met *dwars* als vriendelijke steunbetuiger. Inmiddels is echter onder druk van de Antwerpse academische overheid het gewraakte artikel verdwenen van de site van *dwars* (www.dwars.ua.ac).

Deze absurde gang van zaken dient bestreden te worden. Als ik vind dat mijn vertegenwoordigers geen huppelende wipkippen zijn, dan huil ik misschien vlug, om vervolgens een artikel te schrijven om de lezer van het tegendeel te bewijzen. Ik ga geen oplages vernietigen, ik zal geen auteurs bedreigen, ik laat de azijn in de fles.

Het vorig Edito sloot ik af met te antwoorden op de vraag wat te doen teneinde onze vrijheid van meningsuiting te verdedigen. Ik zei toen 'we kunnen enkel aan elkaar beloven voor onze rechten te blijven strijden [...]. Samen redden we het.' En inderdaad, als we onze krachten bundelen staan we sterk. Toegeven aan intimidatie is het slechtste wat je kunt doen. Bij deze is de daad bij het woord gevoegd.

Daniel van der Meer

De VUB van de toekomst

Ordo Ab Chao II

In De Moeial van december 2006 berichtten wij onder de titel 'Ordo Ab Chao; uw en uwer kinders toekomst aan de VUB' al over de hervormingsplannen van onze rector Benjamin Van Camp. Dit resulteerde in een aanzienlijk aantal verontruste zielen die zich al bevend kwamen warmhouden in onze standvasten armen. 'Het zal er toch wel niet van komen, wees maar niet bang', een geruststellend woordje tegen beter weten in was ons enig kalmeringsmiddel.

Want het lijkt er toch te komen; Plan Van Camp, afgekort PVC. Op 6 maart verstuurde onze rector zijn definitieve ontwerp tekst naar de verschillende faculteiten. Het is een 18-pagina's tellende tekst, met als titel het even messiaanse als onheilspellend klinkende 'De Vrije Universiteit Brussel van de toekomst'.

Voor het geval u zich niet meer kunt herinneren waar PVC nu precies over handelde, raad ik u aan De Moeial van december er op na te slaan. Op onze site (www.vub.ac.be/moeial) staan alle nummers te uwer beschikking. Nu volgt een korte samenvatting van onze toekomst, of wat daar ook voor door moet gaan.

Van Camp schuwt het principe van Ordo ab Chao (chaos creëren -of zeggen dat een apocalyps niet

ver van ons is- en je dan opwerpen met een oplossing; dé oplossing zogezegd) ook in 'De Vrije Universiteit Brussel van de toekomst' niet; de man dreigt volop met 'de noodzaak van het maken van keuzes', 'neerwaartse spiralen', 'het sluiten van opleidingen', de wegvallende volwaardigheid onze universiteit'... Van Camp to the rescue!

Ik wil niet beweren dat deze gevaren niet reëel zijn; de geboden oplossingen zijn echter minder evident. Behalve dat ze niet evident zijn, worden ze voornamelijk gekenmerkt door een sluier van vaagheid. Dit zijn de belangrijkste voorstellen van PVC:

- De 8 faculteiten zullen als zodanig verdwijnen en worden vervangen door een viertal 'studiedomeinen', gestructureerd binnen 'schools', 'colleges'.

- Weinig bevolkte opleidingen zullen worden afgestoten.

- Samenwerking met andere universiteiten is onontbeerlijk. Hierbij wordt de voorkeur gegeven aan samenwerking met één vaste partner in plaats van per opleiding veranderlijke partners.

- Een internationale uitstraling vergroten door Engelstalig onderwijs. De *University of Brussels* wordt hiervoor opgericht; deze heeft een overkoepelende functie.

Op het moment dat deze Moeial in papieren vorm in jullie handjes ligt, is Van Camps voorstel goed- of afgekeurd door de Raad van Bestuur van de VUB. Vervolgens zal het nog een keer de faculteitsraden passeren. Deze hebben echter al inspraak gehad; PVC is in december gelanceerd, waarna gedurende drie maanden iedereen zijn of haar zegje mocht doen. Deze maanden zijn nu voorbij.

Nu schijnt het wel zo te zijn dat de rector zijn plan al jaren door de organisatie heen probeert te loodsen -tevergeefs. Als fan van de Amerikaanse structuur ziet Van Camp evenwel zijn ideaalbeeld langzaam maar zeker gerealiseerd worden.

Het lijkt me onwaarschijnlijk dat de Raad van Bestuur valt voor een dergelijk vaag voorstel, waaruit men onmogelijk een gefundamenteerd oordeel kan formuleren. Dat zal ik dan ook niet voor u doen. Of Van Camp reeds voldoende chaos en angst heeft gezaaid om zijn orde op te kunnen dringen, zal de komende periode blijken.

Daniel van der Meer

Reactie op het interview met Bert Van der Auwera

Tot mijn grote verbazing las ik in de vorige editie van De Moeial, die mij toegestuurd werd, dat de huidige voorzitter van de Studentenraad wist te vertellen dat hij een stap opzij gezet had uit de VVS werkgroep, omdat er meningsverschillen tussen hem en mij waren over het te voeren beleid. Niets is minder waar. Bert is niet uit VVS gestapt, maar is door het bestuur vorig jaar ontslagen wegens het niet nakomen van zijn verplichtingen.

In het begin van jaar leek hij nochtans heel gemotiveerd, hij wilde absoluut VVS-coördinator worden. Al snel na zijn aanstelling kwam hij met het idee af om uit VVS te stappen en samen met LOKO (Leuvense Overkoepelend Kringorgaan) een nieuwe koepel op te richten. Omdat hij om de rest hiertoe te overtuigen geen enkel objectief element kon voorleggen en een uitstap dus helemaal niet kon rechtvaardigen is die uitstap zelfs nooit een 'issue' geweest.

Bert bleek al snel zijn interesse in VVS verloren te hebben. Hij moest aangemaand worden om de

leden op de hoogte te brengen van de volgende VVS-bijeenkomst en hen uit te nodigen voor de voorbereidende vergaderingen voor VVS en zelfs na deze aanmaningen riep hij de leden consequent te laat op (enkele dagen voor de vergadering) en weigerde hij resoluut om de afgevaardigden van BSG, die ook in de VVS-werkgroep zaten, uit te nodigen, waardoor ik die een aantal keer zelf heb moeten uitnodigen.

Het ging van kwaad naar erger en in het tweede semester is Bert als coördinator zelfs op geen enkele Algemene Vergadering van VVS geweest en waren er bijna steeds te weinig VUB-ers op de vergaderingen om ons stemrecht ten volle te laten gelden (als er maar 1 persoon komt opdagen, krijgt de VUB maar 1 in plaats van 2 stemmen), als rechtstreeks gevolg van het feit dat hij niemand opriep en ik vaak in extremis zelf én alleen moest gaan.

Bert is daar dan ook over aangesproken (privé) en hij heeft beloofd zijn taken beter op te volgen. Toen hij de volgende bijeenkomst weer niets had

gedaan, is er door het toenmalige bestuur intern (in het bestuursverslag) standpunt hierover ingenomen, met de boodschap dat hij zich moest herpakken want dat het zo niet meer kon. Hij beloofde opnieuw zijn verplichtingen na te komen. Toen hij bij de volgende vergadering alweer niemand had uitgenodigd en alweer niet naar VVS gegaan is, heeft hij op een officieuze STR, in aanwezigheid van de leden dus, publiekelijk de aanmaning gekregen dat hij zijn verantwoordelijkheden niet nakwam en dat hij zich diende te herpakken. Spijtig genoeg hadden we de volgende vergadering alweer prijs en is er door het bestuur van vorig jaar dan beslist dat er geen andere keuze meer was dan hem te ontslagen als VVS-coördinator. Ik heb hem hier over aangesproken en hij heeft toen inderdaad zijn ontslag probleemloos aanvaard.

Brahim Benichou

Voorzitter van de Studentenraad 2005-2006 en nauw betrokken bij de oprichting ervan, nu afgestudeerd.

Verkiezingen Studentenraad 2007-2008

1) RAAD VAN BESTUUR (1 mandaat/ faculteit)
Fac. Kandidaat (Plaatsvervanger)
LW ...
RC Chris Schijns (Cedric Vanhenxthoven)
WE Arafat Badandi (Wanzie Cheongwa Nkwete)
GF Sofie Pauwels (Sander Maes)
IR Vincent Ginis (Lisbeth Mechele)
ES Jasper De Man (Maxim Vanhenxthoven)
PE Lora Geypen (Inès Gaston- Echevarria)
LK ...

Tussen maandag 26 maart en vrijdag 14 april kunt u uw vertegenwoordigende stem kiezen. En u moet dat doen, want het is de enige vorm van participatie wat betreft het beleid en beheer op de VUB die de studenten geboden wordt. Dat er desalniettemin nog faculteiten zijn (LW en LK), waarin geen van de duizenden studenten die deze faculteiten herbergen de verantwoordelijkheid op zich neemt, is warempel te schandalig om waar te zijn. Nu, het minste dat u kunt doen is er voor te zorgen dat het minimum aantal stemmen bereikt wordt; anders wordt het helemaal een treurig verhaal. Een verhaal van vele tranen en biggelende wangen.

Als u vindt dat u niets te kiezen hebt en daarom weigert te stemmen, bent u een mooi kind van onze consumptiemaatschappij. Niets belette u van

2) ONDERWIJSRAAD (1 mandaat/ faculteit)
Fac. Kandidaat (Plaatsvervanger)
LW ...
RC Cedric Vanhenxthoven (Chris Schijns)
WE Ali Oualmakran (Camille Mommer)
GF Hakki Demirkapu (Ahmed Dogu)
IR Laurens Teirlinck (Rutger Decock)
ES Judith Tobac (Hannah Vanbelle)
Maxim Vanhenxthoven (Jasper De Man)
PE Nicolas Dutré (Sofie Vanlerberghe)
LK ...

uw eigen kandidaatstelling. Dus nu niet zeuren; stemmen.

De Studentenraad bestaat uit 3 afdelingen van elk 8 studenten. Voor twee van de drie geledingen kunt u één stem uitbrengen. Dit zijn de afdelingen 'Raad van Bestuur' en 'Onderwijsraad', en zijn faculteitsgebonden. De derde afdeling 'Studentenraad' gaat over de algemene werking. Voorheen bestond in de plaats hiervan de afdeling 'Studentenvoorzieningen'; deze afdeling is echter vanaf komend jaar geïncorporeerd binnen de volledige Studentenraad van 24 studenten. Om het aantal studentenvertegenwoordigers niet te doen afnemen is ervoor gekozen 8 'algemene' studentenraadleden hiervoor in de plaats te stellen. Voor deze afdeling kunt u maximaal 8 vertegenwoordigende stemmen kiezen (er zijn 9

3) STUDENTENRAAD (8 mandaten)
Kandidaat (Plaatsvervanger)
- Achtee Al Yussef (Nele Van Campfort)
- Imen Daou (Ilona Baus)
- Arno De Cauwer (Eline Maekelberg)
- Jessica Domen (Ward Campo)
- Joris Mestdagh (Ivan Verschueren)
- Steven Plugers (Michaël Van Roy)
- Ilse Renders (Nadia Ouzoubair)
- Jan Vandenneucker (Yuri Herman)
- Daniël Van der Meer (Toon Bijmens)

kandidaten), en deze staan los van de faculteiten. Een rechtenstudent is zodoende binnen deze afdeling niet gebonden aan een kandidaat uit de faculteit RC.

Deze vertegenwoordigers gaan pas in het academiejaar 2007-2008 aan de slag.

U kunt stemmen op:

<http://verkiezingen.vub.ac.be>

Hier vindt u ook verdere informatie, evenals op www.studentenraadvub.be, alwaar de kandidaten een pagina wordt geboden om zichzelf en hun standpunten kenbaar te maken.

De Jonge Herauten van de Haat

Dertig jaar NSV: een beknopte bloemlezing

Onderstaand artikel is in overleg en zonder aanpassingen overgenomen uit *dwers*, het maandelijks studentenblad van de Universiteit Antwerpen. Vele exemplaren van hun maart-nummer zijn door het NSV gestolen en/of vernield; vandaar het initiatief tot samenwerking. Voor verdere informatie, zie het *Edito* op pagina 2 van deze *Moecial*.

Recent vierde de Nationalistische Studentenvereniging (NSV) haar dertigste verjaardag. De extreemrechtse studentenclub zette binnen haar rangen een heus beschavingsoffensief in: commando's moesten plaatsmaken voor vreedzame protesten, fascistoïde gedachtegoed voor Vlaams-nationalisme, nazi-herdenkingen voor cantussen. *Le nouveau NSV est arrivé*. Althans, dat probeert het NSV ons diets te maken.

De studentenvereniging - die ook aan onze universiteit actief is - blijkt echter geen club als een andere. Haar verleden wordt getekend door extreme ideeën en daden. De scherpste hoekjes mogen dan inmiddels wel bijgevoeld lijken, maar verschilt de huidige organisatie daadwerkelijk van het vroegere NSV? Niet iedereen is die mening toegedaan: "Sommigen verslijten ons voor mietjes en watjes, fasco's en nazi's, professionele amokmakers, straatvechters, beroepsbetogers... Ze hebben gelijk." - Jeroen De Gussem, NSV-voorzitter Gent, 2002.

Slagen en verwondingen

Vlaams Belanger Rob "Klop" Verreycken heeft zijn klinkende bijnaam niet te danken aan die keer dat hij zijn ex-vrouw in elkaar sloeg; het is een koosnaampje uit zijn studententijd. Zijn palmares liegt er dan ook niet om: gedurende zijn carrière bij het NSV gaf hij een vuistslag in het gezicht van een ACOD-voorman en sloeg hij Kris Merckx van de PVDA een gekloven lip. Hij leidde eveneens een grootscheepse charge van NSV'ers op Gentse studenten waarbij drie gewonden vielen en hij stond meermaals terecht voor het toebrengen van slagen en verwondingen. In 1984 werd de jonge Marokkaan Ben Ayssa Ouslame zonder aanleiding in een café vastgegrepen en neergestoken. Als bij wonder overleefde Ouslame drie messteken in de keel. De vader, NSV'er Luc Onbekent - die zich al eerder schuldig gemaakt had aan slagen en verwondingen - werd snel gevat en bekende de feiten. Op het proces verdedigde hij zich met de woorden "Een Marokkaan hoort hier niet thuis. Ieder volk hoort in zijn eigen land." Eind 1984 werd Onbekent veroordeeld tot vier jaar effectieve gevangenisstraf. Enkele maanden later, in juli 1985, werd hij reeds vrijgelaten wegens goed gedrag. In september 1985 was hij alweer op oorlogspad: ditmaal medeplichtig aan de brandstichting op een PVDA-boekhandel. Prompt richtte Philip Dewinter een steunfonds op voor "politiek gevangene" Luc Onbekent.

Dat het geweld niet enkel tot het verleden van de club behoort, bewees het NSV dit academiejaar: tijdens Studay 2006 belaagden enkele NSV-studenten de Antwerpse LSP-lijsttrekker Nikei De Pooter. Bruno Valkeniers is tegenwoordig een vooraanstaand figuur binnen het Vlaams Belang.

NSV en het Vlaams Belang

Officieel zijn er geen banden tussen NSV en Vlaams Belang. Dat de twee organisaties nauw verweven zijn, blijkt in de praktijk echter overduidelijk. Het NSV was een belangrijke leerschool voor heel wat VBpolitici: Frank Vanhecke, Philip Dewinter, Bruno Valkeniers, Edwin Truyens, Bart Laeremans, Rob Verreycken, Marijke en Koen Dillen... De lijst met VB'ers die stage liepen bij de Nationalistische Studentenvereniging is eindeloos. Dat er geen

officiële banden zijn komt echter goed van pas: het VB kan zich zo naar de buitenwereld toe distantiëren van het radicalere NSV.

Edwin Truyens was mede-oprichter van zowel NSV (1976) als Vlaams Blok (1978). Als eerste praeses van de Antwerpse NSV-afdeling en jarenlang voorzitter van de Vbstudiedienst kent hij de interne keuken maar al te goed. In een interview zegt hij onomwonden "Het NSV vormde de eerste Vlaams Blok-studiedienst."

Een heel aantal huidige VB'ers speelt een belangrijke rol binnen het NSV. Philip Dewinter en Bart Laeremans zijn de voorzitters van het NSV-steun-en-beschermcomité en ook Vlaams Belang-leden Wim Van Dijk, Wim Wienen en Hans Verreyt helpen actief in de organisatie van het NSV. Anke Vandermeersch, Francis Van Den Eynde en Johan Demol prijken prominent op de lijst met ereleden. Verder mag de studentenvereniging stevast gebruik maken van VB-lokalen voor haar activiteiten.

"Vlaams-nationalistisch"

Het NSV doet de laatste jaren zijn best om een reputatie als studentikoze en louter Vlaamsnationalistische beweging op te bouwen. Op hun site hebben ze het over dopen, cantussen en vormingsavonden over de Vlaamse beweging. Maar welke ideologische achtergrond gaat er eigenlijk schuil achter het Vlaams-nationalisme van het NSV?

In 1989 vierde het NSV het honderdste geboortjaar van Adolf Hitler. Volgend citaat uit De Morgen spreekt boekdelen: "Een dertigtal studenten bracht op donderdagavond de Hitlergroet in het NSV-stamcafé Het Kroegske. In het café, waar zich een dertigtal studenten van de Nationalistische Studentenvereniging verzameld hadden, was men even in paniek toen één van de aanwezigen een in perfecte staat verkerend SS-hemd vanonder zijn trui haalde om

aan zijn medestaanders te tonen. De eigenaar van Het Kroegske, ex-praeses van de NSV, had zich voor de gelegenheid gehuld in een T-shirt van de Ku-Klux-Klan."

Op 10 november 2003 organiseerde de Gentse afdeling van NSV een optreden in café De Roeland. Zelf koppelden ze dit uitdrukkelijk aan de herdenking van Kristallnacht. Kristallnacht, op 9 november 1938, was een georganiseerde aanval van nazi's tegen de joodse gemeenschap in Duitsland. Het optreden in De Roeland werd verzorgd door de rockband Standrecht. De teksten van hun nummers spreken voor zich: "Bloedigeorgie voor t'Arisch ras / Heil, heil / Krieg, total Krieg! / Gij Jodenhonden, hierbij verklaar ik u der Totale Krieg!" Nu we het dan toch over liedjesteekten hebben: een kort citaat uit het officieuze NSV-lied, zoals ze het zelf publiceerden in hun tijdschrift: "Ne amadees, ne marokkaan, ne raller en ne nikkeriaan / ne kommunist, ne vreemde tist, die zwieren we allemaal in hun kist / ne vuile jood, ne maoïst, ne franskiljon en socialist / den BRT en 't syndikaat, die benen we uit tot op de graat!"

Het blijft echter niet beperkt tot dubieuze studentenliederen die laat op de nacht tijdens een uit de hand gelopen cantus gezongen worden. In hun bladen *Signaal* en *Verbandsberichten* is de toon bloedserieus. "De essentie van het volk ligt in het ras, in ons geval het noordras. Het karakter van een ras bepaalt de cultuur en de ontwikkeling van een volk. [...] Om het voortbestaan van onze cultuur en ons volk als organische eenheid te verzekeren, komt het erop aan het ras zuiver te houden. De geschiedenis leert ons dat kultuurscheppende, heersende volkeren niet aan de omstandigheden ten onder gaan, maar wel aan het opgeven van hun raszuiverheid," dixit Bart Stevens in 1981 in *Signaal*, de vroegere titel van het NSV-tijdschrift (nu *Branding*). *Signaal* was tevens de titel van het nazi-propagandablade tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Nog explicieter en hallucinanter zijn volgende fragmenten uit het artikel "Gelijkheid: een mythe" in de *Verbandsberichten* van 1996. "Een neger met een kapsel van koeiedrek en afgevijlde tanden geeft een beter beeld weer van de echte natuur van een neger dan een neger die als blanke is opgevoed en met een auto heeft leren rijden en vloeiend een blanke taal spreekt. [...] De negercultuur is niet alleen verschillend van de blanke cultuur, het is ook een minder geavanceerde cultuur, en ten opzichte van de blanke cultuur INFERIEUR. [...] Deze inferioriteit is het gevolg van de fysieke inadequaatheid van het negerbrein op het gebied van abstracte concepten. [...] De integratie van negers in onze maatschappij, het vermengen van onze genen met de hunnen, zal leiden tot een verval van ons blanke ras. In plaats van een evolutie krijgen we een devolutie. Daarom is het van levensbelang voor iedereen van ons ras om te weten dat er niet zoiets bestaat als 'gelijkheid tussen rassen', ongeacht hoeveel negers er in onze maatschappij rondwalen en zich voortplanten." De toenmalige verantwoordelijke uitgever van het blad was de Gentse NSVpraeses Dieter Van Parijs. Inmiddels bekleedt Van Parijs een respectabele plaats op de VBSenaatslijst en heeft de man het voorzitterschap van een lokale VB-afdeling gekregen.

Frappant is ook het verhaal rond Thierry Vanroy. Toen er in 2006 in Hasselt een NSVafdeling opgericht werd, werd hij aangesteld als voorzitter. Vanroy kwam eveneens op voor het Vlaams Belang bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen: opmerkelijk, gezien zijn eerdere uitspraken. Deze NSV-voorzitter en VB-lid zegt anno 2006 "Eens de democratie in chaos ineerstuikt, hoop ik dat er een ijzeren fascistische hand is om over te nemen." Op het internet noemt hij Franco, Mussolini, Hitler en Degrelle als zijn politieke voorbeelden.

Alle NSV-leden afschilderen als fascistische racisten met nazi-sympathieën zou uiteraard een karikatuur zijn. Zoals in elke organisatie zijn er ook in het NSV verschillende strekkingen, de ene minder radicaal dan de andere. Het NSV doet echter weinig moeite haar radicale kant te verhullen: nergens neemt de studentenclub afstand van figuren als Thierry Vanroy - integendeel, hij wordt tot afdelingsvoorzitter gepromoveerd - en de meest expliciete teksten over rassensvermenging en "negercultuur" komen uit officiële NSV-publicaties.

Uit het verdomhoekje

Opmerkelijk is dat in academische en politieke kringen de houding tegenover het NSV veranderd is. Professor emeritus M. Debackere van de toenmalige Rijksuniversiteit Gent was jarenlang erelid van NSV. Ook professor Matthias Storme van de UA en de KUL gaf recent een aantal vormingsavonden voor de NSV-afdelingen van Brussel en Gent. In 2005 namen onder andere Erik Van Rompuy (CD&V), Ludo Dierickx (Groen!) en Mark Demesmaeker (N-VA) deel aan een NSVverkiezingsdebat in Antwerpen. Het laatste debat, waarvoor Hugo Coveliers (VLOTT), Ludo Van Campenhout (VLD), Robert Voorhamme (sp.a) en Luk Lemmens (NV-A) toezegden, ging uiteindelijk niet door. Ondanks het geweld en het extreemrechtse gedachtegoed dat integraal deel uitmaakt van het NSV en haar geschiedenis, schijnt de studentenvereniging de laatste jaren dus publiek acceptabel te zijn geworden. In het spoor van de demarginalisatie van het Vlaams Belang tracht het NSV zich te profileren als een volwaardige, respectabele studentenbeweging. Dat ze dit doen zonder afstand te nemen van hun radicale wortels, wordt blijkbaar gemakkelijk genegeerd.

Jonas Vincken

Met dank aan: Sim Dereymaeker, Mehdi Koocheki, Farid Rasoolzadeh en Nicolas Van Herck.

Interview met Jean-Paul Van Bendegem

De Decaan spreekt over het nutteloze, global warming en zichzelf

U had het wellicht reeds opgemerkt, o schrandere lezers en vooral lezeressen van De Moecial, maar onze wereld staat niet stil! Neen, integendeel, bewegen doet zij. En nog geen klein beetje: draaien rond haar eigen as, draaien rond de zon, vliegen door het heelal... En alsof dat nog niet erg genoeg is wordt de oppervlakte van onze beminde bol nog eens overwoekert door allerlei leven. Tussen dit leven bevinden zich nogal onnoemelijk veel exemplaren van één bepaalde diersoort, namelijk de mens. Dit opmerkelijk beestje staat al helemaal niet stil! Het krioelt en springt en bezint, maar dit laatste misschien iets te weinig. Het kijkt naar vreemde televisieshows genaamd "Big Brother" en geniet er van om anderen aan leugendetectortests te onderwerpen. Wij raden u allen aan om er nog eens George Orwell's "1984" op na te lezen. Het dartele diertje trekt zich trouwens meer en meer angstig terug in een veilig, klein wereldje genaamd fundamentalisme. En vanuit deze wereldjes gooien ze afval naar elkaar, elk gesteund door hun persoonlijke intelligente ontwerper. Maar door het hyperactief rondgehuip van deze kale apen warmt het aardbolletje meer en meer op, zodat ze zichzelf naar de verdoemenis lijken te huppelen. Tussen deze mensen bevinden zich echter een aantal bijzondere exemplaren, zoals mijnheer Jean-Paul Van Bendegem. Zij durven nogal eens bijzondere uitspraken doen, zoals in *De Knack* en *De Morgen*. Maar als die mijnheer Van Bendegem naar de (andere) media stapt met zulke uitspraken, voelen wij ons als studentebblad van de VUB tekort geschoten. Hoog tijd voor een interview dus! De meesten onder jullie zullen hem wel kennen van de legendarische lessen logica in de eerste kandidatuur (ach sorry, eerste bachelor). Maar wat schuilt er in het hoofd van deze neurotische Raspoetin look-a-like met zijn haast demonische lach? Gewapend met een blad vol filosofische vragen trokken wij naar de decaan van de faculteit Letteren en Wijsbegeerte. Na de eerste vraag konden we het papier echter meteen in de prullemand frommelen, improviseren dan maar! Tot ons grote plezier werd het een aangenaam interview waar menig maatschappijkritische uitval niet weggemoffeld werd. Over schoenmakers, televisietoestellen met nog hogere resolutie en schaaamlipcorrecties: De Moecial sprak met de decaan LW: Prof. Dr. Jean-Paul Van Bendegem:

De Moecial: Om met een algemene vraag te beginnen. Over de richting filosofie, waarvan men altijd zegt dat je met het diploma niets bent. Heeft de filosofie, in het algemeen en als studierichting, in deze barre tijden nog een relevantie, enig nut van bestaan?

JPVB: Goh. Ik ben geneigd te zeggen, meer dan ooit. We zitten nu in een tijd, zeker in het westen, waar... om het even wat je doet, je moet altijd kunnen aantonen dat het nut heeft. Maar iets kan voor een persoon van nut zijn, maar toch beschouwen we het als zijnde nutteloos. Terwijl dat volgens mij echt iets is dat moet gekoesterd worden, als ze je vragen "en waar dient dat nu voor?" Dat je dan kan zeggen, "wel in alle eerlijkheid, dat dient tot niks, en da's goe zo!" Ja, dan krijg je meestal discussies tot en met...

Op het tweede gezicht ben ik geneigd te zeggen dat filosofie toch ook wel een nut heeft, daar ben ik ook van overtuigd. Kort samengevat is mijn -misschien wel naïef - beeld: neem een maatschappij, zoals de onze bijvoorbeeld. Je moet die maatschappij runnen, je zit met een aantal problemen. Ik begrijp dat global warming nu meteen doorgeschooten is naar nummer één en bovenaan de lijst staat. Onvermijdelijk komen daardoor een aantal andere problemen op de achtergrond, omdat ze simpelweg nu niet acuut zijn. Dat betekent niet dat die problemen onbelangrijk zouden zijn. In die zin zie ik de rol van de ethicus, de filosoof enzovoorts als iemand die een soort van vrijegeleide krijgt, ruimte krijgt om te zeggen: oké, denken jullie nu na over die problemen. Die hebben nu geen relevantie, er is geen acute vraag naar, maar het kan toch dat binnen tien à twintig jaar dat probleem belangrijker wordt.

Wat zijn dan die problemen, denkt u, voor de filosofie?

Het zit al een beetje in die global warming: de toekomst van de mens. Maar in eerste instantie vanuit het idee: welke wetenschappen zijn relevant om ons te helpen bij het beantwoorden

van zulke vragen. Om het wat concreter te maken: ik vind het zeer goed dat de discussie rond dat fameuze transhumanisme nu al bezig is... ook al zijn we technologisch gesproken nog niet zo ver.

TECHNOLOGIE EN ONZE MOGELIJKHEDEN

Wat is juist transhumanisme?

Er zijn verschillende invullingen voor, maar waar het in hoofdzaak op neer komt is het idee... (neemt zijn bril in de hand); dit is hier heel primitieve technologie die toelaat dat ik mijn gebrekkig zicht kan bijsturen. Wat als je dat begint door te denken in de zin van... veel dichter, en zelfs tot in het lichaam kunnen ingrijpen. Waarom bijvoorbeeld niet, in plaats van lenzen op te moeten plakken, dat je rechtstreeks op het oog zelf ingrijpt. Dat je de geheugen-capaciteit zou kunnen opdrijven door actief op het brein in te grijpen, enzovoort...

Het gaat ook samen met een door-gedreven inzicht in de menselijke biologische structuur, genetisch materiaal, DNA, noem maar op. Dat lijkt me nog veel reëler dan het idee van een geheugenchip in te planten. Dat zal wel komen, de kans is groot vrees ik... (bezorgde indruk) Maar veel dichterbij: naarmate *genetic screening* beter zal lukken, zal men inderdaad kunnen zeggen van een ongeboren kind, dat zich slechts drie maanden aan het ontwikkelen is: "het heeft dat defect, dat zal zich vertalen in dit en dat, moet jij die kleine nog hebben madam?" Daar moet de filosofie zich nu al mee bezig houden, en over nadenken.

Ja, het zit wellicht in onze aard om alles te willen perfectioneren, maar wie zijn wij om over zulke gewichtige zaken te beslissen?

Volgens mij is het antwoord daarop: Wij! "Wie zijn wij? ... we zijn wij!" (lacht) als wij het niet doen...

Maar "1984" (George Orwell) en "Brave New World" (Aldous Huxley) lijken plots niet zo ver af...

In termen van *genetic screening* zeker, en je krijgt het nu ook al hé. Als ik me niet vergis is het in een aantal landen nu al duidelijk afgesproken dat ouders niet moeten afkomen met de vraag: "oké, wilt u die foetus hier even checken? Als hij die en die eigenschappen niet heeft, dan moeten we hem niet hebben."

Gaan we dan voor God spelen?

Er zijn inderdaad "enthousiastelingen" die dat effectief nu al beweren. De prachtige documentaire "Technocalyps" van Frank Theys, denk ik? Het bekijken waard, daar worden een aantal echte "diehards" aan het woord gelaten, echte optimisten die quasi letterlijk menen dat wij de rol van God overnemen. Dan denk je: wacht eens even, we hebben dit soort experimenten al gehad hoor!

Verstoort onze wil naar controle, over van alles en nog wat, dan niet de natuurlijke balansen?

Ja, ja. Ik denk dat het voor een stuk wetenschapsoptimisme is, zo van: de problemen zijn er nu wel, maar die lossen we wel op, we komen er wel uit, we vinden wel een oplossing. Daarom heb ik ook in de *Knack* geantwoord op de vraag van het jaar, naar een oplossing voor de verkeersproblemen. Mijn suggestie is: wil men de files korter maken, dan moeten we de auto's simpelweg kleiner maken, dan is er meer plek op die wegen. Alleen: de mens past er dan niet meer

in. Dan moet je de mens kleiner maken, genetisch moet dat kunnen. Altijd kleiner en kleiner, terug naar het begin, we zijn ooit begonnen als relatief kleine zoogdierkes (diepe lach).

Hoe meer technologie we uitvinden, hoe hoger de eisen dan ook weer worden.

Ja, dat sluit opnieuw aan bij het begin, dit is dat nutteloze voor mij. Als je 20 jaar geleden werd gevraagd een speciaal nummer samen te stellen met een bepaald thema, dan kreeg je een jaar. Je moest mensen aanschrijven enz, de grote stap vooruit was toen de fax, dat was van: wauw! Dat ging ogenblikkelijk! (lacht). Nu doe je het in een half jaar. Een verstandige mens zou kunnen denken, een half jaar vrij van opzoekingswerk, even niets doen. Neen, je doet er twee. Het tempo is van tijd schroeiend. Vroeger hadden we dat idee met de natuur; de natuur kan geen leegte verdragen. Maar de

natuur kan daar perfect mee omgaan, het zijn wij die het niet aankunnen. Stel nu dat we van een 40 naar 32 urenweek gaan, de vrijdag is iedereen vrij. Ik ben er zeker van dat er enkele proffen op vrijdag nog zullen verder werken. Pas op, ik ben ook van die slag; dit is kritiek en ook zelfkritiek.

Ja, het is waar, technologie creëert mogelijkheden, maar het rare is dat we het idee hebben dat we dan al die mogelijkheden ook moeten benutten. En dat klopt niet volgens mij. Ik heb een GSM, die gebruik ik echt voor de basics, gewoon om te bellen. Wel, ik weet gewoon niet wat al die andere toetsen doen. Die doen toch niks zeker hè? Nee...

Zaklampjes en zo...

Hahaha

Maar zou het gevolg dan niet moeten zijn dat er ergens een betere wereld uit komt? Moet men dan niet een efficiëntere maatschappij krijgen, productiever en beter?

Dat is een goede vraag. Dat is inderdaad wat je zou kunnen verwachten, maar we zitten met een heel specifieke manier om economie te bedrijven, langs deze kanten. Bijvoorbeeld met de global warming zit ik mij mateloos te ergeren aan bepaalde aspecten. De VS weigert nog steeds om het Kyoto-protocol te ondertekenen, en dan moet ik thuis mijn chauffage lager zetten?... sorry hoor! De maatregelen worden alleen genomen in de zin van: we zullen minder van dit consumeren en wat meer van dat. Het komt erop neer dat ik een super consument wordt; een miljoen investeren om je huis milieuvriendelijk te maken, je oude vervuilende auto inruilen tegen een nieuwe die minder uitstoot. Met andere woorden, we hebben de economie weer draaiende gehouden! En ik vraag me dan af: "Die nieuwe koelkasten en auto's hebben bij fabricatie toch ook een kost voor de omgeving?"

HET ENGAGEMENT

En dat is het perverse voor mij aan deze maatschappij; bij deze globale opwarming wordt het economische systeem niet aangepakt, de oorzaak blijft dezelfde.

Vandaar ook mijn kortste lezersbrief ooit in *De Morgen*, één zin, een vraag: "Weet er misschien iemand de CO2-uitstoot van de oorlog in Irak?" Dat zou ik wel graag willen weten. Dat zal de moeite zijn, neem ik aan. Die gaan echt geen jeeps gebruiken die op biobrandstof rijden. Dus dat moet daar vervuilen tot en met. Als dat nu té vervuilend is, moeten we de oorlog meteen stil

leggen. Dan ben ik bereid om thuis de chauffage wat zachter te zetten.

Die belofte wil ik aangaan (lacht), hehehehe, dat zou ik leuk vinden sè. Maar ik verwacht het niet.

Denkt u dat de zaken zullen veranderen?

Er gaat iets radicaals moeten gebeuren. Ik weet niet juist wat, hetzelfde om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Op deze vraag verwijst men naar de verstarring in terrorisme, fundamentalisme... in Irak, hoe stop je die? Maar ik denk dat het ook interessant is eens 180 graden de andere kant uit te kijken. In Amerika sluit Bush ook steevast zijn speches af met 'God bless Amerika'. En het creationisme en *intelligent design* zijn ook behoorlijk extreme standpunten. Religie is onvermijdelijk verbonden met territorium, niet alleen voor gebedsruimten, maar ook voor wonen.

Gerelateerd aan de identiteit?

Ja, wij vrijzinnige atheïsten hebben het op dat punt gemakkelijk. Het is grote luxe; welk territorium, zouden we in Godsnaam -dat is een grapje (lacht)- nodig hebben? Wij zijn altijd thuis, want we wonen in de wereld. Wij hebben het al!

CONSUMEER MINDER

Al Gore zit nu aan het stoken dat het geen naam heeft, wat kan mij dat schelen? Wat mij interesseert is hoeveel heeft zijn campagne gekost voor de presidentsverkiezingen. Daarmee had je al het een en het ander gedaan kunnen hebben hoor. Ik hoop en ik vrees, het is meer vrees dan hoop, dat als hij zich nu opnieuw kandidaat stelt, de verkiezingen wint.

Hij is nu ook genomineerd voor de Nobelprijs voor de vrede, net als Henry Kissinger trouwens...

Ah ja ook al.

Wat ik wou zeggen, dit specifiek economische systeem heeft enkele prachtige tegenstrijdige signalen. Wij als burgers van een land worden nu opgeroepen om inspanningen te doen, 'koop energiebesparende toestellen', 'laat uw huis isoleren'... Zoals onlangs nog in de laatste collectie van *An Inconvenient Truth* in *De Morgen*. Ik voeg erbij: '*By An Inappropriate Author*'. (lacht). Met aan de andere kant landen als de VS die hun handen schoon wassen en zeggen, 'ja opwarming van de aarde, maar niet van ons'. Wat ook frapperend is, is dat iets van een 20 procent van de dollars in omloop nog gedekt is door een goudwaarde. Dat wil zeggen dat 80 procent van dat geld is wat het is: papier! Maar het werkt wel. Waarom maken we daar geen gebruik van op microniveau?

In de ketens van de economie worden ook telkens tussenpersonen toegevoegd, waardoor het product voor de consument steeds duurder wordt. Daar doe ik niet aan mee.

Wat ook zo pervers is, is het kopen van CO2-emissierechten, je exporteert je rommel naar de derde wereld. (Al lachend), Die gasten produceren economisch zo weinig dat ze natuurlijk niet aan de Kyoto-drempel komen. En dan zeggen jongens: hier zijn enkele honderden dollars, wij hebben nu zoveel CO2 verkocht, oké? Maar er is niets gebeurt!

WAT MAAKT EEN SCHOENMAKER?

Rudolf Beue, een van mijn proffen in Gent heeft dat ooit zeer mooi samengevat. De man komt uit Duitsland, spreekt een heerlijk Nederlands, met dat accent erbovenop: (JPVB doet nu een prachtige imitatie) "Als je nou vraagt aan een schoenfabrikant: 'Meneer? Wat maakt u?' Dan antwoordt hij: 'winst!'" (volle lach) U ziet, het product in kwestie doet er niet toe, topmanagers verkassen van het een naar het andere, van een chocoladefabriek naar de VRT en terug.

Topmanagers zijn zowat het toppunt waar onze maatschappij in terecht komt. Wat bezielt mensen om zo onvoorwaardelijk naar die winst te streven?

Dat snap ik ook niet, maar het heeft ook deels betrekking op mij. Met wat ik als hoogleraar verdien, sommige van mijn collega's zullen het me misschien verwijten, maar ik leef daar dus rijkelijk van. Ze vragen me dan: 'Moet je niets met dat geld doen?' Dan vraag ik: "Wat?" Ik heb één passie, dat zijn boeken. Ik koop er al veel

Grigori Raspoetin, getikte monnik

Interview met Jean-Paul Van Bendegem

De Decaan spreekt over het nutteloze, global warming en zichzelf

meer dan ik kan lezen. Een goede fles wijn is overheerlijk, maar om één te kopen van 50 jaar oud, neen. Dan betaal je daarvoor 1 miljoen, die fles gaat niet meer open, maar gaat van veiling tot veiling, en wat kopen ze? Een fles azijn!

Dat betekent dan wel dat er effectief geld van mij, dat extra dat ik eigenlijk niet nodig heb, terugvloeit naar Amnesty International, en noem maar op.

Consumer minder is de raadgeving aan de burger om global warming tegen te gaan.

Slecht voor de economie.

Ja, dan is mijn eerste reactie: maar schitterend! Haal dan alstublieft al die reclameborden weg! Dan gaan we vanzelf wel minder consumeren. Nu worden we overdonderd: nieuw model van dit, nieuw model van dat...

Dan zitten we weer bij de hogere eisen die we ons opleggen, een beeld gestuurd door de reclame en de media.

Ja, wat ik nu ook zie is een heel curieuze ontwikkeling waarvan ik hoop dat ze een positieve uitkomst met zich meebrengt. Ik zie opnieuw een bezetenheid met de perfectie. Met plastische chirurgie is nu praktisch alles mogelijk. Je krijgt eigenlijk bijna het klassieke verwijt dat als je mogelijkheden krijgt en je ze niet benut, dan ben je eigenlijk een slecht mens. Dus, je kunt er perfect uitzien: alles bijgeschaafd en bijgesneden en geklakt en geplakt enzovoort, als je dat niet doet maak je eigenlijk een statement. Ik vind dat heerlijk hé.

De Morgen vandaag nog: het interview met Marleen Temmerman, de gynaecologe van het UG Gent. Die krijgt nu jonge meisjes van zestien jaar bij haar, geloof het of niet, voor een schaamlipcorrectie. Dat is toch onvoorstelbaar! Mijn vraag is dan: wat is perfectie in dit verband? Dan heb je een beeld van perfectie dat toch helemaal te gek voor woorden is!

Dus eigenlijk om daar dan simpelweg tegen in te gaan: blijven verder rondlopen zoals je rondloopt, eigenlijk maak je dan een statement. En uiteindelijk moet dat zichzelf inhalen hé. Je gaat perfectie boven perfectie krijgen. Dat vond ik ook een van die hoopvolle momenten voor de toekomst: die nieuwe televisietoestellen met zéér hoge resolutie. Die resolutie is dus zo goed dat je alle details begint te zien in het gezicht van die filmsterren, en die willen dat niet, omdat je dan toch dat putteke hier ziet en dat vlekje daar. No way! Perfectie hangt blijkbaar samen met resolutie (lacht). En zo heb je weer hogere eisen.

In zijn laatste show 'Tegen Beter Weten In' van de Nederlandse cabaretier Theo Maassen, zegt deze: "Als je het woord 'reclame' systematisch vervangt door het woord 'propaganda', dan worden de contouren van een totalitair regime zichtbaar." Dat consumptisme zou ons fundamentalisme zijn. Volg je hem daarin?

Wel, ik ga daar heel ver in mee. Ik houd nogal van zijn maatschappij-analyses. De schitterende manier van ergens zo grof te kunnen zijn en het toch zo te brengen dat je niet gebruuskeerd bent. Dat vind ik een van de grootste nadelen van het soort samenleving waar wij inzitten: die zogenaamde democratieën met een -dat is dan niet zogenaamd- laatkapitalistische economische infrastructuur, om nog eens in lekker oud-

marxistische termen te spreken.

Maar dat is een oud idee hoor! Toen ik student was van '71 tot '79, was een van de helden van de gemiddelde mei '68er Marshall McLuhan; "The Medium Is The Message". Die heeft dat toen geanalyseerd en heeft er al op gewezen dat dit een maatschappij is die subliem is in het kunnen verbergen van dingen. Dit is een allesbehalve transparante maatschappij!

Wat ik mooi zou vinden, dat is wat ik versta onder sociale intelligentie, dat je zou kunnen kijken naar een reclamebord en een idee hebben van: oké, wat zit hier nu achter? Dat is ten eerste een bedrijf dat zich met dat soort zaken bezig houdt: marketing, PR, enzovoort. Die hebben waarschijnlijk via allerlei technieken gezocht naar beelden waarvan ze weten dat die me zouden aanspreken. Verdomme, dat lukt nog ook want ik kijk daar naar!

Wat was nu weer die vreselijke reclame - maar ze heeft verdomd gewerkt voor een of ander biermerk, dacht ik... De affiche was een vrouw en die hield twee glazen, halfgevolgd, juist ter hoogte van haar borsten. Dat beeld is verwarrend en daar blijf je naar kijken (lacht). Dat je dan door hebt: oké, dat bedrijf wil dus persé dat product aan mij slijten. Waarom eigenlijk? Waarom willen ze daar nu persé winst mee maken? En wat doen ze er mee?

Dat je zou zien wat er achter een dergelijk beeld schuilt! Maar dat zie je uitgerekend niet in onze maatschappij, hé!

Zie de plaats waar het beste werkt van al: de VS. Daar zijn ze er nog steeds van overtuigd dat je, één: vrij bent. En twee: dat je bent wie je bent omdat je het er zelf van gemaakt hebt. Dus afkomen met sociale omstandigheden heeft daar geen zin, terwijl in die sociale lagen... kwestie van opleidingskansen, sorry hoor!

Maar ik denk echt dat, als je daar zou vragen: "Een zwarte, alleenstaande, joodse, lesbische vrouw met twee geadopteerde kinderen, kan die president worden?" Wel een aantal zullen er zeggen: "Natuurlijk! Als zij zich daarvoor inzet, als dat haar doel is en zij daar naartoe wil? Uiteraard!"

Dan denk ik: onnozelaar! Maar ze geloven het wel hé! Dat vind ik het perverse van deze maatschappij: het idee van vrijheid...

BIG BROTHER IS WATCHING YOU!

...We worden voorgehouden dat we vrij zijn, terwijl we worden gemanipuleerd. Het valt ook

op hoe, ondanks het protest, meer en meer mensen vrede lijken te nemen met die toekomstbeelden, het worden bijna utopieën.

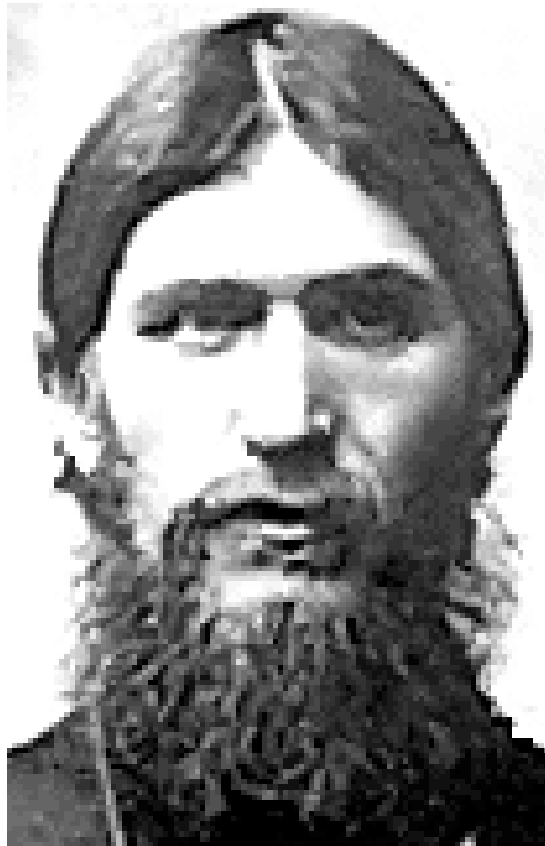
Ja inderdaad, dat lijkt me helaas het bewijs te zijn dat het systeem goed werkt! Als je dan tegen zo'n achtergrond kijkt naar zoiets als Big Brother...

Reality, zeg maar, qua Orwelliaanse "newspeak" kan dat tellen...

Als ik die affiche zag... (veel betekende blik)

...Met de camera's in het hoofd?

Als ik terug de cursus "semiotiek" ga geven, wil ik een analyse maken van die affiche. Daar kan je wat uit halen hoor! Dat idee van transparantie: je ziet dus de schedel. Wat je vreemd genoeg niet ziet zijn de hersens, dus als "reality" kan dat tellen (lacht). Daar staan dan twee camera's op. Wat filmen die camera's? Als die hersenen daar nog zitten filmen die twee camera's grijze massa! Dat zijn die hersenen niet hé. Wat wil dat suggereren? Wat is dat?

Jean-Paul Van Bendegem, getikte decaan LW

Dat is... (aarzeling) dat is een perfecte combinatie van christelijke ideeën met een kapitalistische visie. Want daar komt het op neer: aan de ene kant dat er iets zou zijn als "de ware gedachte" die in jouw kop zit. Alsof wanneer je dat brein zou filmen, dat je dan de ware gedachte zou lezen. Als er nu één wezen is dat zichzelf kan bedriegen is het de mens wel hé! Wie van ons is er niet ooit naar een examen gegaan -mezelf inclus-, eigenlijk slecht voorbereid, maar je verkeert toch in de waan van: het gaat lukken! En dan heb je een slecht examen, dan denk je "dju, een beetje inschatting en ik had dat wel kunnen weten natuurlijk!"

Dus enerzijds dat idee van de ware gedachte, en dan ook dat idee dat we van elkaar werkelijk alles kunnen weten. Een soort controlefreak-gedrag. En het dan nog effectief Big Brother noemen, daar dacht ik al een paar jaar geleden van: "Oh nee!" Gelukkig is hun kennis van de literatuur dan blijkbaar zo slecht! Ik zou die dagboekkamer meteen ook "Room 101" genoemd hebben. Ah ja, dan moet je het doordrijven hè! Dan is het Big Brother, newspeak en room 101 waar ze gefolterd worden hè! En in alle kamers portretten van Mike Verdrheng die overal aanwezig is.

Het is een beetje de gevangenis van de hegemonie; mensen zijn niet kritisch omdat ze zodanig in dat systeem zitten. Denk je dat je

er mensen kan uithalen, en dat eventueel de filosofie daar een rol in kan spelen, om de grote massa wat kritischer maken?

Filosofen kunnen zich alleszins niet permitteren om het niet te doen -het is hun plicht!

Het was Pierre Bourdieu die zei, als academicus tout-court heb je de plicht wat je leert, terug te geven aan de bevolking.

Ja inderdaad, maar ik heb ook wel sympathie voor zij die zeggen: 'Ik sta in het onderwijs, ik voed mensen op, dat is eigenlijk onvoldoende.' Ik moet wel zeggen dat de media vanaf een zekere schaal, heel dwingende zaak is, zeker in een opvoedende functie. Ik heb eens mee gedaan aan Frontlijn (praatprogramma met Jan Leyers, de episode ging over religie -red.), die ervaring is zeer negatief geweest.

Wat was er negatief?

Wel, 45 minuten opnames met 5 personen, waar nog een deel van weggeknipt wordt. In totaal krijg je evenredig verdeeld 8 minuten. In zijn geheel kan je daarin nog één standpunt uitleggen, verdedigen en onderbouwen. Maar dat wordt dan opgedeeld in fases van 30 seconden. Een van de vaste regels was dan ook, je komt niet meer terug op een thema van 15 minuten geleden, dat zal de kijker verwarren. Hohaha! Hoe weten ze toch zo goed wat die kijker wil?

Zo komen we terug bij Bourdieu "Sur La Télévision": de media zijn ook slaven van de kijkcijfers en met die uitvlucht gaan ze de vragen kort houden, terwijl ze aan de andere kant wel de kijker opvoedt en hem aan een bepaald tempo laat gewinnen. Het is geen eenrichtingsverkeer.

Dat valt te bekijken, maar ik denk dat het relatief selectief interactief zal zijn, en als het gaat om het consumerende zal het waarschijnlijk zeer interactief zijn.

Wat ik wil zeggen is; ze hebben zo'n 'goed' beeld van de kijker dat ze weten wat je wel en wat je niet moet doen. Bijvoorbeeld: Jan Leyers heeft zijn reeks onderwerpen die hij van de regie moet afwerken en aan elkaar moet kletsen. Dat doet hij schitterend, maar hij zit even gevangen als wij. En dan zit je met onliners bezig.

Het blijft stiekem een totalitair regime van consumenten?

Ja, het systeem werkt eigenlijk te goed!

Bij het afscheid nemen ziet JP dat we zijn werk «Tot In Der Eindigheid» meehebben. «Het volgende werk is in aantocht» laat hij ons weten. «Over religie en humor, de titel zal worden: 'Over Wat Ik Nog Wil Schrijven'». Wij kijken er alvast halsreikend naar uit. Wij hopen van u hetzelfde!

Nada, Dries Essers & Rob Werkers

Het is u misschien al opgevallen, maar De Moeial staat regelmatig vol met dit soort verloren hoekjes. Gevolg van een slechte organisatie? Misschien, bij Veto werken ze met leestekens om de lengte van een artikel te bepalen, wij werken met A3's! Is dit niet nogal overdreven onproductief en nutteloos? Misschien, maar om de Wijze Man uit het artikel hierboven te citeren: "Wel in alle eerlijkheid, dat heeft geen nut. En da's goe zo!"

Column

Het metrostel vertraagde voor alweer een volgende halte toen de blikken stem weerklonk: "Vandaag werd er in onze stad een nieuwe vervuilingsspiek opgemeten. Wij danken u dan ook voor uw aanwezigheid op het openbaar vervoer. Zo draagt u er toe bij dat de situatie niet verergert." De lucht zag grauw van uitlaatgassen, geschenken van de wind...

Toen de zon die dag de einder zoende, klom de nacht voorzichtig op. Het noorderlicht verzwoeg zichzelf en hield de ogen dicht. Alweer was deze maatschappij voor het ogenblik gezwich...

Het was er reeds toen ze wakker werd: de vette witte lucht. De nevel die naar beneden dwarrelde beperkte algauw het zicht tot op enkele honderden meters en hield ook de uitstoot van auto's en fabrieken onder zich gevangen als onder een

koepel van doorzichtig licht. De vliegtuigen droegen als vanouds nog steeds hun maskers maar toonden nu hun waar gezicht...

In kleine groepjes van vier, vijf mensen kwamen enkelingen bijeen. Ze speelden met het verleden en gingen toen weer heen naar de uitgebrande steden waar de zon ooit gewoon scheen...

Die avond brandde de keelpijn een gat in haar geheugen. De eerste mooie lentedag had haar weten te verheugen en ze had heel lang gewandeld en had in parken neergezeten. Het witte poeder op haar kleren kon haar zelfs niet deren. Toen echter ook haar ogen begonnen te branden en het slijmvlies van haar neus rood werd van het bloeden, daagde in haar achterhoofd een onzeker, bang vermoeden...

Fijn Stof

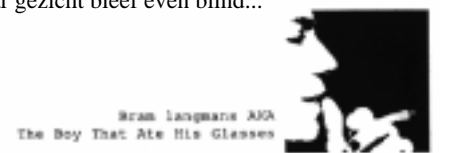
Toen de wereld tenslotte rookwolk was geworden en de aarde donker werd, bezochten zij elkander in bedompte achterkamers om zichzelf niet te verliezen. De nevel stond nu permanent tot net onder hun liezen: zij waden door het stadsgewoel als door vuile, veelgekleurde vliezen...

Natuurlijk wist ze wel dat de schimmelinfectie die door de wind werd voortgedreven ook haar bloedbanen had bezet, dat de vermoeidheid die haar parten speelde zich niet vanzelf in haar had neergezet, hoe haar hoofdpijn en de algemene stijging van acute longaandoeningen in elkaar was ingebed, hoe de waarheid en de kennis zich vaak tegen ontsluiting verzet...

De wereld was nu dor geworden en ook grijs en grauw en rot, de aarde was nog oppervlak maar haar aangezicht was kapot. Er waren nog wel

mensen die de geschiedenis doorzagen; maar ze werden door de anderen slechts beschimpt, gehoond, bespot...

Het tranen was nu erger geworden en ook haar neus was heviger gaan bloeden; het ademen ging steeds moeizamer en haar hoofd voelde zwaar en dof; vanuit haar haar viel nog steeds stof maar dat ging aan haar verloren; ze wist niet meer of ze wakker was en of ze de lichten reeds had doen doven; voor haar was er nu niet langer meer een wereld rondom haar: zij had zichzelf geheel verloren. Wild wreef ze zichzelf de ogen uit, maar haar gezicht bleef even blind...

Bram Langmans AKA The Boy That Ate His Glasses

Kuifjes in Congo

VUB-Studenten maken kennis met het juk van de geschiedenis

Wie zich in deze communautaire gevoelige tijden nog eens 'Belg' wil voelen, raad ik een bezoek aan 'onze' voormalige kolonie aan. Dit reisadvies is gebaseerd op een studietrip die zestien VUB-studenten kennis liet maken met Congo, pardon, met de Democratische Republiek Congo. De lezer kan de postkoloniale Kuifjes herkennen aan de hand van een eenvoudig trucje. Men roept luidkeels 'Muzungu' op de campus en identificeert vervolgens de opgeschrikte Congoreizigers. De gevoelswaarde van het Swahili voor 'blanke' mag dan al afhankelijk zijn van de intenties waarmee het wordt geuit, het zette in elk geval onze minderheidspositie in de verf, en dat meermaals per dag. Maar we hadden er geen vliegwijs van tien uur en ettelijke uren bus op zitten om een beetje te mijmeren over onze eigen identiteit, we wilden de D.R. Congo (vanaf nu toch lekker kort 'Congo' genoemd, de lezer vult de reden zelf in) leren kennen! In onderstaand artikel breng ik verslag uit van deze kennismaking, die met horten en stoten verliep en die dan ook aanleiding gaf tot egocentrische mijmeringen, politieke beschouwingen en ruwe geschiedenislessen.

De Congoreis waarvan in dit artikel sprake is, niet te verwarren met de controversiële avonturen van Albert II, gebeurde onder zorgvuldige begeleiding van professor Jan Gorus. Wat de reizigers bindt, is zijn cursus "Politieke structuren van de ontwikkelingslanden", voor vele studenten een eerste theoretische trip naar wat Joseph Conrad als 'heart of darkness' boekstaafde. Deze reis zorgde voor het logische, hoewel niet voor de hand liggende vervolg: een lijfelijke aanvaring met de Congolese politieke en economische sterkhouders en het dagelijks leven. Praktische ervaring opdoen vanuit een academische opleiding? Het liet de deelnemers overvloedig ervaren wat de tekortkomingen zijn van een louter theoretische vorming. De nochtans degelijke studierichtingen die de studenten volgen (voornamelijk politieke wetenschappen, maar ook communicatiewetenschappen, rechten, geschiedenis en criminologie) kunnen onmogelijk wapenen tegen – het hoge en voorspelbare woord moet eruit – de cultuurschok die Afrikagangers wacht. Een zo mogelijk nog groter cliché ondervinden vele deelnemers nu ook aan den lijve: de omgekeerde cultuurschok. Na drie weken Afrika in de Belgische realiteit landen, werpt een nieuw licht op hoe, bijvoorbeeld, elk nieuwsitem een 'ideologisch' jasje krijgt. Verhofstad praat Frans op de RTBF!, Di Rupo praat Nederlands op de VRT! – wie kan het wat schelen, behalve journalisten die hun tv-programma's vullen met andere tv-programma's?

Terwijl het in België 'in' is om de andere kant van de taalgrens van onbegrip te betichten, probeerden academici van de VUB het Belgisch federalisme duidelijk te maken aan Congolese studenten. De lezingen kaderden in de jaarlijkse 'Journée scientifique de la Faculté des Sciences Sociales, Politiques et Administratives' aan de universiteit van Lubumbashi. De Belgische federale staatsstructuren als voorbeeld voor Congo, een land vijftientig keer zo groot als zijn ex-kolonisator? Het is maar de vraag of de Congolese studenten er iets van begrepen, in de veronderstelling dat ze dat al wilden. Uit het rumoer in de afgeladen aula viel af te leiden dat er meer interesse was voor de toekomst van Katanga, de provincie die qua oppervlakte op Frankrijk lijkt en waarin ook Lubumbashi ligt. In België geniet de provincie vooral bekendheid als favoriete want onbewaakte speeltuin van Georges Forrest, de Belgische zakenman die er ofwel zonder, ofwel met dubieuze exploitatievergunningen de belangrijkste kopermijnen in handen heeft. Uiteraard kwam dit niet ter sprake; het was immers aan ons om de voorzichtige aanzetten tot decentralisatie in Congo te vergelijken met België. Katanga zal in dat democratiseringsplan opgedeeld worden in vier provincies, een evolutie die op drie jaar tijd voltrokken moet zijn. Gezien deze deadline is het vreemd dat de aanwezige Congolese professoren een afwachtende houding aannemen. In plaats van ideeën te suggereren voor de vorm en invulling van de toekomstige nieuwe instellingen (parlementen, bijvoorbeeld), kijken ze richting Kinshasa waar de nodige wetgeving slechts langzaam op gang komt.

Op het colloquium in Lubumbashi viel er aardig wat leerstof te rapen voor wie tussen de regels wou lezen, bijvoorbeeld over de behandeling van kritische stemmen in de 'prille democratie' die Congo heet te zijn. De starre fixatie op het protocol zorgde ervoor dat Congolese studenten, die de gelegenheid aangrepen om hun docenten over bepaalde wantoestanden het vuur aan de schenen te leggen, amper aan het woord kwamen. Immers, hiërarchisch gezien heeft een prof eerder spreekrecht dan een student. Een panelgesprek in Kolwezi, een streek met vele en uitgestrekte mijnsites, maakte nog maar eens duidelijk hoe protocol als voorwendsel dient om kritiek te negeren. Er was ruimte voorzien voor vragen na de presentatie van een senator, die allerlei ambitieuze plannen voorstelde waarin de bodemrijkdommen zouden worden aangewend om de noden van de straatarme bevolking te lenigen. De vragen werden inderdaad gesteld, maar omdat de Belgische studenten door allerlei agendaproblemen het gesprek vroeger moesten verlaten, bleek er geen tijd meer te zijn voor antwoorden. Blijkbaar kan de senator de zorgen van zijn kiespubliek enkel behandelen als hij blanke toehoorders heeft.

Congolezen hechten dus overdreven veel belang aan protocol en formaliteiten, vooral tegenover blanken. Dat is althans de indruk die wij, westerse studenten, kregen toen zwarte voetbalsupporters hardhandig opzij werden geschoven opdat de eretribune beschikbaar zou zijn voor ons. Eerlijkheidshalve voeg ik eraan toe dat wij te gast waren bij de Katangese gouverneur, een immens rijke zakenman én de eigenaar van voetbalteam Mazembe uit Lubumbashi. De man is de verpersoonlijking van de hoop op een beter leven die de bevolking koestert; maar Moïse Katumbi geeft ook hoop aan ontwikkelingswerkers die nu al jaren, soms decennia, in de neergaande spiraal leven. De bevolking en ngo-medewerkers zijn het gewoon dat politieke machthebbers hun postjes enkel gebruiken om zichzelf te verrijken, zonder de minste rekening te houden met hun ontstellend arme kiespubliek. Nu verwachten zij dat Katumbi zich anders zal gedragen omdat hij zijn rijkdom al heeft vergaard, zij het dan, zo gaan de geruchten, ook op corrupte wijze. Enkele initiatieven van 'Moïse', zoals iedereen hem aanspreekt, wijzen alvast in de goede richting. Zo rijden er veertig ambulances rond die aangekocht werden met geld van de gouverneur (wat ook op de zijkant van de busjes gedrukt staat) en betaalt hij straatkinderen om hun buurt schoon te houden. Mensen in de 'sociale sector' – sowieso liefdadigheidsorganisaties, aangezien de staat nalaat ook maar iets te organiseren – zullen de man ervan proberen te overtuigen om ook iets structureels op poten te helpen zetten. Duizenden dollars *ad random* uitdelen is voor een man als Katumbi gemakkelijk; de bevolking heeft recht op degelijke sociale voorzieningen die verankerd zijn in een staat, een structuur die minder vergankelijk is dan de personencultus rond een zakenman/weldoener.

De historische banden tussen België en Congo kwamen tijdens deze reis vaak bovendrijven. Er was namelijk een 'Belgische' minister in ons midden. Tijdens de eerste week van de Congoreis

maakten de VUB-studenten deel uit van een ministeriële delegatie aangevoerd door Brussels minister Guy Vanhengel (buitenlandse betrekkingen), die zijn echtgenote, en enkele kabinetsleden en journalisten (Le Soir, Brussel Deze Week, TV Brussel) had meegebracht. Hoewel ook de minister op de wetenschappelijke dag een verdienstelijke poging ondernam om de verschillende bestuursniveaus uiteen te zetten, werd hij steeds aangekondigd als 'Belgisch' minister. In Congolese kringen klinkt Belgische kritiek op de omvang van hun regering dus zeer

hypocriet, vooral als je het indrukwekkende lijstje ministers bekijkt die het land de laatste maanden bezochten: Verhofstadt, De Gucht, Flahaut, De Decker, maar ook Reynders en staatssecretaris Mandaila – en dan heb ik het slechts over het federale beleidsniveau.

“Laissez passer – délégation ministérielle Belge”, zo stond dus op onze busjes en jeeps geschreven. Behalve vlotte passages langs controleposten,

leverde het gezelschap van Guy Vanhengel een unieke blik in de interne keuken van de diplomatie. Zo ontpopte de minister zich tot een enthousiaste en charmante spreker die geïnteresseerd converseerde met de vele politici en bedrijfsleiders die we een beleefdheidsbezoekje brachten. In zijn ijver om de Brusselse bevoegdheid voor externe betrekkingen te promoten, ging hij soms wel erg ver: hij beloofde de burgemeester van Lubumbashi, een stad die Vanhengel vergeleek met Luik, een bilateraal akkoord af te zullen sluiten, wat zijn medewerkers heel erg leek te verrassen. De ontmoeting met Katumbi onderscheidde zich van de reeks nietszeggende speeches door de duidelijke taal die de man hanteerde. De gouverneur bleef erop hameren dat er transparantie nodig is in de mijnsector: het Congolese volk moet ook baat hebben bij de Katangese bodemrijkdomeinen; het is niet langer de bedoeling dat de winsten van de schimmige buitenlandse ondernemers naar belastingparadijzen worden doorgesluist.

In zo mogelijk nog klaardere bewoordingen wees Katumbi op de historische, Belgische verantwoordelijkheid. Na de vlucht van investeerders is de tijd rijp om opnieuw massale geldstromen in de Congolese economie te investeren, een ontwikkeling die deze keer ook voordeel moet brengen voor de lokale bevolking. Minister Vanhengel reageerde instemmend en beloofde inspanningen te leveren om de gouverneur in contact te brengen met Belgische ondernemers. De smeekbeden om massale investeringen tonen aan dat de Congolese perceptie van de mogelijkheden van de Belgische economie al te rooskleurig is. Zonder hier expliciet op te wijzen, probeerde Vanhengel de koers van het gesprek te veranderen door vastberaden de aandacht te richten op de mogelijkheden van kleine en middelgrote bedrijven. Merk op dat niemand de Belgische verantwoordelijkheden ontkende. In het licht van de federalisering is het dan ook interessant om te observeren hoe Vlamingen, Walen en Brusselaars zich verhouden tot het 'Belgische' koloniale verleden. Zien we binnenkort Yves Leterme, met zijn keurig Vlaams imago, Belgische fouten rechtzetten door te gaan pleiten voor 'degelijk bestuur' in Congo, met op de eerste plaats veel 'respect' voor 'de mensen'? De Congolezen die

wij ontmoetten, konden zich alvast niets voorstellen bij een Vlaamse of een Waalse identiteit. Op de wetenschappelijke dag bleek dat ze eerder aan verschillende etniciteiten dachten dan aan twee gemeenschappen.

Of je nu uit het noordelijk dan wel het zuidelijk landsgedeelte komt, in Congo ben je enkel Belg. En dat heeft zo zijn gevolgen. De Congolees in de straat bejegt Belgen nu eens broederlijk, dan weer vijandig. Zo riep iemand ons toe dat 'onze broers het land in de afgrond hadden gestort'. Tijdens de studiedag van de universiteit werd de dubbelzinnige houding van de Congolese studenten tegenover de ex-kolonisator duidelijk. Toen Vanhengel de Brusselse handelsattaché voorstelde als 'echtgenoot van een Congolese', kreeg de man eerst een paar keer 'voleur' naar zijn hoofd geslingerd en vervolgens ettelijke keren 'bof' (beau-frère). Omgekeerd was het voor ons, jonge Belgische studenten die voor het eerst Afrika bezochten, moeilijk om een houding te vinden tegenover de verpletterende koloniale erfenis. Het spreekt voor zich dat wij niet verantwoordelijk kunnen worden gesteld voor politieke (wan)daden uit het verleden. Maar ik denk dat alle deelnemers zich nu wat ongemakkelijk voelen wanneer ze de grandeur van sommige Brusselse monumenten beschouwen, gebouwd met inkomsten uit 'onze' kolonie (of die van Leopold II), en dat vergelijken met de infrastructuur van Lubumbashi.

Het zou echter ongepast zijn om het gewicht van de koloniale geschiedenis op Belgische schouders aan te kaarten (al had ik de lezer gewaarschuwd voor egocentrische mijmeringen) en het juk van de geschiedenis waaronder jonge Congolezen lijden onaangeroerd te laten. Ook de speechschrijvers van de president hebben begrepen dat het welzijn van de bevolking de inzet moet worden van het nieuwe bewind. Tijdens zijn inaugurale rede riep Kabila op tot een 'substantiële verandering in onze houding tegenover het algemeen belang' (opgetekend door Koen Vidal, De Morgen, 07/12/2006). Er moet met andere woorden een einde komen aan het bloedige tijdperk waarin de corrupte politieke klasse enkel uit is op persoonlijke verrijking en de Congolese bevolking slechts als obstakel ziet voor hun illegale grondstoffenexploitatie. Maar het decennialange gebrek aan enige vorm van staatsstructuur heeft een zodanige impact gehad op de infrastructuur, het onderwijs- en gezondheidssysteem en, belangrijker nog, de mentaliteit van de machthebbers, dat de nabije toekomst van gewone Congolezen nog altijd zeer grimmig is.

Bespiegelingen over het verleden en de toekomst van Congo waren niet zelden het onderwerp van gesprek tijdens onze reis door het land. De lessen van professor Gorus hadden ons bovendien de nodige achtergrondkennis gegeven om te weten waarover we spraken, zo redeneerden wij. Tot we geconfronteerd werden met de dodelijke gevolgen van een nalatige staat. Een fataal verkeersongeval op de weg van Lubumbashi naar Kolwezi deed al onze nauwkeurig opgebouwde kennis en onze uitvoerig beargumenteerde uiteenzettingen in het niet verzinken. We wéten dat de Congolese wegen uit meer zand en putten dan wegdek bestaan; we wéten dat het de arme bevolking in de brousse zelfs aan minimale gezondheidszorg ontbreekt; we wéten dat ongevallen met vrachtwagens niet te vermijden zijn, zeker als sommige van die voertuigen rondrijden zonder remmen en drastisch overbeladen zijn. En nu weten we ook hoe het voelt om doden en zwaargewonden aan de kant van de weg te zien liggen, slachtoffers van zo'n tragisch, niet te vermijden verkeersongeluk. We weten zelfs hoe het voelt om met een rotvaart van zo'n ongeval vandaan te rijden. We begrijpen het enkel niet. Hoewel we weten dat Congolezen geloven in hekserij, en een onvermijdelijk accident in de schoenen van de toevallig aanwezige blanke schuiven; hoewel we weten dat die blanke dan moet vluchten voor zijn leven. En ook beseffen we wel dat onze hulp aan zwaargewonden slechts een doekje is voor ons bloedend geweten. Maar we begrijpen het nog altijd niet. De vloek van de geschiedenis: Congolezen sterven eraan en wij begrijpen het niet.

Stefanie Beyens

Foto: Marlies Hoebeek

“Zeg eens...

...hoe staat het met de studentenvertegenwoordiging?”

Deze vraag werd gesteld aan enkele huidige studentenvertegenwoordigers, oudstudentenvertegenwoordigers en mensen die actief zijn in het studentenleven. Aan de lezer om een eigen conclusie te trekken.

“Na een paar maanden van interne discussies, fouten, miscommunicaties en wantrouwen zijn we intern op een meer stabiele basis terecht gekomen waar we beter samenwerken en communiceren zowel ex- als intern. Nu kunnen we eindelijk verder doen met wat we moeten doen, ‘de VUB-student vertegenwoordigen’.”

- **Lora Geypen**, PE-studentenvertegenwoordiger in de Raad van Bestuur en Verantwoordelijke Teambuilding en Vorming van de Studentenraad

“De vertegenwoordiging staat of valt met de mensen die er achter staan. Ik heb veel respect voor al diegenen die buiten de spotlights, vergadering per vergadering, de studentenbelangen verdedigen. Het huidige gepolitiseerde bestuur van de Studentenraad acteert jammer genoeg als een pitbull die de pasgeboren Studentenraad van binnenuit verscheurt. Dorstig naar politieke bevrediging wordt het budget verslonden, het kritische forum doodgebeten, de interne opleidingen platgetrapt, de critici geweerd en pragmatiek ondergeschikt aan populistisch kuddegedrag. Zouden er echt studenten zijn die een elite-VUB willen ten koste van hun eigen toekomst? Wil er echt niemand op een forum discussiëren over het voorstel van de rector om de 8 faculteiten van de VUB te hervormen naar ‘schools’ en ‘colleges’? Willen we ergens terecht kunnen met onze klachten over de inbraken in de koten of willen we politiek gelul over ‘veiligheid op de campus’ bewonderen op een propagandasite? Dienen de slechte examenroosters niet bestreden te worden? Aan het toekomstige bestuur om de draad terug op te pikken en het antwoord te geven!”

- **Edwin Rozie**, oud-voorzitter van het Bureau van StudentenVertegenwoordigers en medeoprichter van de Studentenraad

“Ik vind dat de studentenvertegenwoordiging veel te laag staat op dit moment. Studenten moeten meer betrokken zijn, en vooral studentenverenigingen moeten meer betrokken zijn met wat er gebeurt in het studentenleven. Het studentenleven krijgt al veel te veel het beeld van zuipen en dopen en ik weet niet wat. Het studentenleven is niet meer zuipen en zo. Het studentenleven is nu eenmaal wat studenten meemaken aan de VUB en alle studentenorganisaties aan de VUB zouden moeten inzien dat ze meer moeten doen voor die studenten. Het feit dat de VUB veel geld heeft om een standbeeld in de ‘M’ te zetten... Een standbeeldje dat ik heb zien maken in de Kb van de VUB, tja... Studenten moeten meer inspraak hebben. In alles! Bologna... gepasseerd zonder boe of ba. We mogen nog altijd de tent gebruiken - ‘Dank u, Patrick Steen!’ - ‘+ 900, dokken!’”

- **Bart Van de Sijpe**, voorzitter van het Facultair Convent

“Eerst en vooral is het belangrijk om te weten dat studentenvertegenwoordiging voor de meesten de eerste keer is dat er een vertegenwoordigingstaak wordt opgenomen buiten de studentikoze sfeer of deze van een jeugdvereniging of club. Dit betekent dat er voor de eerste keer heel andere dossiers moeten worden behandeld die meestal op een geheel ander niveau zijn opgesteld. Wat de studentenvertegenwoordiging aan de VUB betreft... er zijn nog veel groeipijnen, maar dat is logisch omdat we pas twee academiejaren geleden met de Studentenraad in de huidige vorm zijn opgestart. Wat wél duidelijk mag zijn, is dat er enorm veel potentieel is en dat het mij verheugt dat de studentenvertegenwoordigers vergadering na vergadering, jaar na jaar hun dossiers beter en beter kennen. En dat je merkt dat doorheen hun carrière als studentenvertegenwoordiger, de studenten echt leren hoe ze dossiers moeten opmaken, voorbereiden en zoverder maar evenzeer hoe ze deze moeten naar buiten brengen op verschillende niveaus met een aangepaste structuur, onderbouwing... De groeipijnen zijn er nog en we moeten onze ogen durven openen voor de beperkte interesse bij de meerderheid om een

taak als vertegenwoordiger op te nemen, maar ik geloof rotsvast dat het alleen kan beter en zàl beter. Het potentieel is in ieder geval aanwezig.”

- **Bert Van der Auwera**, voorzitter van de Studentenraad

“No comment!”

- **Kay Bellemans**, voorzitter van het Brussels StudentenGenootschap, Geen Taal Geen Vrijheid

“Dit jaar ging er hard gewerkt worden om de banden met de student aan te halen; de marketing van de Studentenraad. Iedereen vond dit een goed plan, maar ondanks het enthousiasme van het huidige bestuur is er nog niet veel van in huis gekomen. Het huidige bestuur is verkozen, grotendeels om hun ambitie om dit op te lossen. De interne ruzies die er zijn geweest zijn spijtig genoeg de belangrijkste dingen die in het geheugen van het huidige team blijven steken. Dit had makkelijk kunnen voorkomen worden, vooral door de democratie meer ruimte en tijd te gunnen. Er zijn mensen die vooruit willen maar die te snel zijn gegaan in het begin waardoor er een psychologische tweedeling in de groep is gekomen. Dit heeft vele dingen bemoeilijkt en redelijk wat cynisme gecreëerd. Als ik met mijn medestudenten praat, is er blijkbaar nog altijd geen dynamiek gekomen in de perceptie van de mogelijke betrokkenheid. De Studentenraad heeft nog tijd om dit nog op te lossen. We moeten ervoor zorgen dat de kennis en ervaring van dit jaar zo goed mogelijk worden doorgegeven, want er staat een goed team klaar om er volgend jaar in te vliegen.”

- **Toon Bijnefs**, oud-voorzitter Studiekring Vrij Onderzoek, oud-studentenvertegenwoordiger in de Sociale Raad en waarnemer van Studiekring Vrij Onderzoek in de Studentenraad

“Dit jaar heeft het belang aangetoond van het nut en de noodzaak van niet noodzakelijk een apolitieke Studentenraad maar wel van een Studentenraad waar eigen politieke agenda’s pas op de tweede plaats komen en het belang van de studenten op de eerste.”

- **Steven Plugers**, oud-studentenvertegenwoordiger in de Onderwijsraad en kandidaat-studentenvertegenwoordiger Studentenraad

“Goh, wat had ik me mijn eerste jaar als studentenvertegenwoordiger toch anders voorgesteld. Wat mij een sterk orgaan leek dat de belangen van de student verdedigde, is uitgegroeid tot een autocratisch in plaats van democratisch orgaan. Debacles zoals het verdwijnen van het forum, de oude site, het uitzenden van persberichten en top of the bill alles rond VVS, zijn nooit door de hele Studentenraad, maar enkel

en alleen door het bestuur ervan beslist. Soms stel ik me de vraag of dit academiejaar een verloren jaar is voor de Studentenraad, maar op vlak van de geledingen; Raad van Bestuur, Onderwijsraad en Studentenvoorzieningen hebben we wel zeer goed werk kunnen verrichten! Ik hoop dat de positieve punten van dit jaar in de volgende jaren doorwerking kunnen vinden en de mindere zo snel mogelijk uit het geheugen kunnen gewist worden!”

- **Chris Schijns**, RC-studentenvertegenwoordiger in de Raad van Bestuur en PR-verantwoordelijke van de Studentenraad

“In vergelijking met vorig jaar overheersen politieke visies boven de belangen van de studenten. Studentenstandpunten worden in strekkingen gegoten en worden daardoor minder objectief bekeken. Dit is vooral te wijten aan slechte interne communicatie en ongenoegen tussen de verschillende vertegenwoordigers. Toch is er een heropleving te merken waardoor de studentenbelangen beter worden aangebracht en behartigd. Maar er is nog steeds véél werk aan de winkel...”

- **Philippe Dehasque**, oud-ondervoorzitter afdeling Onderwijsraad van de Studentenraad

“Onze universiteit staat erom bekend dat ze ernaar streeft vrij eigenzinnige studenten te vormen. Via een Studentenraad biedt ze alle studenten de mogelijkheid hun stempel te drukken op het beleid. Dit is dan ook het middel bij uitstek om die eigenzinnigheid te laten bovenborrelen. Jammer genoeg stelden we ook dit jaar geen stormloop vast bij het indienen van de kandidaturen. Dat er onder de studenten een grotere interesse bestaat om zich aan te sluiten bij de traditionele studentenkringen is begrijpelijk. Het is echter wel jammer dat nog steeds vele studenten de Studentenraad ervaren als een “ver-van-mijn-bed-show”. Het is dan ook een prioriteit naar het volgende jaar toe dat de show en het bed naar elkaar toekomen.”

- **Vincent Ginis**, IR-studentenvertegenwoordiger in de Raad van Bestuur

“Door een gebrek aan incorporatie in de huidige actieve studentenwereld lijkt het alsof de geledingen van de Studentenraad bezig zijn met dingen die de studenten eigenlijk niet bezig houden. Discussies over het kader en wie al dan niet ondervoorzitter mag worden zouden plaats moeten ruimen voor meer essentiële discussies, als bijvoorbeeld de – tijdelijke, maar langdurige – sluiting van de BOJ zaal of de toestand met de koten.”

- **Olivier Costa**, plaatsvervangend

studentenvertegenwoordiger in de afdeling Studentenvoorzieningen en voorzitter van de Geneeskundige Kring te Jette

“Het is natuurlijk vanzelfsprekend dat de VUB-student inspraak heeft in het studentenbeleid. De studentenvertegenwoordiger is de brug tussen het beleid van de VUB en de studenten. Het is vrijwel onmogelijk om een grondige kennis te bezitten van elk behandeld dossier. De meeste besproken dossiers hebben een zeer lange voorgeschiedenis en vaak moeten we afgaan op de mening van experts ter zake. Zo wordt onze keuze beïnvloed door mensen die het misschien niet altijd even goed voor hebben met de studenten. Als Verantwoordelijke Buitenlandse Studenten merkte ik op dat er, bijvoorbeeld, geen rekening wordt gehouden met de internationale studenten in het beleidsplan van de Dienst Huisvesting dat vorig jaar door de Studentenraad werd goedgekeurd. Door de verbouwingen aan de Nieuwelaan zijn veel koten niet langer beschikbaar. Er werden dan ook veel minder plaatsen toegewezen aan de buitenlandse studenten. Spijtig genoeg voorzag de Dienst Huisvesting geen alternatieve oplossing voor buitenlandse studenten, waardoor de internationale student op de privé-markt op zoek moet naar een kot. Stel je voor dat je in een land aankomt waarvan je de taal niet volledig beheerst, je het wettelijke systeem niet kent en je amper de weg van de luchthaven naar de campus kan vinden. En dan krijg je te horen van de Dienst Huisvesting dat je zelf je slaapplek voor de komende maanden moet vastleggen. Zulke dingen zijn onaanvaardbaar.”

- **Tim Derom**, studentenvertegenwoordiger in de Studentenvoorzieningen en Verantwoordelijke Buitenlandse Studenten van de Studentenraad

“Een raad voor studenten is op zich een positief gegeven uit een democratisch oogpunt. Maar het probleem met de Studentenraad aan de VUB is dat ze te weinig communiceert met haar partners en de studenten. Daarnaast trekt ze zonder overleg alle macht naar zich toe. Door deze, en andere, factoren ondermijnt ze haar eigen democratisch gehalte.”

- **Gregory Batavier**, oud-voorzitter Brussels StudentenGenootschap, Geen Taal Geen Vrijheid en oud-studentenvertegenwoordiger in de Sociale Raad

“De studenten aan de Vrije Universiteit Brussel moeten trots zijn op hun Studentenraad. Vrijwel nergens in Vlaanderen kent men studenten zoveel rechten toe. Het is nu aan hen om deze rechten maximaal te benutten. De Studentenraad zelf wens ik, zoals steeds, voldoende energie om op een constructieve manier het beleid te bepalen en beleidsvoorstellen te lanceren. De vertegenwoordigers moeten ‘midden de mensen’ staan en een goed contact met de studenten blijven nastreven!”

- **Jelle Wouters**, ondervoorzitter afdeling Bestuur van de Studentenraad

“Eén van de grootste problemen waar de studentenvertegenwoordiging mee kampt, is dat studenten die mee in het bestuur zitten, zich vaak meer als bestuurder dan als student gaan beschouwen. Opvallend genoeg vindt ook het eigenlijke bestuur van de universiteit dit een enorm probleem; ten slotte zijn deze vertegenwoordigers de enige personen die hun het standpunt van de studenten kunnen bekendmaken. Als ze dat niet meer doen, verliezen zij alle voeling met de mensen ten dienste van wie zij eigenlijk staan.”

- **Brahim Benichou**, oud-voorzitter en medeoprichter van de Studentenraad

Het dient even opgemerkt te worden dat er meer visies bestaan dan de degene hierboven. Bepaalde studenten waren onbereikbaar of terughoudend om hun mening mee te delen. Eén studentenvertegenwoordiger verkeerde zelfs in zodanig hogere sferen, dat ze bleef herhalen wat een schatje de coördinator van De Moeial toch wel niet is. De enige onbetwistbare stelling in dit stuk, maar ja, dat was de vraag niet.

Verzameld door Katharine Eaton, oud-studentenvertegenwoordiger

Mediaoorlog in Venezuela

Chávez versus de vijf Reuzen

Beste lezers en lezeressen, zoals u misschien ook heeft opgevangen via één der internationale nieuwszenders, heeft er zich weer een ophefmakend incident voorgedaan in Venezuela; de onorthodoxe president Chávez, die zopas een klinkklare overwinning heeft behaald in de presidentsverkiezingen, kondigde aan dat de regering beslist had de licentie van de private televisiezender RCTV niet te verlengen. Verder werd ook een nieuwe nationalisering, deze keer in de grote industriële en communicatiesectoren, aangekondigd.

De nationalisering druisen in tegen de gangbare ontwikkelingsmodellen, en aangezien een zender plots verbannen bleek te worden – de berichten die de mainstream-media ons aanreikten, sloegen er niet in de maatregel enigszins genuanceerd weer te geven – concludeerde de publieke opinie dat de Latijns-Amerikaanse oliestaat een loopje nam met de democratie. Kortom, moord en brand: Chávez maakt korte metten met het recht op vrije meningsuiting van de pers, bouwt zijn eigen Castroïans regime uit en vormt een nieuwe bedreiging voor de burgerrechten van elke Venezolaan.

Wordt hier echter niet een conclusie in het ijlde gemaakt? Wordt niet al te gemakkelijk aangenomen dat de licentie van RCTV niet verlengd wordt, louter om de oppositie de kop in te drukken, zonder na te gaan welke gebeurtenissen tot deze beslissing geleid hebben? Om een duidelijk zicht te krijgen op de situatie is het noodzakelijk om het Venezolaanse medialandschap onder de loep te nemen en te kijken welke rol RCTV hierin speelt. Ten slotte staan we ook even stil bij de nieuwe mediavormen die sinds kort een niet te verwaarlozen rol beginnen te spelen in het mediawezen.

Tevens worden ze bestuurd door 's lands meest invloedrijke zakenlieden, wier economische belangen haaks staan op deze van de regering. Het gaat voornamelijk over twee grote "zakenfamilies": de Cisneros en de Bottome-Granier Group, die naast de zenders beiden een waaier aan andere bedrijven bezitten in heel Zuid-Amerika; gaande van buitenlandse televisiekanalen en platenmaatschappijen, tot voedsel- en drankindustrie en tijdschriften, enz... Het zijn net dit soort machtsconcentraties die het Inter-American Commission on Human Rights en de Venezolaanse grondwet als een gevaar voor de democratie beschouwen en trachten te vermijden.

Propagandatechnieken en het gebruik van media om bepaalde politieke doelen te bereiken, worden

De anti-Chávez betoging moest naar de kantoren van PDVSA gaan, maar er werd besloten - zonder wettelijke toestemming - richting het presidentieel paleis (Miraflores) te trekken, waar pro-Chávisten demonstreerden. Terwijl de overheid confrontaties trachtte te vermijden, kwam op de private zenders op dit moment de boodschap: "Naar Miraflores" te voorschijn.

Op deze boodschap volgden beelden van Chávisten die neergeschoten werden terwijl op de nieuwszenders werd verteld dat het om vreedzame oppositiebetogers ging. Daarop werd een man uit de pro-Chávez betoging getoond die zijn geweer leegschoot op de Puente Laguno (zie foto). Hieruit moest blijken dat de pro-Chávez betogers op de anti-Chávez betogers aan het schieten waren. Deze waren echter niet in beeld

voor hun pivotale rol in het doen slagen van de coup. Ze vermeldden expliciet het belang van de beelden die de private zenders uitgezonden waren om de coup te rechtvaardigen. Volgens Eva Golinger, een Venezolaans-Amerikaanse advocaat in New York die de inmenging van de V.S. in de staatsgreep onderzoekt, is dit de eerste media geleide staatsgreep aller tijden.

Het waren dus snipers en agenten van het politiekorps van Caracas (de burgemeester was ook anti-Chávez) die begonnen te schieten, waarbij 19 mensen omkwamen en honderden verwond werden in de twee betogingen samen. De beelden die hiervan gemaakt werden en internationaal verspreid werden, manipuleerden de situatie en vormden de legitimering voor de staatsgreep.

De coupleiders claimden namelijk dat Chávez de betogers wapens had gegeven om de protestmars te onderdrukken. Daarin zagen ze de noodzaak om in te grijpen. Ze omsingelden het presidentieel paleis en dreigde het te bombarderen indien Chávez zich niet overgaf. Daarop werd de democratisch verkozen president ontvoerd. Ook toen maakten de private zenders van de gelegenheid gebruik om een loopje te nemen met de waarheid.

RCTV Productie manager bij RCTV Andrés Izarra nam ontslag ten tijde van de staatsgreep en getuigde in het parlement over de praktijken van de zender tijdens de staatsgreep. Zo had RCTV een rapport van een V.S.-correspondent gekregen waarin stond dat Chavez geen ontslag genomen had, zoals te horen was in de pers, maar dat hij gekidnapt en opgesloten was. RCTV en de andere private zenders weigerden echter deze informatie bekend te maken. Voorts schakelden alle private zenders terug over naar het alledaagse programma, terwijl het nieuwe regime afgekondigd werd, alsof er niets aan de hand was. Andrés Izarra getuigde dat hij die dag strikte

orders had gekregen om niet de minste informatie van Chávez of zijn volgelingen en ministers uit te zenden. De coup werd doodgezwegen en de meeste Venezolanen wisten pas dat er een regimewissel plaatsvond nadat men er op de communautaire media over begon. Dit is een doelbewuste verstoring van de nieuwsberichtergeving en censuur over de waarheid omtrent een situatie die van cruciaal belang was voor de Venezolanen en de internationale gemeenschap.

Enmaals de interim regering geïnstalleerd, werden trouwens alle democratisch verkozen functionarissen uit hun functie ontheven. Ook werd het enige informatiekanaal van de staat, kanaal 8, van de televisie gehaald. Er is dus een precedent voor de opschorting van een televisiezender, het gebeurde tijdens de staatsgreep op illegale en directe wijze. Dit in schril contrast met de opschorting van RCTV's uitzendrechten; de maatregel wordt gelegitimeerd op basis van de schending van het hierboven vermelde artikel 58 van de Venezolaanse grondwet.

Radio Bemba Uprising

De communautaire radio's en lokale televisie hebben een belangrijke rol gespeeld in de gebeurtenissen van de staatsgreep. Ook het principe van de *Radio Bemba* werd uitvoerig beoefend door mond-aan-mond door te vertellen wat er gebeurt was, sms berichtjes te sturen en folders uit te delen. Zo werd "het nieuws" verspreid en uiteindelijk kwam een massa volk spontaan de straat op om zich tegen de staatsgreep te verzetten, en hun verkozen regering terug te eisen.

Misschien moet de internationale pers maar eens in haar berichtgeving over de schending van persvrijheid naar het aantal lokale vormen van media in Venezuela kijken. Kleine radiostations opgericht door Juan-met-de-pet, krantjes in Caracas die de politieke gebeurtenissen analyseren, zijn in de nadagen van de putsch exponentieel in aantal gestegen, vooral in de

Spelers in de Venezolaanse media-arena

Alvorens te bekijken welke gebeurtenissen zijn voorafgegaan aan het opschorten van RCTV's uitzendrechten, dienen we te na te gaan welk juridisch kader het internationaal recht en de Venezolaanse grondwet bieden aangaande vrije meningsuiting en publieke toegang tot de media. The Principles on Freedom of Expression, die opgesteld zijn door de Inter-American Commission on Human Rights, stipuleren duidelijk dat monopolies of oligopolies die in het bezit zijn, of de controle hebben over communicatie media "...conspire against democracy by limiting the plurality and diversity which ensure the full exercise of people's right to information." Artikels 57 en 58 van de in '99 gewijzigde, Venezolaanse grondwet garanderen het recht op juiste en objectieve informatie, conform de internationale standaarden in verband met het recht op vrije meningsuiting en publieke toegang tot de media. Artikel 58 van de grondwet luidt: "Communication is free and plural and must adhere to the obligations and responsibilities under the law. Every person has the right to objective, true and impartial information, without censorship...".

De reactie van de private media in '98, toen Chávez zijn eerste overwinning als presidentskandidaat behaalde, ligt aan de basis van de verslechterde verhouding tussen deze private media en de Venezolaanse staat. Chávez' verkiezingsoverwinning veroorzaakte een aardverschuiving in het Venezolaanse politieke landschap. Acción Democrática en COPEI bevolkten de regering al sedert '58. De intrede van Chávez' regeringscoalitie leidde tot een crisis bij de traditionele politieke partijen. Sindsdien hebben de 5 grootste private nieuwszenders (evenals een aantal kranten) de feitelijke oppositierol grotendeels overgenomen: Venevision, RCTV, Globovision, Televen, en CMT uitten sinds den beginne openlijk hun afkeur voor de democratisch verkozen president. Deze vijf massacommunicatiebedrijven vullen zo 'n 90 % van het Venezolaanse televisie-aanbod in.

wel meer gebruikt in conflicten. In Venezuela echter, zijn het de private media die hun dominante gewicht in de informatieverbreiding gebruiken om hun eigen politieke en economische agenda te realiseren. De rol die deze conglomeraten via hun mediabedrijven in Venezuela gespeeld hebben in de staatsgreep van 11 tot 13 april 2002 tonen dit zeer duidelijk.

Golpe de Estado a.k.a. Media war

Op 11 april 2002 werd er een coup gepleegd in Venezuela door verschillende interne oppositiekrachten en gesteund door de Verenigde Staten, onder andere via het National Endowment for Democracy (voor meer info over de betrokkenheid van de V.S.: www.venezuelafoia.info/). De aanleiding voor deze coup waren de structurele hervormingen binnen de PDVSA, waardoor de Venezolaanse oliereserves onder effectieve staatscontrole kwamen. Deze hervormingen maakten deel uit van de strategie om onafhankelijker te worden van de V.S. De coup mislukte na twee dagen doordat de presidentiële garde, gesteund door immense protestbetogingen aan het presidentieel paleis, revolteerde tegen de interim-president Pedro Carmona, voormalig voorzitter van de werkgeversorganisatie FEDECAMERAS.

In de dagen voor de coup veranderden de private zenders hun programmering en werden de kijkers met propaganda en anti-Chávez toespraken overspoeld die 'het volk' aanmaanden om Chávez met geweld het land uit te sturen en deel te nemen aan de oppositie-betoging van 11 april.

De propaganda werd zodanig bedreigend en gewelddadig dat de regering besloot om op basis van Artikel 192 op Telecommunicatie de zenders te verplichten om telkens gedurende 20 minuten de regering uitzendtijd te verlenen om haar opinie bekend te maken. Maar zelfs tijdens die uitzendtijd bleef het scherm gespleten, en waren de ophitsende beelden nog steeds zichtbaar.

en uit later verschenen beelden van deze 'scène' blijkt dan ook dat er geen anti-Chávez betogers te bespeuren waren onder de brug, enkel een gepantserde wagen van de politie van Caracas.

De maker van deze beelden, Luis Alfonso Fernández van de zender Venevisión, die voor deze reportage zelfs nog een journalistiek prijs heeft gewonnen in Spanje (Premio Rey 2003) gaf later toe in de krant *Panorama* (8-31-2003) dat "in reality, that day he did not see the Chávez supporters firing at the opposition march." Niet onbelangrijk om weten is het feit dat Spanje, de V.S. en Mexico slechts enkele uren na de coup de interim-regering erkenden als de legitieme regering van Venezuela.

Maar op het moment zelf was dit niet geweten en de private zenders bleven deze beelden non-stop uitzenden... Tot er plots een boodschap werd uitgezonden, waarin een aantal dissidente generaals verklaarden dat ze Hugo Chávez niet langer erkenden als de legitieme president van Venezuela omwille van de moorden die de overheid eerder op de dag gepleegd had.

Het verhaal achter deze boodschap kwam kort na de coup ook aan het licht. Otto Neustaldt, CNN correspondent ten tijde van de staatsgreep, onthulde tijdens het forum "Journalism in Times of Crisis" aan de Universiteit van Aragua in Venezuela, dat "On the 10th at night they called me on the telephone and said, 'Otto, tomorrow the 11th there will be a video of Chávez, the march will go towards the presidential palace, there will be deaths and then 20 military officials of high rank will appear and pronounce themselves against the government of Chávez, and will request his resignation.' They told me this on the 10th at night."

Voorts was er nog een zeer onthullend televisiemoment tijdens de ochtend van 12 april. Op Venevisión was er een programma met televisiebekendheid Napoleon Bravo die enkele militaire en civiele coupleiders te gast had. Tijdens de show bedankten de gasten de private zenders

Mediaoorlog in Venezuela

Chávez versus de vijf Reuzen

armere buurten van het land, waar het politiek bewustzijn meer en meer vorm begint te krijgen. Dit is een opmerkelijke evolutie, omdat het toont hoe de laatste jaren een nieuwe grote groep Venezolanen betrokken raakte bij het maatschappelijke en politieke gebeuren: de inheemse groepen, afro-latino's, boeren en bewoners van de *barrios*. Communautaire media zijn een nieuwe bezigheid geworden van een groot aantal jongeren uit die buurten, en in tegenstelling tot wat de private media's verklaren, zijn de initiatieven geen propagandamachines voor de Chávez-regering. Zo werd de overheid bijvoorbeeld door ANMCLA (Asociación Nacional de Medios Comunitarios, Libres y Alternativos) bekritiseerd toen een plan voor olieontginningen op inheems gebied naar voren kwam.

Deze vormen van media zijn een duidelijk teken van een participatieve bevolking. Debatten worden gevoerd, problemen besproken, meningen geuit... allerlei zaken die toch als essentiële kenmerken van een democratie worden beschouwd? Maar ja, de zendvergunning niet verlengen van een door fascistische geleide nieuwszender, die een democratisch verkozen president mee heeft helpen af te zetten én ontvoeren is totaal onbegrijpelijk!

Bye bye Monroe doctrine: Telesur

Mediamanipulatie kan dus drastische en gevaarlijke gevolgen hebben. Als in een land zoals Venezuela haast elke berichtgeving uitgaat van een private nieuwszender moet de authenticiteit van het nieuws serieus in vraag gesteld worden. De economische belangen van de bestuurders van die zenders komen met bulldozer Chávez ernstig in het gedrang, net zoals de Amerikaanse belangen die vooral door de recente nationalisering van elektriciteit en olie meer en meer ondergraven worden. Het is dan ook de oppositie die in het

land via de televisiekanalen als het ware een monopolie heeft voor het verspreiden van eigen opinies. De idee van een – stel nu – CD&V - televisiekanal dat meer dan 90 % van de Belgische uitzending bezit, lijkt ons gelukkig maar ridicul. In Venezuela is het een realiteit.

Het is niet verwonderlijk dat vanuit een tekort aan juiste informatie er momenteel een ware opmars plaatsvindt van nieuwe vormen van media die een alternatief trachten te bieden voor de grote mediaconglomeraten uit de V.S., de E.U. en Japan; goed voor 90 % van de wereldwijde mediaberichtgeving. Van de 300 grootste mediabedrijven zijn er 144 afkomstig uit de V.S., 80 uit de E.U. en 49 uit Japan.

Het beste voorbeeld van zo een alternatief is Telesur, de gloednieuwe interstatelijke zender van Latijns-Amerika. De totale media wordt in het continent voor 70 procent geïmporteerd, waarvan 62 procent uit de VS. Sinds de jaren '80 steeg de globalisering van de media in grote mate en concentreerde de macht over de massa media zich bij een handvol corporaties; zoals CNN in handen van Time Warner, NBC in handen van General Electric. In Venezuela is de Cisneros Group die verbonden is

aan General Motors Hughes Electronics Corporation (eveneens uit de V.S.), TV Abril (Brazilië) en Multivisión (Mexico), hier een voorbeeld van. De staatsgreep illustreert maar al te goed hoe deze groep haar invloed laat gelden door de bevolking te misleiden en samen te

zweren tegen een uiteindelijk wel door verkiezingen én referendum verkozen president. Het zou ondenkbaar zijn dat VT4 openlijk partij zou kiezen voor een oppositiepartij – laat staan oproept tot geweld tegen de verkozen regering. Telesur, opgericht door de Venezolaanse overheid in partnerschap met Uruguay, Argentinië en Cuba, geeft een stem aan progressievere visies over de wereld dan die van de noordelijke staten. De vraag blijft echter wel in welke mate onafhankelijkheid wordt behouden ten opzichte van de o p r i c h t e n d e regeringen. In dat opzicht werd al door Hugo Chávez verklaard dat hij “verwacht dat er kritiek volgt over zijn beleid”.

Hoe dan ook zorgt dit collectieve project voor kopzorgen binnen de westelijke staten, omdat hun berichtgeving niet strookt met de informatieverbreiding binnen de vrije-markt

logica. Bovendien worden de Noord-Zuid relaties er openlijk bekritiseerd. Sinds de val van de Berlijnse muur wordt de liberale democratie, voorzien van een neo-liberaal georganiseerde markt, gezien als dé oplossing en Francis Fukuyama kondigde zelfs het einde van de geschiedenis aan toen het Sovjetblok in elkaar stuitte. De recente ontwikkelingen in Zuid-Amerika, eveneens het neo-liberale testlab sinds de jaren '80, tonen evenwel aan dat er lang niet zoveel consensus heerst over dit ontwikkelingsmodel als wel eens gedacht wordt. Analisten beweren dan ook dat de Amerikaanse regering een 'oorlog van misinformatie' voert tegen anti-imperialistische stemmen in Latijns Amerika door steeds maar weer de legitimiteit van verkozen regeringen die zich tegen hun noorderbuur keren, in diskrediet te brengen. Let op de gelijkenissen met Salvador Allende in het Chili van de jaren '70... Men moet zich dan ook realiseren dat een land als Venezuela lessen trekt uit het onvoorwaardelijke pacifisme van deze Allende, gezien de desastreuze gevolgen hiervan voor Chili toen Pinochet op het toneel verscheen.

Men kan Chávez zonder twijfel populistisch-militaristisch noemen, of nieuw communistisch, maar bepaalde aspecten mogen niet uit het oog verloren worden; namelijk dat de directe democratie in grote mate deel uitmaakt van het beleid, de hervormingen een puur wettelijke basis hebben, en dat hij de steun heeft van de armste Venezolanen die al decennia politiek genegeerd worden. Als morele basis voor zijn hervormingen kan een derdewereldland als Venezuela moeilijk verweten worden de grootschalige exploitatie en export van haar rijkdommen af te slanken om de binnenlandse sociale problemen zoals een enorme armoede, een laag opleidingsniveau en criminaliteit beter te kunnen verhelpen.

Martin Santana Bonilla & Frank Vanaerschoot

Ideologiekritiek: Het Laven Van Het Noodlot

Toen de danser en de muzikant hun eerste voorstelling beëindigd hadden heerste er vooreerst een gelukzalige stilte onder de bijeengekomen gasten. In hun hoofden galmden nog de frequenties van de ondertonen en voor hun ogen danste lichtlijntjes: reflecties van de danser. Allen waren ze diep in zichzelf gekeerd geraakt door dit overdonderend spektakel - wezenloos staarden ze doorheen de ruimte. De man die naar de anderen kijkt was echter al snel weer bij zichzelf gekomen en keek nieuwsgierig om zich heen. Snel registreerde hij de uitwerking die de muziek op elk van de genodigden gemaakt had en keek toen opnieuw rond om te zien of er niet misschien iemand iets zou doen. Hij zag dan ook als eerste hoe de oude man die de tafel had gedekt voorzichtig opstond en naar een kleine gouden gong liep die hij daar even nog niet had zien hangen. Toen de oude man de gong raakte was iedereen op slag weer nuchter en de betovering van de muziek was weer verbroken.

“Aan tafel nu dan allemaal!” riep hij, en hij maakte daarbij een warm uitnodigend gebaar met zijn rechterarm terwijl zijn linkerarm lichtjes in de richting van de rijkelijk gedekte tafel wees. Het leek wel alsof alle gasten vergeten waren dat ze zojuist al heel wat hadden gedronken en gegeten: iedereen haastte zich zo snel mogelijk naar een plaatsje rond de tafel. Eenmaal daar gezeten, hernam John weer het woord: “Vrienden ... ik wil u allen vooreerst heel erg hartelijk bedanken. Jullie kwamen op mijn levensweg alsof gij waart geroepen, en voorwaar, ik zweer het u: voorwaar gij waart geroepen! Ik ben blij daarom tot u het woord te richten. Maar vertel mij eerst eens zelve: hoe kwaamt gij hier terecht? Welk noodlot had gij te volgen?”

“Ach heer,” begon nu één van de drie koningen, “wij wilden breken met de oude, ons maar al te bekende krachten; wij wilden vrij zijn en uit de sleur, geen protocol, niets te verwachten; wij wilden ontsnappen en onderduiken en anoniem weer verder gaan; wij hebben niets meer om te achten, nee, met ons is het gedaan.” “Ja heer, gij weet wel: hoe ge meer ziet dan ge wilt en hoe het bloeden van uw hart dan later nooit meer echt,

echt stilt? Hoe ge weet van al die miserie terwijl ge zelf zo veel verspilt? Hoe ge steeds maar weer een rolletje speelt en daardoor langzaam verkielt?” sprak nu een andere van de drie koningen. Hij keek daarbij met starre ogen starend in de ruimte. “Welaan,” sprak vervolgens de derde van de drie koningen, “ons leven was leeg en hol en onverzadigd, afgestompt en ook beknot, en ten lange leste werden wij nog zoals men ons behandeld had: wij werden kasplantjes in ne pot. Wij hadden alles waar ge ooit maar van kunt dromen, en wij hadden zelfs veel meer - wij hadden zelfs vanalles waarvan gij niet eens wist dat het bestond, wij waren decadent en overdreven, wij waren ronduit ongezond; maar ge moet mij echt geloven: dat is de enige manier waarop ge er tenslotte misschien nog levend vandoor komt, want geloof mij, wat wij deden en wat wij zagen, dat is knettergek en ongegrond, dat is je reinste afschuw, braken, dat is echt vies en ondergronds. Wij wilden dus gaan lopen en weer vrij worden bovendien, en dus kwaamt gij en bracht ons hierheen en nu zijn wij hier sindsdien.”

“Als ik het goed begrijp” zo begon de zoekende nu, “dan had gij alledrie gevonden waarnaar gij drieën nooit gezocht had? Geboren zijt ge, in een overvloed van rottend vlees, als een dikke vette rat. Meester waart ge, over al die zochten: slaven waren ze tot uw wil, en gij noemt dat een last? Al dwalende zoek ik nu al lange tijd naar een plaats in dit land en mijn gedachten, een warme plek alwaar ik mij rustig neder kan vleien als in een warm bad. Zo kwam ook ik hier terecht, en nu aanhoor ik het verhaal van drie koningen die klagen over zaken waarvan ik vurig wens dat ik ze zelf ooit al gevonden had.” “Maar pas toch op!” zo riep nu plots de extatische mens, “pas toch op gij, met uw zware woorden, want zo zwaar wegen ze door dat de vrij vrolijke

vonkjes die hier door elkander vliegen reeds triester en dieper de grond in vallen. Over slaven spreekt gij, maar ik zweer u: net zoals de koning altijd een slaaf zal zijn van zijn volk, zo ook zijn wij altijd slaven. Slaven van de krachten die zich diep binnen in ons roeren en die ons geluk tot op zulke ongekende pieken brengen dat we er haast schrik van krijgen. Ach hoe vrij en blij kunt ge wel niet zijn als ge, gelijk mij, meefladdert met deze vonkjes. Ziet ze brachten mij hier bij jullie, wat zou dat anders dan een goed teken kunnen zijn. Toen sprong zij op de feesttafel en begon tot grote verwondering van het gezelschap een lichte, vrolijke versie van “De Stervende Zwaan” te dansen. Vele gasten wilden eigenlijk hun verhaal nog doen, niet in het minst de laatste mens, maar de sierlijke pirouettes die op tafel werden gedraaid leidden ieders aandacht af.

John keek even nadrukkelijk in het rond en glimlachte daarbij wazig naar de aanwezige genodigden. Vervolgens sprak hij: “Ach vrienden, vrienden noem ik u, terwijl ik u niet eens bij name ken, laat staan weet waar gij bent geboren. Vrienden noem ik u, maar gij drinkt maar mijne wijn en eet van mijne spijzen, en wat geeft gij daarvoor terug? Niemendal, de botten! Vrienden noem ik u, omdat hetzelfde noodlot ons hier samen bracht op deze heel er bijzondere avond. Een gebeurtenis moet ons te wachten staan die zich nimmer in de geschiedenis der mensheid reeds heeft voorgedaan, want voorwaar: ik ben de eerste die de zon wist te vermoorden! Bij vlagen maakt deze gedachte mijn hart zwaar en lopen er rillingen langs mijn ruggengraat: wie weet wat er zal komen? Ja: ook ik ken schrik, ook ik ken angst en pijn en beven. Doch laten wij ook sterk zijn en ons noodlot weten dragen. Wat zijt ge er mee zo al uw hoop te laten varen, al uw krachten te verliezen wanneer ge even zelf moet sturen en voor u eigen moet beslissen? Waarom

laat ge u daarvoor zo afzichtelijk gaan, voor zulke kleine ogenblikken van onzekerheid en van machteloosheid, van wanhoop en van lijden? Vanuit uzelf kunt ge het leven aan, probeer dat te begrijpen!”

Onder het gezelschap maakte zich plots een vervreemdend stille, kille sfeer meester. Enkele individuen wisselden angstvallige blikken onder elkander uit. “Ach edele heer, hoe graag zou ik u niet willen geloven” zo stotterde de mens die het geloof verloren heeft, en hij vervolgde met zijn trillende stem die elk moment bijna in huilen leek uit te barsten: wat zou ik die leegte, die ondraaglijke onzekerheid kunnen vullen uit mezelve. Grond had ik ooit onder mijn voeten, en nu zou ik die stevige grond door mijzelve moeten vervangen? Hevige reacties kwamen nu uit het gezelschap. Uit het tumult kwam een enkele reactie van de mens die naar anderen kijkt in de lucht te hangen: “ach hoe vaak heb ik dat nu niet al gezien, hoe gijle elkander elke dag opnieuw wijsmaakt wat een machtige, goede kracht er boven jullie hoofden zweeft, en dit enkel om de nieuwe dag ongeschonden door te komen. Hoe zoudt gijle nog zonder kunnen, dat vraag ik mij zo af!”

Nadat deze laatste woorden door de wind werden weggevoerd viel er terug een stilte onder het gezelschap, maar het was geen onaangename stilte. De bomen en ook alle andere gebladerte rond de feesttafel leken van zichzelf te ruisen, alsof de wind slechts even een zuchtje moest suggereren om het flora te herinneren aan haar pracht en kracht. Het gezelschap nam nu voor het eerst even de tijd om al dit schoons te bewonderen en met stille zuchten zagen zij de patronen en ritmes en kleuren en levensadem van deze immer troostende natuurpracht aan. Nadat ze een tijdlang in stilte van dit heerlijke moment hadden genoten stond John recht en sprak: “Ach vrienden, laat ons samen wachten op het nieuwe ochtendgloren! Geen mens weet wat er gebeuren zal en wat er zal gaan komen, maar vrienden, schenkt de glazen vol en laat ons samen dromen!” (Wordt vervolgd)

Bram Langmans & Rob Werkers

Van nepotisme zal men mij NIET beschuldigen

Een recensie van *Experimenten 2006* (Thomas Jasper Martin)

Het is nooit eenvoudig een dichtwerk van een vriend en mede-Moeial redactielid te analyseren: het gevaar van vooringenomenheid dreigt steeds. Doch dat nadeel wordt in dit stuk door twee factoren gemilderd. Vooreerst door het "nut" van deze recensie: poëzie is in onze tijden steeds meer een elitaire aangelegenheid, beoefend en gelezen door mensen met zwarte, hoornen brillen die vlotjes Oud-Grieks lezen en de referenties naar de groten (want dat zijn ze) uit die cultuur lustig maar subtiel verwerken in hun gedichten. Dat er dan een bundel zoals *Experimenten* gratis beschikbaar is voor studenten (en geschreven door een van hen) verdient een pluim. Zoals uit de onderstaande recensie blijkt, is *Experimenten* geen monument, geen ultiem kunstwerk dat de eeuwen zal doorstaan. Maar er staat, om het banaal uit te drukken, wél veel goede poëzie in: doorleefde ervaringen die hun neerslag vinden op wit papier, plotse inzichten die de lezer met vreugde kan delen.

Dat is een. Het tweede element dat voor deze recensie spreekt, zijn paradoxaal genoeg de gedichten zélf, die u in de nabijheid van dit artikel kan terugvinden. De selectie omvat een paar van de beste gedichten uit deze bundel. En een van de slechtste. Zo werp ik het uiteindelijk op uzelf, lezer, om de merites van Thomas' bundel te beoordelen.

Indien u zich getroffen voelt door wat u leest, aarzel dan niet om zelf een bundel te bemachtigen via het e-mailadres dat u aan het einde van dit stuk vindt. Kunst gratis en voor niets, er zijn ergere dingen om je dag mee door te brengen.

Over naar de bundel zelf. Zoals elke zichzelf respecterende dichtbundel, gaat een motto de eigenlijke gedichten vooraf: "I'm fixing a hole where the rain gets in / And stops my mind from wondering / Where it will go". Thomas lijkt te impliceren dat de poëzie een leegte invult, de leegte van het zelf dat zich slechts schrijvende kan beleven. Maar ook: poëzie om het leven draaglijk te houden, om misschien zelfs betekenis te geven. De verwachtingen die dit motto bij een onvermoedende lezer schept (namelijk een poëzie als zelfuitdrukking, als gestyleerde levensbeschrijving) worden onmiddellijk de kop ingedrukt door het eerste gedicht dat begint: "WAT ZEI ZE / IK ZEI NIETS / DE CIRKEL WAS LEEG / EN DRAAIDE VIERKANT". We dienen de titel van de bundel zeker in gedachten te houden: de gedichten blijven "experimenten". Een dergelijke ondermijning van lezersverwachtingen (door een plotse verandering van toon) kenmerkt een paar van de beste stukken uit deze bundel, we komen er later op terug.

De structuur van het boek is eenvoudig doch efficiënt, en geeft tevens een aantal van de kernthema's prijs. Het eerste en het laatste deel heten respectievelijk "Naar de Lente" en "Van de Zomer", uiteraard signalering van wanneer in 2006 de gedichten die de delen bevatten geschreven zijn. Maar de titels signaleren ook de affiniteit en zelfs bewondering die de auteur heeft voor al het levende dat ons omringt: Gaia, de altijd hoopgevende natuur. In het midden is er dan nog een verslag in *poeticis* van een reis die de dichter door het land van de Rijzende Zon maakte, net zoals een van zijn inspiraties, de grootste Japanse haikudichter Basho (zie *The Narrow Road to the Deep North and Other Travel Sketches*). De bundel wordt afgesloten door een prachtige beschrijving die natuur en cultuur strak tegenover elkaar stelt.

Natuurgedichten zijn Thomas' favoriete thema in dit boek. Vaak staat die natuur in nauw verband met de behoefte tot het alomtegenwoordig Zijn, tot een bepaalde vorm van pantheïsme die dicht bij de (Zen-)boeddhistische leer aanleunt: "Met haar blote voeten geworteld / in een grote plas lauwe hemel / volgden haar bruine ogen de omtrek van de zon". Soms echter wordt de natuur (naar typisch Oosters model) symbool voor wat ons

allen te wachten staat: dood, de ene ervaring die we helemaal alleen moeten beleven: "Vogelnest tussen / bloesems, wiegt nu heel alleen / in de zachte wind". Zelfs in een warmer seizoen is er melancholie, een hunkeren naar voorbijgaande tijden.

Gelukkig is daar de liefde: de bundel is tenslotte opgedragen aan "K.". Het mag een zegen heten dat de liefdesgedichten niet verzanden in een overmatig sentimentalisme. In de plaats daarvan krijgen we een eenvoud die veel meer zegt dan een gemiddeld pubergedicht: "Geduldig schrijf ik / met een potlood in het zand / duizend maal haar naam". Dit is wat de Japanners *karumi* noemen, een weigering van overladen retoriek ten voordele van sobere woordkeuze, die de lezer nooit iets opdringt en net daarom het hart raakt.

Tegenover natuur en de pure liefde staat de industriële maatschappij, die de "ik" al te vaak wurgt met haar gewapend beton, koud glas en vervuilde lucht (zie daarvoor het claustrofobische "Muurvast"). Ook het openings- en slotgedicht van de reeks over Japan ("Nippon" getiteld) stellen natuur tegenover cultuur. De "kraaloojes van de lachende Boeddha" reflecteren niet langer toegewijde monniken, maar "businessmen in boord van kraakwit" met "koortsachtig zoekende ogen". De dichter suggereert echter meer dan eens dat er een ontsnapping mogelijk is, doch in een andere structuur, weg van "bloedrode neonbuizen". Maar dan alleen, of op zijn minst met weinigen: "[h]ij die vindt, wordt verlaten door de mensen". Sommigen vinden de oplossing.

Een laatste thema is dan ook het sublieme, dat wat de "normale" perceptie overstijgt. Op zijn best is dit niet expliciet, eerder inherent aan het beeld, de spanning tussen woorden die iets "anders" schept: "The children threw their / jade stones all at once into / the dark placid pool".

Wat ons bij de stijlkenmerken van deze bundel brengt. Een zeer belangrijke eigenschap is de afwisseling tussen stilstand en dynamiek, tot ze een en hetzelfde worden. Alsof ze beide opgaan in iets groters, iets wat categorieën overstijgt: "De warme branding bekogelde / onze voeten met keien / - het grijze strand van Kainan". Keien en branding worden beziel, gooien de keien waarmee het strand bezaaid is naar de voeten van de toeschouwer. Deze trend vindt haar hoogtepunt in "Een druppel glijdt van het vergeelde esdoornblad", waar beweging van jager en prooi in een enkele eeuwigheid gecondenseerd lijken. Alsof er nooit iets gebeurd was. De techniek in dat gedicht doet overigens sterk denken aan een ander Japans cultuurfenomeen (behalve de haiku): stilstanden uit de zogenaamde anime-films, de momenten waarop er iets aardverschuivend staat te gebeuren en de film bijna stopt. Het moment komt misschien dichter, maar ondertussen zien we alleen maar de pauze voor de explosie die net door de ingetogenheid des te overdonderender wordt.

Bij de analyse van het contrast tussen motto en openingsgedicht hadden we al gezien dat die twee bijna een duel met elkaar aangaan. Zo iets keert terug, met verve zelfs, in het gedicht "Morgen". De eerste strofe: "De oude zwartgelakte saloonpiano / op rolletjes in de verlaten winkelstraat. / De eerste echte herfstkoude bijt zachtjes; / binnenkort weer vingerloze handschoenen". De twee eerste regels roepen een

verlatenheid op, de ontheemdheid van de muziekloze stad. Maar de volgende regels ondermijnen dit onmiddellijk: ondanks de "herfstkoude" is er de eenvoudige, vreugdevolle hoop op "vingerloze handschoenen". Het hele gedicht put haar kracht uit deze dynamiek, die ik nog zelden eerder gezien heb. Het mag een verwezenlijking heten dat je als beginnend dichter al een eigen stijl ontwikkelt.

Tenslotte het voor de hand liggende: deze bundel staat vol met vormen van de zogenaamde "haiku", een Japanse dichtvorm die zich concentreert op de directe ervaring, neergeslagen in zeer beknopte verzen. En neen, in het Nederlands behoeft die vorm geen indeling in 5-7-5 lettergrepen. Die regel geldt immers alleen als je in het Japans haikus wil schrijven, een gave die weinigen in onze contreien gegeven is. Wél een essentiële eigenschap van de haiku is de tweedeling tussen beschrijving en inzicht, die vaak worden weergegeven met een plat streepje. Het landschap brengt iets teweeg bij de toeschouwer, iets dat bij de beste haikus – alweer nauwelijks verwoord kan worden. En toch slaagt de dichter er soms in: "De moesson kwam neer als een gordijn / - op het uitgestrekte strand hoorde niemand / het trommelen van de druppels op een losgeslagen zeil". De haiku is nauw verbonden met de Japanse Zen-traditie, vandaar dat je in deze haiku een echo hoort van het bekende raadsel "What's the sound of one hand clapping?". Er is geen antwoord, slechts de beleving van het onnoembare.

Thomas blijft, met liefde en idealen, een student en Moeialler. Dat student-zijn komt tot uiting in de mindere tot ronduit slechte gedichten van deze bundel, waarvan het tweeluik "Lesfarden" een goed voorbeeld vormt: "Stemmen zoemen zonder betekenis monotoon / Monotoon / In de bedrukking van het klaslokaal / een enkele bromvlieg ontsnapt". Saaiere lessen leiden zelden tot goede poëzie, eerder brengen ze het monotone over op de lezer die zich – hoe kan het anders? – begint te vervelen. Bovendien is de maatschappijkritiek soms wat flauw en ronduit moraliserend: "jij wie ben jij je / zegt alles zegt niets zegt iets zegt niets / met al je hippe gelul / de aspecten van de doeltaal voorbij". Maar doeltaal is net wat deze bundel ook weigert, het gaat tenslotte om poëzie. Zulke gedichten schieten dus hun doel voorbij, en offeren kunstwaarde te zeer op aan een persoonlijke visie. Datzelfde, maar dan anders, geldt ook voor sommige haikus. Teveel oprechtheid laat geen ruimte over, maakt het optimisme hol en oppervlakkig: "Als de regen neerslaat / vlucht de aap in de boom / maar de vis zwemt verder". Hier is geen spanning tussen de beelden, geen basis om de natuurlijke eenheid te "tonen". Het is té simpel. Maar het tegenovergestelde is tevens nefast, soms wil de dichter, overweldigd, gewoon teveel zeggen: "Als bij toverslag het spel / doorbroken – de rode bal / slap in de braamstruik / - het geruis van de platanen".

Dat alles doet niets af aan het feit dat de oprechtheid vaak wél werkt, wanneer de dichter het prachtige in alledaagse dingen vindt: "Je bent kletsnat – kijk niet zo triest! / ontelbare druppels van een andere wereld / op je bleke huid – je dieprode lippen". Als lezer glimlach je dan, vooral op een prachtige, zonnige dag zoals die waarop ik dit artikel neertyp. Tijd dat ik zelf op zoek ga naar wat dieprode lippen.

Ben

Foto: Thomas Martin

Thomas' bundel kan je verkrijgen door een simpele e-mail naar dit adres: tmartin@vub.ac.be

1) Vergelijk met het bekendste gedicht van de al vermelde Basho: "Furu ike ya / kawazu tobikomu / mizu no oto". Vertaling van Alan Watts: "The old pond, / A frog jumps in: / Plop!".

Selectie

(zonder titel)

Een druppel glijdt van het vergeelde esdoornblad

Een druppel spat uiteen op een schouderblad
Vier druppeltjes biggelen samen alle kanten op

Ademwolkjes stoten tussen kale takken door
De boogschutter kiest zorgvuldig doel, legt aan
De stier lijkt onverstoort, onbeweegbaar

Als de pijl de boog verlaat sperren ogen zich open.
Het wapen valt geruisloos eeuwenlang
De ogen van de prooi in de ogen van de jager

Twee handen omklemmen krampachtig een ranke pijl
Een bloeddruppel spat uiteen op een blad in de modder
vertrappeld. Vier tranen biggelen geruisloos over vier wangen

Monkey braced himself laughing
while Elephant shook Tree – so
Tree, Elephant and Monkey waved together
because that day for the first time
adventurous Snake and Bird took to Sea

many Roads are but
One, all Flowers whispering
Descendants from the Sun

Lesfarden I

Stemmen zoemen zonder betekenis monotoon
Monotoon

In de bedrukking van het klaslokaal
Een enkele bromvlieg ontsnapt
Door het raam
En verdwijnt in het blauw
– de zon rolt binnen op de bank

Elders

Van op een bankje naast het water
Tussen het riet door:
Twee zeilbootjes die flirterig om elkaar spelen
Elkaar passeren
Zich weer vervoegen
Langzaam de koelte van de oever
Weer opzoeken,
Dan in innige omstrengeling blijven aan de pier
Onder het ruisen van de wilgen.
Een vlinder landt in dit middelpunt van rust
En merels heffen een zachte polyfonie aan

De stemmen sterven
Zij leidden tot niets
In de bedrukking
Ontsnapt een bromvlieg
Door het raam
En verdwijnt

Buiten schijnt steeds de zon

Muurvast

Toen hij een tijd later ontwaakte
Met zijn benen steeds in kleermakerszit
Voelde hij opeens sterker dan daarnet
Hoe de kille muur zijn rug aanraakte

Zonnestrallen schrooiden door het raam
Als door een vergrootglas zijn tranende ogen dicht.
Zijn armen maaiden nog in grote bogen -
Van gespleten lippen brokkelde wanhopig zijn naam

Maar geleidelijk werden zijn spasmen gering
Zijn kracht ging van hem en de roodbruine aders
Stootten voor uit het gewapende beton

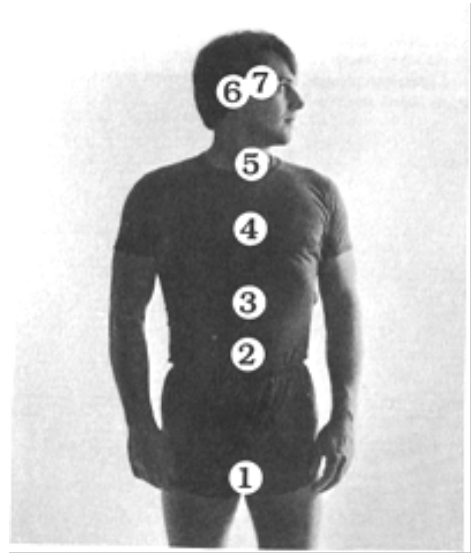
Om dan een metalen doodskrans te weven om
Zijn holle hart en zijn versteende ruggenwervels
En zo sliep hij zonder beweging noch woord in.

De Fontein der Jeugd

Yoga-oefeningen voor in de Zon

Het verhaal van Peter Kelder gaat over een kolonel die afreisde naar een afgelegen klooster in het Himalaya-gebergte om aldaar het legendarische levenselixir te ontdekken: vijf oude Tibetaanse oefeningen om jong gezond en vitaal te blijven. Het ware nut van de riten is dat ze de zeven energiecentra (cf. de zeven endocriene klieren, zie eerste foto) weer op hun normale draaisnelheid brengen. In een gezond lichaam draaien de energiecentra met grote snelheid rond, waardoor vitale levensenergie, ook wel 'prana' of 'etherische energie' genoemd vrij doorheen het lichaam stroomt. Als één of meer van deze energiecentra beginnen te vertragen wordt het stromen van vitale levensenergie gehinderd of geblokkeerd; dat is gewoon een andere naam voor veroudering en slechte gezondheid. Zoek een rustig plaatsje op om van start te gaan.

DE EERSTE RITE

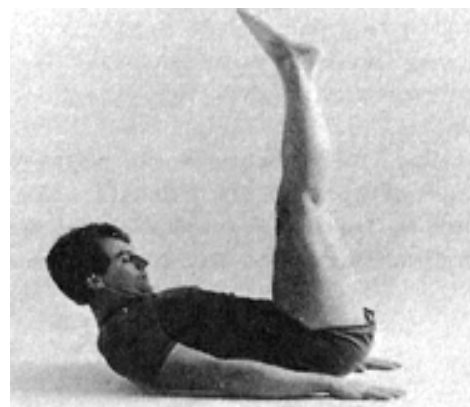
De eerste rite is heel eenvoudig. Zij wordt gedaan met het expliciete doel de snelheid van de draaiende energiecentra op te voeren. Kinderen doen dit voortdurend als ze spelen. Je hoeft alleen maar met horizontaal gestrekte armen rechtop te gaan staan. [zie foto] Draai rond totdat je je licht duizelig voelt. Belangrijk is wel dat je van links naar rechts draait. Met andere woorden, als je een klok met de wijzerplaat naar boven op de grond zou leggen, draaide je in dezelfde richting als de wijzers.

DE TWEEDE RITE

Je gaat eerst plat op je rug op de grond liggen. Strek je armen helemaal langs je lichaam en leg je handpalmen op de grond, de vingers dichtbij elkaar houdend. Hef vervolgens je hoofd op en probeer met je kin je borst aan te tikken. Hef tegelijk je benen verticaal op, de knieën gestrekt houdend. Als het gaat, buig je benen dan over je lichaam naar je hoofd toe, maar zonder je knieën te buigen [zie de foto]. Laat dan langzaam hoofd en benen weer naar de grond zakken, weer zonder de knieën te buigen. Ontspan alle spieren en herhaal dan de rite. Houd je bij iedere herhaling aan een vast ademhalingsritme: diep inademen als je je benen en hoofd opheft, volledig uitademen als je ze weer laat zakken. Tussen twee uitvoeringen in, wanneer je je spieren de kans geeft om te ontspannen, blijf je in hetzelfde ritme

ademhalen. Hoe dieper je ademhaling, hoe beter. Als je je knieën niet volmaakt recht kunt houden, buig ze dan een beetje, maar niet meer dan absoluut nodig is.

DE DERDE RITE

De derde rite zou je direct na de tweede moeten doen. Ook deze is heel eenvoudig. Je hoeft alleen maar met rechte rug op de grond te knielen. Je handen leg je op je dijspieren. Buig je hoofd en nek om met je kin je borst aan te raken. Gooi je hoofd en hals dan zover mogelijk naar achteren en leun tegelijk achterover, je ruggengraat krommend. [zie foto] Als je deze boog maakt, zullen je armen en handen om steun te zoeken hard tegen je dijen duwen. Neem vervolgens weer de uitgangshouding aan en doe de rite nogmaals. Evenals bij de tweede rite moet je ook nu een constant ademhalingsritme vasthouden. Adem diep in als je je ruggengraat hol maakt. Adem uit als je de uitgangshouding weer aanneemt. Diep ademhalen is heel heilzaam, dus zuig zoveel lucht in je longen als je maar kunt.

DE VIERDE RITE

Ga op de vloer zitten. Strek je benen recht vooruit en houd je voeten een centimeter of vijftientig à dertig van elkaar. Houd de romp van je lichaam rechtop, leg je handpalmen - als steunvlakken - op de grond naast je billen, met de vingers naar voren. Buig dan je kin tegen je borst. Beweeg je hoofd zover mogelijk naar achteren. Duw tegelijkertijd je lichaam omhoog, zodat je knieën een loodrechte hoek maken, en blijf met gestrekte armen op de grond steunen. De romp van je lichaam en je bovenbenen liggen nu in een rechte lijn, parallel aan de vloer. Je armen en onderbenen staan loodrecht op de vloer. [zie foto] Span vervolgens elke spier van je lichaam. Ontspan daarna je spieren terwijl je de uitgangshouding weer aanneemt en rust, voordat je dezelfde oefening opnieuw doet.

Ook bij deze rite is de ademhaling van cruciaal belang. Adem diep in als je je lichaam omhoog duwt. Houd je adem in bij het spannen van je spieren. En blaas alle lucht uit als je de beginhouding weer aanneemt. Blijf in de rustperiode tussen de herhalingen in hetzelfde ritme ademhalen.

DE VIJFDE RITE

Bij de vijfde rite is je gezicht naar de grond gewend. Je ondersteunt je lichaam met je handen, de palmen weer plat op de vloer, en steunt op gebogen tenen. Tijdens de rite houd je je handen en voeten ongeveer vijftig à zestig centimeter uit elkaar. Armen en benen moeten gestrekt blijven. Begin met je armen loodrecht op de vloer en een holle ruggengraat, je lichaam is in feite 'doorgezakt'. Gooi je hoofd zo ver mogelijk naar achteren. Buig vervolgens je heupen en maak van je lichaam een omgekeerde V. Duw tegelijkertijd je kin naar voren en tik je borst aan [zie foto]. Dat is alles. Neem de uitgangshouding weer aan en begin opnieuw.

Houd je aan hetzelfde diepe ademhalingsritme dat je ook bij de voorgaande riten gebruikt hebt. Adem diep in als je je lichaam opheft. Adem diep uit als je je lichaam weer omlaag brengt.

ENKELE RICHTLIJNEN

Doe zoals het voor jou het beste aanvoelt!! De Lama's raden aan te beginnen met iedere Rite drie maal daags uit te voeren. De daaropvolgende week verhoog je je dagelijkse portie met twee herhalingen, net zolang totdat je iedere rite 21 maal achtereenvolgend kunt uitvoeren.

Kies het moment van de dag dat jij het best vindt. Bijvoorbeeld 's morgens met een nieuwe dag voor de boeg.

Laat je gaan en ga helemaal op in de gevoelens, waarnemingen en visualisaties die je krijgt. Je zintuigen worden scherper. Je wordt gewaar van de werkende kracht in je lichaam. Dompel je onder in de bruisende levensstroom vervloeiend met de omgeving...

Het geeft een weldadig effect als je tussen de uitvoering van twee verschillende riten rechtop gaat staan met je handen op je heupen en verschillende malen diep ritmisch ademhaalt. Beeld je in hoe tijdens het uitademen alle spanning uit je lichaam wegvloeit.

Laat je stem verlagen en lekker weergalmen in de ruimte. Herhaal de 'OoooMmmm' klank en voel de trilling van de O diep in je borst en buik en de M in je hoofd. Ga een tijdje door en als je dan stopt krijg je een leuk gevoel.

In het klooster in de Himalaya bestaan er geen problemen met de keuze van het juiste voedsel en evenmin wat de aanvoer van voldoende hoeveelheden betreft. Iedere Lama doet zijn deel van het werk om te produceren wat nodig is. Al het werk wordt op de meest primitieve manier gedaan. Zelfs de aarde wordt nog met de schop omgespit. Natuurlijk zouden de Lama's ossen en ploegen kunnen gebruiken als ze dat wilden, maar ze geven de voorkeur aan direct contact met de aarde. Zij vinden dat het aanraken en bewerken

van de grond bijdraagt aan een gevoel van eenheid met de natuur. De Lama's nuttigen maar één soort voedsel per maaltijd (bijvoorbeeld alleen brood/groenten en vruchten/kaas en eieren...) en ze eten geen vlees of vis. Ze eten niet meer dan nodig.

Geloof in het onmogelijke: "In het klooster in de Himalaya was een man van wie je gezwerd zou hebben dat hij niet ouder was dan vijftientig en die zich gedroeg als een man van vijftientig. In werkelijkheid was hij meer dan honderd jaar oud. Als ik vertelde hoeveel meer dan honderd, zouden jullie me niet geloven" aldus de kolonel.

Deel je beleving met anderen.

Neem geen koude douche na de oefeningen

DE ZESDE RITE

De zesde rite is een fluitje van een cent. Zij zou alleen uitgevoerd moeten worden wanneer je een overmaat aan seksuele energie hebt en het natuurlijke verlangen bestaat om er uiting aan te geven. Doe dit enkel wanneer je je seksueel compleet voelt en bereid bent je seksuele energie te gebruiken voor je innerlijke transformatie. Doe het enkele keren als je daar de aandrang toe voelt. Ga rechtop staan en blaas langzaam alle lucht uit je longen. Buig tegelijkertijd voorover en leg je handen op je knieën. Pers het laatste restje lucht naar buiten en ga, met lege longen, weer rechtop staan. Leg je handen op je heupen en druk naar beneden. Daardoor druk je je schouders omhoog. Terwijl je dit doet, trek je je buik zoveel mogelijk in en tegelijkertijd duw je je borst naar boven. [zie foto].

Blijf zo lang mogelijk in deze positie staan. Als je uiteindelijk gedwongen bent weer lucht in je ege longen te zuigen, laat je de lucht door je neus naar binnen stromen. Nadat je longen gevuld zijn, adem je door je mond uit. Tijdens het uitademen ontspan je je armen en laat ze op een natuurlijke manier langs je lichaam hangen. Adem vervolgens enkele malen diep in via de neus of mond en adem weer uit door de neus of mond. Dat is de zesde rite.

Volgende Moeial gaan we verder met 'inzicht meditatie' en de vraag 'wie ben ik' vanuit het oosten verlicht.

Zit je nog met vragen, wil je het boekje eens helemaal lezen of wil je mee vorm geven aan komende artikels stuur dan een mailtje naar: dessers@vub.ac.be

fijne dag,

Dries Essers

The Quiet War II 1/2

Politiek Is Een Bijkomstigheid

Beste lezer(es), alvorens met mijn oorspronkelijke verhaal - namelijk hoe de Rothschilds uitgroeiden tot de machtigste bankiersfamilie ter wereld - verder te gaan, wil ik graag met u enkele meer theoretische zaken onder de loep nemen. Zo lijkt het mij bijvoorbeeld erg interessant eens stil te staan bij de betekenis van het woord 'politiek'. Dat dit woord immers - net zoals de meeste woorden trouwens - in de loop der tijden een significante betekenisverschuiving ondergaan heeft, zal niemand kunnen verbazen: onze eigenste recente geschiedenis heeft, in het kader van de welbekende 'war on terror', immers nog maar net zeer aanschouwelijk duidelijk gemaakt hoe zulke betekenisverschuivingen op relatief korte termijn plaats kunnen grijpen; en ook de soms iets subtielere en vooral langzamere verschuiving van politiek als een kwestie van ideeën en overtuiging, inhoudelijke debatten en reëel engagement - naar politiek als een kwestie van marketing en populistische doch inhoudsloze slogans, is de laatste jaren officieel erkend. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat het vroeger (zoveel) beter was. Onze generatie beschikt nu eenmaal over het voorrecht te moeten leven in een maatschappij in stroomversnelling, en dat helpt ons vast en zeker om bepaalde zaken beter te kunnen observeren - doch zo iets houdt op zichzelf geen enkel waardeoordeel in.

Waar wil ik echter met dit alles naartoe? 'Politiek' zoals wij dat woord vandaag kennen is een kwestie van de (natie)staat, partijen en instituten: binnen geografisch vastgelegde regio's worden aan de hand van democratische verkiezingen mandaten uitgevaardigd aan vertegenwoordigers van het volk - mensen met een partijlidkaart dus - die dan vervolgens het alleenrecht verkrijgen om de wetten en regels van het samenleven binnen zulk een geografisch gedetermineerde regio op te stellen. Bovendien krijgt het centraal gezag dat op die manier ontstaat ook nog het alleenrecht om te beslissen welke politieke instituten opgericht kunnen worden en wie deze al dan niet mag bevolken. Dit systeem wordt gelegitimeerd door enerzijds het feit dat er om de zo veel tijd opnieuw verkiezingen zijn, en anderzijds doordat iedereen in principe het recht heeft zichzelf verkiesbaar te stellen - kortweg dus door de idee van sociale mobiliteit; en dus (relatieve) gelijkheid.

'Politiek' betekent echter letterlijk (vanuit het Grieks) 'alles wat te maken heeft met het sturen van de samenleving'. Nu mag het duidelijk zijn dat er heel wat zaken zijn die te maken hebben met het sturen van de samenleving en die toch niet onder de definitie van politiek, zoals ik die in de bovenstaande paragraaf kort heb geschetst (= enge definitie), vallen. Zo bepaalt bijvoorbeeld het vocabulaire van een taal over welke zaken al dan niet gesproken kan worden, en dus ook waarover men al dan niet wetten en regels kan opstellen; terwijl ook bijvoorbeeld het weer zich aan wetsverantwoordelijkheid weet te onttrekken doordat zo iets nu eenmaal de menselijke controle overstijgt (of tenminste: *that is what they want you to believe* ;-) Minder extreme voorbeelden zijn echter ook de vorming van de publieke opinie of de toestand van de wereldeconomie. Laten we deze zaken de grondvoorwaarden van de 'politiek' in haar enge definitie, het kader waartegen die 'politiek' pas mogelijk wordt, noemen. Op die manier wordt meteen duidelijk dat het hele (media)circus dat wij vandaag de dag 'politiek' noemen zelf reeds een spel is binnen een groter spel: iets waar het dus eigenlijk ook niet echt om te doen is. Het lijkt mij dan ook interessant deze grondvoorwaarden eens wat nader te bekijken wanneer we het over het sturen van de samenleving willen hebben: hun politieke economie is immers de machtsstructuur waarbinnen het zogenaamde 'machtsspel der politiek' pas plaats kan grijpen - welhaast als een bijkomstigheid...

Nu is het zeker niet zo dat ik pretendeer hier iets nieuws of schokkends mee te delen. Waar ik het immers met u over wil hebben is juist over het feit dat er altijd al mensen zijn geweest die zich maar al te bewust waren van het belang van dit 'kader' voor het sturen van de samenleving, en zoals u weet zijn er ook altijd al mensen geweest die graag zo veel mogelijk macht zouden willen centraliseren in de richting van hun hoogsteigen

persoonlijke. Het mag dan ook geen wonder heten dat er doorheen de geschiedenis allerlei groepen en verenigingen te ontwaren vallen die samen plannen smeden om de controle over deze grondvoorwaarden te bemachtigen. Zo kent iedereen wel Pythagoras: de bekende filosoof-religieuze leider-wiskundige uit de Griekse oudheid die er een uiterst select clubje op nahield dat zich vooral bezighield met het verwerven van zo veel mogelijk macht maar naar de buitenwereld deed uitschijnen dat het hen vooral om het religieuze en de liefde tot de kennis te doen was. Ook Plato, de nog bekendere filosoof uit de Griekse oudheid, was zeker niet vies van zulke zaken: waarschijnlijk voor een groot deel uit frustratie omdat hij niet tot het clubje van Pythagoras werd toegelaten, bedacht hij een ideale maatschappij waar een groep van 'filosofen' alle macht zou hebben over zaken als religie, opvoeding, bezit, individuele positie in de maatschappij, en zelfs voortplanting. Daarbij zou men bijvoorbeeld iedereen doen geloven dat ze een stukje metaal in hun lichaam hadden; en dat de filosofen nu eenmaal meer waard waren dan de andere mensen omdat hun stukje metaal van goud was, terwijl dat van de wachters - de volgende klasse - slechts van zilver was en dat van het plebs van brons. Zo iets klinkt natuurlijk niet erg geloofwaardig, maar beeld je eens in dat je leeft in een samenleving waar iedereen ervan overtuigd is dat het hele verhaaltje waar is, waar je van jongs af aan op het hart gedrukt hebt gekregen dat dat zo is, waar iedereen elkaar steeds maar weer wijst op dit feit door zijn of haar maatschappelijke positie op basis van dit stukje metaal te legitimeren, ... Sinterklaas is er niets tegen.

In de volgende afleveringen van deze serie zal u nog met meer van deze groeperingen kennis kunnen maken, maar in deze aflevering wil ik graag kort stilstaan bij de structuur van de parlementaire democratie en haar legitimering in het perspectief van deze grondvoorwaarden van de macht. We kennen allemaal natuurlijk het verhaaltje van de verschrikkelijke absolute vorsten die gelukkig door de Franse Revolutie werden vervangen door wat het begin zou vormen van onze hedendaagse rechtsstaat en haar zo geroemde gelijkheidsbeginsel, en hoe vervolgens via Napoleon, het algemeen enkelvoudig stemrecht en tenslotte de oprichting van de grote internationale organisaties, onze wereld tot een knusse en veilige plek is geworden waar er welhaast zo goed als geen onrechtvaardigheid meer bestaat. En u mag dan wel lachen met deze voorstelling der zaken, dat er nog één en ander aan schort is alleen te wijten aan het feit dat er nog bepaalde regio's van de wereld naar hogere

beschavingsniveau's moeten evolueren - zo luidt de redenering: Het huidige politieke systeem kan dan misschien nog wel geperfectioneerd worden, grote aanpassingen aan het gehele systeem zullen gelukkig toch niet meer nodig zijn - de samenleving is immers een product van een ononderbroken historische vooruitgang der gerechtigheid...

Ik weet wel, beste lezer(es), dat dit alles ronduit belachelijk is en hopeloos naïef en karikuraal lijkt te zijn, maar vergis u niet: er zijn ook vandaag nog mensen die zulke boeken schrijven - en het ergste is nog dat ze soms ook geweldig goed verkopen (ja Fukuyama, gij fucker;-) Gelukkig zijn wij bij De Moelial uit ander hout gesneden...

Maar dan toch maar weer ter zake nu. En om meteen maar eens een open deur in te trappen: Het proces van staatsvorming dat zich vanaf de Franse Revolutie in de westerse wereld ontwikkelt is in de eerste plaats een proces van centralisatie der macht. Alhoewel wij steeds pretenderen dat met de opkomst van de moderne rechtsstaat het absolutistisch gezag werd overwonnen, was er nooit eerder in de wereldgeschiedenis een met de hedendaagse toestand vergelijkbare situatie waarbij zo weinig mensen zo veel macht hebben over zo veel andere mensen.

Tegelijkertijd, en hier komen we aan een deur die tot nu toe nog veel te weinig werd ingetrappt, is het proces van staatsvorming in de westerse wereld ook in zeer belangrijke mate een proces van vernauwing van de definitie van het woord 'politiek' als dusdanig. Merk trouwens op dat ik hier bewust in de tegenwoordige tijd spreek: ook het ontstaan van de Europese Unie valt namelijk onder dit zelfde staatsvormingsproces, dat immers - zoals Kant reeds zei - slechts een einde kan kennen in de vorming van één alleenheersende wereldregering als een soort ultieme superstaat; doch dit alles natuurlijk geheel terzijde...

Waar ik namelijk naartoe wil is dat wij wederom het voorrecht mogen genieten een belangrijk historisch proces zichzelf te zien ontvouwen, en wel de vorming van de natiestaat Europa en de processen en structuren die daarbij werkzaam zijn. Wij zijn daardoor ook in staat de repressiemechanismen die daarbij in het werk worden gesteld van nabij te observeren en aan den lijve te ondervinden. En zegt u zelf: Ziet u daarbij hoe de wil der volkeren organisch samenkomt om verouderde grenzen en barrières te overstijgen? Aanschouwt u hoe het resultaat van deze geopolitieke reorganisatie langzaam tot stand komt langsheen democratisch geconstrueerde wegen? Juist ja...

Zoals wij van dichtbij kunnen observeren is het ontstaan van de natiestaat Europa een geschiedenis vol tegenstand en democratisch deficit, dit niet alleen omdat de Europese instellingen hoofdzakelijk worden geregeerd door technocraten die aan niemand verantwoording hoeven af te leggen en onverbiddelijk door blijven gaan met het bouwen van hun natiestaat, met of zonder officiële bevoegdheid (denk aan de Europese militaire samenwerkingsverbanden die reeds opgezet zijn lang voor ze ook legaal bestaansrecht kregen door de beslissing van één of andere Europese Raad), met of zonder goedkeuring van de zogenaamde 'democratische Europese instellingen' (bijvoorbeeld het Europese Parlement), met of zonder steun der politieke massa's... - ook omdat de gehele geschiedenis reeds vanaf het begin gebaseerd is op leugens en strategische misleiding.

Ook daarop komen we echter in een volgende aflevering van deze serie nog uitgebreider terug. Waar het mij nu immers om te doen is, is zoals gezegd de structuur van de parlementaire democratie en haar legitimering in het perspectief van de grondvoorwaarden van de macht. Zoals gezegd berust deze legitimatie op de idee van sociale mobiliteit: de idee van een relatieve gelijkheid die slechts door contingente en temporele factoren wordt gestoord (en waardoor die 'storing' dus draaglijk wordt), gekoppeld aan de idee der meritocratie. In een meritocratie krijgt immers iedereen wat hij of zij verdient, waardoor de feitelijke maatschappelijke ongelijkheid dus gerelativeerd wordt: als die of die een hoge positie krijgt, dan is dat omdat hij of zij ze verdient - en dat ik hier in de goot lig, dat komt doordat ik te stom ben om het te helpen donderen...

Nu is het natuurlijk onzin dat iedereen evenveel kansen heeft om een bepaalde positie te krijgen en is het bovendien heel erg juist dat iemand zulk een positie *krijgt*. En daarmee komen we dan ook aan de structuur van de parlementaire democratie. Laten we als extreem voorbeeld even de U.S. of A. nemen. In dit land is zeer mooi duidelijk hoe bijvoorbeeld inderdaad iedereen president kan worden, maar hoe niet zomaar iemand het presidentschap *krijgt*. Om te beginnen is de VS een twee-partijen-systeem. De president is altijd afkomstig uit één van deze twee partijen. Dat betekent dat er dus strikt genomen slechts sprake kan zijn van democratische vertegenwoordiging van de samenleving indien er slechts twee soorten mensen, slechts twee verschillende ideeën in de hele VS zouden bestaan. (Logisch geformuleerd: als er een kandidaat A en een kandidaat B bestaat, dan is iedereen die niet A of B is sowieso niet vertegenwoordigd.) Maar alsof dat nog niets is, betekent dat ook dat elk van die partijen over een gigantisch aantal leden beschikt, waarvan telkens slechts één de uiteindelijke presidentskandidaat voor zijn of haar partij kan worden. Tenslotte moeten die kandidaten ook nog eens gekozen worden, en daarvoor moeten ze - en daar is het mij om te doen - campagne voeren. Iedereen weet natuurlijk wat dat in onze tijden betekent...

Om die bakken vol geld bijeen te krijgen, moet je echter gaan aankloppen bij - jawel: de rijken. Mijn blad raakt hier spijtig genoeg alweer gevuld, maar iedereen weet natuurlijk wel dat mensen die iemand veel geld geven voor een politieke campagne (of ook voor andere zaken natuurlijk), dat niet zomaar voor niets doen: zij geloven er op zijn minst in dat het voor hen het beste uitkomt wanneer die of die kan beschikken over genoeg geld voor een mooie politieke campagne. En ach ja, natuurlijk ja: de wereld wordt geregeerd door geld, dat weet toch iedereen? En wie een mooi postje krijgt in het grote spel der politiek, die heeft dat ook verdiend - of dat vinden zijn financiers en beviende mediamagnaten toch. Hij zelf zegt niet veel. Hij weet dat hij al zo veel heeft *gekregen*...

De concretere invulling van het bovenstaande leest u in de volgende afleveringen van 'The Quiet War'...

Wat staat u daar nog zo te wachten?

Bram Langmans

Interview met Tokyo Police Club

“We hebben wetten nodig om Bryan Adams te stoppen”

Wanneer de hoofdredacteur mijn mobiele telefoon bestookt met smeebedes om De Moeial toegankelijker te maken, had ik zin om een stukje te schrijven over de invloed van theezakjes op complottheorieën over de devaluatie op het onroerend goed in Tielen, maar omdat onze aandachtige lezers uit Pjongjang en Beijing er misschien weinig boodschap aan hebben moest ik maar iets beters vinden.

Een groep uit Canada? Ja, want alle Canadezen zijn tegenwoordig nog hipper dan dreadlocks op een hippiejamboree. Iets up-tempo waardoor je toevallig de man naast jou op de metro een harde mep zijn gezicht geeft bij het roekeloos dansen? Ja, want die mensen in de metro zijn allemaal hetzelfde; die luisteren enkel naar die zeikplaatjes van AIR of The Kooks. Iets waar we ongelofelijk indie-snob over kunnen doen omdat wij de plaat feitelijk al hebben sinds mei vorig jaar? Ja, want een sociaal leven leiden is iets totaal overrated.

Daarom trok ik maar naar de AB om daar Tokyo Police Club te zien. Een groepje dat The Strokes op speed zouden kunnen zijn, met de verplichte en door Nintendo-gegoedgekeurde keyboard. Helaas heb ik er Explosions in the Sky voor moeten missen, maar voor de zaak hebben we dat er gemakkelijk voor over.

De Moeial: Hallo heren, jullie plaat is nu overal uit, hoe gaat het ermee?

David Monks (Zanger/Bassist): Het gaat allemaal wel vrij goed, maar we zijn dan ook begonnen zonder torenhoge verwachtingen er bij te zetten. Alles wat nu aan het gebeuren is, blijft voor een groot stuk onrealistisch. Bijvoorbeeld dat er nu in Australië mensen zijn die onze muziek kopen... We zijn er dan ook aan begonnen zonder al te veel hoge verwachtingen.

Are you kidding me? Op het Internet zijn jullie gehypt als ‘the next big thing’, een beetje zoals The Arctic Monkeys vorig jaar.
Monks: Echt? Het is gemakkelijk voor mensen om dergelijke dingen te zeggen, maar feitelijk ook tamelijk zinloos. Hoe dan ook; het komt erop aan dat je shows speelt en dat dan mensen tegen jou zeggen dat het goed was.

Ja, maar om de vergelijking verder te trekken; een aantal dagen geleden traden jullie op bij de PLUG-awards (de Grammy’s voor indie-groepjes, nvdv.) net zoals de Arctic Monkeys, en binnenkort treden jullie op SWSX-festival (hipste showcase festival op de aarde, waar The Arctic Monkeys vorig jaar ook speelde net voor ze ontzettend groot werden, nvdv.) met onder andere The Strokes. Jullie kunnen een bepaalde gelijkenis toch niet ontkennen?
Monks: Ja, in dat perspectief kan ik moeilijk ontkennen dat het ons niet heeft geholpen. Maar sinds mei vorig jaar is het allemaal zo snel gegaan, dat we het moeilijk zelf alles hebben kunnen analyseren en begrijpen. Ik denk dat voor een belangrijk deel ook onze gedrevenheid is, die voor een groot stuk voor beide bands geldt. Bovendien wordt onze muziek door grote machtige muziekmagazines onder dezelfde indie-noemer geschoven.

Als Canadezen proberen jullie de rest van de wereld te verontschuldigen voor Bryan Adams en Avril Lavigne op ons los te laten?
Monks: (hilariteit) Ja, we zijn jullie eeuwig schuldig voor die groepen... we zullen onze uiterste best doen om dergelijke levensgevaarlijke projectielen niet nog eens op jullie los te laten. Ik denk dat het voornamelijk een taak is van de politiek om dergelijke diplomatieke catastrofes te voorkomen en daar speciale wetten voor te vinden.

Alle gekheid op een stokje, in Canada zijn er op dit moment veel hippe groepjes...

Monks: (onderbrekend) Ja, daar zijn we ontzettend dankbaar voor; zeker Arcade Fire en Broken Social Scene hebben voor een groot stuk het pad voor ons geëffend. Het is dus ook een

zeer goede tijd voor Canadese groepjes om naar buiten te komen.

Ja, maar mijn vraag ging zijn dat jullie geluid juist eerder tegen hippe groepjes als The New Yorkers, The Strokes en The Rapture aanleunt.
Monks: Ja, het is muziek waarmee we zijn opgegroeid en het is ook muziek die iedereen in

veroveren, want dat zou aardig veel werk zijn, maar toch.

Heeft iedereen dan evenveel inspraak in het songschrijven?

Graham: Over het algemeen heeft iedereen zijn eigen inbreng in de songs. Maar dat is niet altijd evenveel het geval. Soms komt David met een

de groep kan appreciëren. Maar feitelijk hebben we allemaal een lange reis op gebied van “sound” beleefd. Niet dat we honderd verschillende genres hebben geprobeerd, maar we wilden liefst zo graag een zo breed mogelijk basis hebben.

Graham (toetsenist/backings): Ja, ik heb samen met de drummer nog in een groepje gespeeld. Onze sound neigde eerder naar Brian Wilson (Beach Boys nvdv.) en The Beatles. Het is op die manier dat langzaam ook Tokyo Police Club vorm heeft gekregen. Qua ledenaantal toch.

Schrijf je dan nog altijd songs voor dat ander groepje?

Graham: Ik heb een hoop songs klaarliggen voor dat groepje, maar door bijna constant *on the road* te zijn met Tokyo Police club is dat een stuk moeilijker geworden. Misschien als ik een manier vind om het tijd-ruimte continuüm te kunnen doorbreken zal ik er wat meer werk van maken.

Geldt dat ook voor de songs van Tokyo Police Club, David, is het ook voor jou moeilijker geworden om songs *on the road* te schrijven?

Monks: Min of meer wel ja. Kijk, het grootste aantal van onze songs waren al geschreven toen we nog in Newmarket waren, maar er zijn toch vier songs die we afwisselend live spelen. Pas daar merk je het verschil welke songs goed zijn en welke niet. Plus nu dat onze “oude” songs live echt vorm krijgen, weten we ook beter welke weg we opwillen met de nieuwe nummers.

Hoe komt dan een goede Tokyo Police Club song tot stand?

Monks: Veel toeval. Heel veel toeval. Iemand speelt ergens een aardig riffje en vervolgens werken we dat langzaam uit. Voor we het weten, hebben we weer een song klaar om de wereld mee te veroveren. Niet dat we de wereld willen

song af die al voor drie-vierde af is en dan hoeven wij alleen nog hier en daar iets bij te lappen.

Monks: Enkel bij het tekst schrijven is het een solo-opdracht van mij; ik moet ze toch zingen, en het is toch beter als ik begrijp wat ik aan het zingen ben.

Kan je mij dan zeggen wat je bedoelt met “An ancient Russian proverb, but I doubt it was one to chose from”

Monks: Weet je, de meeste van onze oude vrienden zitten nu op de universiteit en zij zijn dan vaak bezig over ingewikkelde zaken en gebruiken dan een hoop intellectuele quotes, maar soms heb ik het gevoel dat je gewoon onzin nodig hebt. Die lyric is een beetje onzin. Niet dat ik geen respect heb voor literatuur, want ik gebruikte een werk over Coupland (Canadese schrijver die Generation X en J-Pod schreef, nvdv.) dat ik ooit op school moest maken voor een hoes van onze EP in Noord Amerika.

Wordt het touren nu niet zwaar? Jullie zijn ongeveer een jaar aan een stuk op tournee, en die duurt nog drie maanden.

Graham: Ja, het weegt wel. Het lijkt vooral erg surreëel, omdat je de ene nieuwe stad na de ander aandoet, zonder dat je feitelijk nog een stad ziet. Maar als je dan 's avonds op het podium staat, voel je direct weer de energie door je lichaam heen stromen en is alles weer dik orde.

Monks: Het enige wat echt absurd wordt is wanneer je eventjes terug thuis bent, om uit te rusten, en iedereen terug met je wilt afspreken omdat je drie maanden bent weggeweest. Dat zorgt ervoor dat je daar ook niet echt kunt uitrusten.

Lou: Gelukkig zitten mijn beste vrienden in Tokyo Police Club, dus heb ik het voordeel dat ik dan wel echt kan uitrusten.

Ondertussen komt er nog iemand bij zitten, en wagen ze zich eraan een potje doritosaus te openen. De twintigers bezitten echter niet over voldoende manskraft om het potje open te krijgen; zelfs niet als ze het met twee proberen. Ze roepen Stewart, een klerkast van een vent die zonder al te veel moeite het deksel losschroeft.

Monks: Gelukkig dat we Stewart als roadie hebben; hij loodst ons hier door al de steden en lost al onze problemen op. Niet dat we een zware rock-'n-roll band zijn. Gisteren hebben we weliswaar een kleedkamer vernield, maar nadien hebben we alles keurig opgeruimd.

Lou: We hebben zelfs een briefje achter gelaten, om ons te verontschuldigen. We zijn feitelijk al erg blij dat zo ons vragen om daar te spelen.

Dus geen ruige rock-'n-roll verhalen? De Engelse muziektijdschriften zullen alles behalve blij zijn.

Monks: Neen, echt niet. Misschien een keertje toen we in het voorprogramma van een derivaatgroepje speelden van Godspeed You! Black Emperor; zij zeiden bij hun soundcheck: “We don’t want to sound like an indie-band”, en toen moesten wij op. We hebben extra hard ons best gedaan om een indie-groepje te zijn. Niet dat ik weet precies hoe een indie groepje klinkt, maar we hebben ons uiterste best gedaan. Hmm, heavy he?

Heel heavy. Hebben jullie feitelijk contact met jullie fanbasis?

Graham: We doen ons best. Na de show keuvelen we wat bij met de mensen die in de zaal staan, maar ook om te horen wat ze er van vonden.

Monk: Ook via onze websites proberen we te reageren op wat ze ons allemaal te zeggen.

Zijn er geen avonden wanneer het volledig verkeerd loopt volgens jullie maar dat jullie positieve reacties krijgen?

Monk: Het is toch dan leuk dat we positieve reacties krijgen, maar uiteindelijk zijn we toch ontgoocheld.

Graham: Misschien komt het ook omdat we heel erge controlefreaks zijn, die zich als een bende neuroten dood ergeren als er iets minuscuul fout loopt. Het is in het begin wel even wennen aan het feit dat mensen, die je nog nooit in je heel leven hebt gezien, je komen feliciteren met je optreden.

Ah, geen wilde groepje-verhalen van meisjes die nog harder willen feliciteren?

Monk: Mijn vriendin zou me in vier delen en we hebben genoeg aan de leden van de groep.

OK DAN MAAR!

Toen kwam er een Raf van de productie en de jongens verdwenen richting podium. Hij vroeg of hij mij niet ergens van kende. Ik zei: “De Moeial”. De Moeial all the way.

Ga nu naar je favoriete platenzaak en koop *Lesson In Crime*. Zie het als 14 euro die je niet meer hoeft te spenderen aan de nieuwe plaat van Damien Rice.

Piet van de Velde

HAIKU
door
[MeToiKos]

De zon weeft suikerspin mijn
haar grijze stad murmelt gevaar
zeg dat het niet waar –
een leegte in de lege trein

Racistisch Links in Catalunya

Erasmus-studente doet verslag

Vandaag exact een half jaar geleden ben ik aangekomen als Erasmusstudente in Barcelona, een mooie stad met een mooie kust en altijd mooi weer... Hier zou je zowaar voor altijd willen wonen! Wel, ook al heb ik hier een geweldig mooie tijd, ik zou hier niet voor altijd kunnen blijven. Alleszins toch niet in Catalunya. Wie vindt dat Vlamingen nog niet racistisch genoeg zijn, moet zeker eens van de Catalaanse maatschappij komen "proeven".

Vol vertrouwen vertrok ik in september naar Spanje en naar de Universitat Autònoma de Barcelona. Administratie en lessen zouden geen probleem mogen zijn want ik spreek al een goed woordje Spaans. Maar toch was het zo simpel niet, want alle administratieve documenten waren in het Catalaans. Ach ja, het was vervelend maar gezien het Catalaans nogal veel weg heeft van het Frans is het vaak wel verstaanbaar, en ook is iedereen perfect tweetalig, dus kon ik altijd aan iemand vragen om te vertalen.

Na de inschrijvingen werd het tijd om uit te zoeken welke vakken ik zou volgen. Na enkele dagen merkte ik al gauw dat 80% van de lessen in het Catalaans gegeven worden... Dat had ik wel graag op voorhand geweten eigenlijk... Nu ja, uiteindelijk was ik er toch in geslaagd om 3 vakken te vinden in het Spaans (en 1 in het Engels). Ook schreef ik me in voor een cursus Catalaans omdat hij toch gratis was en zo kon ik het volgende semester ook lessen in het Catalaans volgen.

Tot zover dus mijn eerste ervaringen. Ik wist niet echt wat ik er van moest denken. Aangenaam was het uiteraard niet, maar ach, de Catalanen zijn socialisten, zo'n "slechteriken" zullen ze toch niet zijn...

Maar steeds meer zie je dingen, hoor je dingen, lees je dingen. Op de unief kwam ik mensen tegen die weigerden Spaans tegen me te spreken. (Men moet weten dat alle Catalanen nagenoeg perfect tweetalig Spaans en Catalaans zijn, op een paar oude mensen in ver ververwijderde dorpen na). Enkele dagen daarna was er een "festival" op de campus, waarin verschillende aspecten van de Catalaanse cultuur aan bod kwamen. (En het mag gezegd: ze hebben mooie muziek, mooie tradities en veel lekkere typische gerechten). Maar op dat zelfde festival deelden zo ook boekjes en folders uit die dingen zeiden als: "wanneer je iemand tegen komt die geen Catalaans begrijpt, spreek dan trager en gebruik je handen om dingen duidelijk te maken". Spreek vooral geen Spaans dus.

In de les weigeren de studenten ook koste wat het kost Spaans te spreken, wat al meermaals heeft geleid tot absurde situaties: soms werden er debatten georganiseerd, waaraan inherent is dat er een interactie plaatsvindt, in dit geval tussen studenten. Gezien de unief in Barcelona overloopt van de erasmusstudenten en slechts enkele lessen in het Spaans gegeven worden, zitten in deze lessen voor de overgrote meerderheid erasmusstudenten. Hoewel dit overduidelijk is, vinden de Catalanen het toch nodig om in het Catalaans te spreken. Het feit dat zij dan onverstaaanbaar zijn voor de meerderheid van hun klasgenoten, kan hen blijkbaar totaal niet schelen.

Welja, dit alles is natuurlijk wel te begrijpen, wetende dat ze hierbij een politiek statement willen maken. Maar als studente Politieke Wetenschappen ben ik uiteraard wel enorm geïnteresseerd in wat dit statement nu net is... Blijkt het dus dat de Catalanen strijden om culturele autonomie, want hun taal en hun cultuur worden onderdrukt vanuit het centrale regime in Madrid. Vooral onder het Franco regime (1939-1975) was er sprake van onderdrukking ten opzichte van de Catalanen: er was geen plaats meer voor Catalaanse autonomie, het spreken van de Catalaanse taal werd zelfs verboden en, zoals elders in Spanje, werden vele democratische burgerrechten ontnomen. Ondertussen zijn we meer dan dertig jaar later. Relatief lijkt het Franco regime weliswaar nog niet zo lang geleden, maar er is toch enorm veel veranderd: niet alleen lijkt de Spaanse maatschappij van heden ten dage in geen enkel opzicht meer op de maatschappij onder het Franco regime, er is verder ook onderwijs

het Catalaans, er zijn meerdere radio-televisiezenders in het Catalaans, er is een Catalaanse Constitutie die een verregaande autonomie voor Catalunya voorziet, er is een autonome Catalaanse overheid (de Generalitat de Catalunya), alle administratie is in het Catalaans en in openbare ruimtes wordt alles in het Catalaans aangegeven. Toch beweren de Catalanen nog steeds dat ze "onderdrukt" worden. Vraag eens aan een Koerd of een Palestijn wat onderdrukking juist betekent...

Wanneer je studenten hierover aanspreekt, hebben ze nagenoeg altijd hetzelfde stramien van (3 verschillende) antwoorden klaar: "Ja, maar tijdens het Franco regime was Catalaans praten verboden"! ... "Onze ouders en grootouders hebben zo hard gevochten voor de taal, dat het jammer zou zijn om de taal nu te verliezen". ... "Men vindt altijd wel een reden om Spaans te praten en niet Catalaans". ... Geen onjuiste argumenten, maar jammer genoeg zijn deze drie populistische argumenten de enige argumenten van de studenten Politieke Wetenschappen!

Het is wel begrijpelijk dat zij hun onderwijs

volledig in het Catalaans willen, maar dan voert hun unief klaarblijkelijk een fout beleid, daar zij heel graag als "internationaal" uit de hoek komt, en dat doet ze ook: niet alleen loopt de universiteit vol erasmusstudenten, ook zijn er honderden, zoniet zelfs duizenden Latijns-Amerikaanse beursstudenten, Spaanse studenten die een uitwisseling doen binnen Spanje, en Aziatische studenten die een opleiding vertaler-tolk Spaans volgen. Dit is allemaal wel heel mooi, maar begrijpelijk iet of wat incompatibel met Catalaansnationalisme. Deze logica volgen Catalaanse studenten echter helemaal niet: alle studenten moeten Catalaans leren! Wie naar Catalunya komt, leert Catalaans! Wie onze taal niet wil leren moet maar ophoepelen! ... Vlaams Belang zou bij mijn collega studenten verschillende mooie slogans op de kop kunnen tikken.

Het gaat natuurlijk veel verder dan de unief: enkele weken geleden las ik in de krant dat men een wetsvoorstel wilde indienen dat aan iedereen die zich in Catalunya wil vestigen, wil verplichten Catalaans te leren. (Toch nog eens vermelden dat alle Catalanen perfect Spaans spreken.) Dat wil dus zeggen dat alle immigranten, inclusief de hele Latijns-Amerikaanse gemeenschap, Catalaans moeten leren. Dit enkel om de Catalanen een plezier te doen, want ze zullen de taal zelden of nooit nodig hebben. Zeker in Barcelona, waar er heel veel migranten wonen (niet alleen van Afrika of Latijns Amerika, maar ook veel van Andalusia). Een taal cursus Catalaans is natuurlijk gratis, hoewel een taal cursus Spaans dat niet is.

Het is trouwens al lang een feit dat voor de meeste belangrijke jobs een kennis van het Catalaans vereist is. (Weeral enkel om de Catalanen een plezier te doen, want een verbetering van de communicatie is er niet gezien iedereen Spaans kan). Het is dus duidelijk dat de goedgeplaatste jobs voor de Catalanen zijn en de migranten zich tevreden zullen moeten stellen met een job in McDonalds (hoewel zelfs daar een zekere kennis

van het Catalaans vereist is). Onderdrukking van de Catalanen? Mij lijkt het eerder onderdrukking van de niet-Catalanen.

En nu dus de grote mop: al deze Catalanen zeggen dat ze links zijn! Socialistisch, en ja zelfs communistisch! (Ik kan mij toch geen verregaande autonomie voor de deelstaten van de voormalige USSR herinneren). Ja hoor, de Catalanen willen wel solidair zijn, maar wel alleen voor de Catalanen. Catalunya über alles!

Heel nobel, want Catalunya is de rijkste regio van Spanje. Inderdaad, dit wetende is het misschien interessant om zich af te vragen of er niet meer achter zit. Waarom gelooft een volk dat minstens even ontvoogd is als de Vlamingen, dat zijn taal en cultuur onderdrukt worden? Economie heeft er volgens mij weer eens heel veel mee te maken. Waar een Flamingant nog eerlijk toegeeft dat hij geen belastingsgeld aan de Walen wil geven, bedoelt een Catalaan eigenlijk hetzelfde, onder het mom van de strijd voor de "Culturele Autonomie van Catalunya" (die ze dus al lang bezitten). Helaas zijn er slechts weinigen die het zelf beseffen. Heel normaal trouwens als je steeds op de Catalaanse televisie ziet hoe Catalunya verheven wordt en er nooit kritiek gegeven wordt op de Generalitat. Ik zou zelfs de Catalaanse televisie durven vergelijken met het Amerikaanse Fox Channel. Manipulatie van de publieke opinie, ja zelfs indoctrinatie, is hier een dagelijks feit. En het komt werkelijk van overal: niet alleen de televisie, maar ook de kranten, leraars en professoren en vooral ook de politici.

Sommige Catalanen geven wel eens toe dat het nationalisme inderdaad nogal hard gestimuleerd wordt vanuit de overheid, en zeggen dan gewoon: "Waarom zou ik hard werken om mijn geld te geven aan die luiherken in Andalusia!" Ja, en dit komt ook uit de mond van een studente Politieke Wetenschappen (het is nochtans algemeen geweten dat er heel veel Andalusiërs geïmmigreerd zijn naar het noorden omdat er in hun eigen regio geen werkgelegenheid is. Dit is volgens mij geen teken van luiheid). Wel wil ze graag solidair zijn: deze zomer gaat ze naar Afrika om vrijwilligerswerk te doen. Solidair zijn met Afrika, heel graag, maar solidair zijn met mijn eigen landgenoten? No way!

Het meest gebruikte argument is nog de "schande van de tolheffing op de autostrades": In Spanje wordt vooral tol geheven op de autostrades in Catalunya, en volgens de Catalanen gaan de opbrengsten hiervan integraal naar de centrale overheid in Madrid. Dit is echter totaal fout. De autostrades met tolheffing worden gerund door een privaat bedrijf dat een akkoord heeft gesloten met de Generalitat de Catalunya en de centrale overheid verdient er dus geen geld aan. Hoe komt het dat zoveel Catalanen fout geïnformeerd zijn?

Sommige Catalanen voelen ook best wel een verwantschap met de Vlamingen, en ook denken ze dat Vlaanderen even tweetalig is als Catalunya. Als ze aan me vragen van waar ik ben, vragen ze direct ook: van het zuiden of het noorden? Deze week vroegen ze me nog: "wie verkies je, Kim Clijsters of Justine Henin?" Clijsters? Ah, dat zeg je omdat Henin van het Zuiden is! Of nog, een sympathieke professor die voor mij enkele boeken meebrengt. Wanneer ik zie dat ze in het Frans zijn zeg ik: "ah, Franse boeken lezen is niet zo gemakkelijk voor mij", waarop hij antwoordt: "Ik weet wel dat jullie het Frans haten, maar jullie verstaan het toch perfect?"

Gezien er nagenoeg geen enkele Catalaan te vinden is die er een andere mening op nahoudt en omdat ik dagdagelijks met deze toestanden geconfronteerd word, kan ik me er soms enorm aan irriteren. Het lijkt wel of ze soms echt niet logisch kunnen nadenken. Ze zien toch dat ze 'vrij' Catalaans kunnen zijn en dat de tijden veranderd zijn sinds het Franco regime? En ze begrijpen toch dat je het niet meteen 'solidair' kan noemen als je de welvaart wil verdelen tussen een clubje van rijken en andere armere groepen toegang tot welvaart ontzegt? Zo kunnen we de Vlaamse welvaart binnen Vlaanderen houden, Catalunya de welvaart binnen Catalunya houden en kan Tsjaad zijn "welvaart" onder haar burgers verdelen en kan iedereen zich 'solidair' noemen. Solidair met zichzelf.

Nele Van Campfort

Colofon

De Moeial

Maandelijks studententijdschrift van de VUB in samenwerking met het Brussels Studentengenootschap, Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Cultuur.

Ons redactielokaal is gelegen te Triomflaan 62. Elke woensdag om 20 uur is er redactievergadering. Iedereen is welkom!

Stuur al uw opmerkingen, vragen en reacties naar: moeial@vub.ac.be

Bezoek ook eens onze website: www.vub.ac.be/moeial

Verantwoordelijke Uitgever
Bram Langmans

Coördinator
Daniël van der Meer

Vice-coördinator
Rob Werkers

Secretaris
Thomas Martin

Penningmeester
Frederik Verbist

Lay-out
Gabriel, Daniel

Illustraties
Archief, Ruben, Bram, Deborah

Achterflap
Ruben Brabers

Redactieleden
Ruben Brabers, Ben Van Overmeire, Thomas Martin, Bram Langmans, Rob Werkers, Bilal Benyaich, Gabriël Zamora Moreno, Frank Vanaerschoot, Matthias Vanheerentals, Daniel van der Meer, Daan Essers, Frederik Verbist

Redactiemedewerkers
Piet Van De Velde, Pieter D., Yannick Menendez, Pieter Boeykens, Kristien Janssens, Dimitri Dhuyvetter, Hannah Vanbelle, Dries Essers, Christophe Bernard, Stefanie Beyens, Martin Santana Bonilla, Nele Van Campfort, Katharine Eaton

Oplage: 1500 ex.

Drukker: Grafikon

De redactie is *niet* verantwoordelijk voor publicaties van het BSG, V.O., Dienst Cultuur, lezersbrieven, opiniebijdragen en standpunten.

Kom en schrijf voor De Moeial!

Licht in de Wolken

Een eigentijdse Vertelling

Nadat alles wat mooi was en de moeite waard om voor te leven eindelijk was verbrand en ook zelfs uit de boeken geschrapt, was het overal knus en veilig. Buiten woei giftig geladen lucht door de bomen die vanbinnen reeds gestorven waren van verdriet. Nergens nog was er warmte en alle leven werd geboren in laboratoria. "Het is de economie die de geschiedenis bepaalt," zeiden sommigen. Anderen hielden koppig vol dat het de schuld was van de techniek. "De techniek legt zijn eigen wetten op!" "Ja," voegde iemand daaraan toe. "En mensen doen datgene waar ze zelf voor kiezen, maar niet onder de omstandigheden waar ze voor kiezen." "De geschiedenis groeit aan de bomen," besloot men tenslotte.

Sommigen wilden de betekenis van het woord 'vrede' opzoeken in een woordenboek. Dan kwamen zij vervolgens tezamen om te praten over veiligheid. Anderen sprongen van een brug, want zij wilden weten wat 'dood' betekende. Zij die zich te pletter stortten, waren de helden van de nieuwe samenleving. Hun gedichten werden voorgelezen aan de kinderen en werden opgenomen in leerboeken van de school. Wanneer een kind liever ging spelen dan verdorde gedichten te lezen, werd het gestraft. "Er is geen leven na de dood" zegden de volwassenen en de kinderen begonnen te huilen. Sommigen wilden vechten tegen die volwassenen die alsmar praatten en alle boeken volschreven, maar zij waren nog te klein en hadden geen diploma.

"Denk je dat het nog enigszins de moeite is?" Ofschoon zij kort geleden nog had volgehouden dat hij onmogelijk gelijk kon hebben, was nu alle hoop uit haar stem verdwenen. Ze keek moedeloos door het raam. Soms naar haar spiegelbeeld, dan weer naar de wolken die statisch en gedesinteresseerd zweefden hoog boven de stad.

Alex antwoordde zonder haar aan te kijken. "Ik zou er niet op rekenen." Ondertussen pakte hij verder zijn spullen in. Toen hij daarmee klaar was, tastte hij onder de matras naar zijn revolver die hij vervolgens in zijn binnenjas stak.

"Ga je die nodig hebben?"

Even schoot een spasme langs zijn mond en verkrampte zijn voorhoofd. Ze bleef hem aanstaren. Hij haalde diep adem, voelde zijn gezicht opwarmen en een traan die opwelde. "Nee, eigenlijk niet. Ik ga er geen bal mee kunnen aanvangen." Hij voelde aan zijn jas, daar waar het wapen verborgen zat. "Maar ik ben meer op mijn gemak als ik het bij me heb."

Ze ging zitten op de vensterbank en kruiste bedroefd haar enkels. "Heeft het zin als ik je nog één keer zou vragen waar je heen gaat?"

"Nee, dat heeft geen zin."

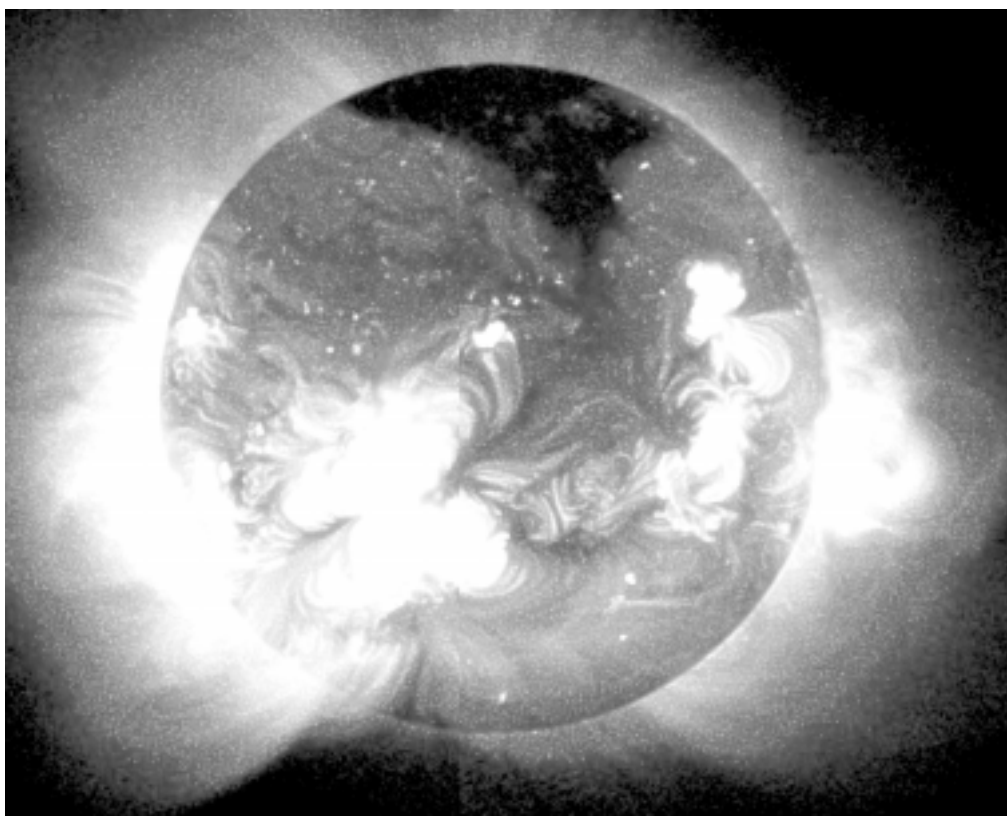
"Ik wil niet mee."

"Nee, dat weet ik. Daarom ga ik alleen... Hier zijn de sleutels."

Toen hij de sleutels losliet in haar hand, stortte de wereld in.

Laat 's avonds ligt een man te snurken in zijn zetel. Zijn ogen bewegen onrustig en blind. Hij droomt over vluchtroutes en hoe zij hem telkens weer ontsnappen. Over slangen en wolven. Naast zijn hand ligt een afstandsbediening. De televisie staat zwart en zendt een gezoem uit zo diep dat de vloer ervan trilt. De sfeer is zo bedompt dat geen mens er kan leven. In zijn droom grijpen naakte lichamen in elkaar, grijpt hij een vrouw tussen de benen. De kinderen die geboren worden verdwijnen bij het afval, tezamen met het bloed en soms een dode moeder. De ziel is een lichaam boordevol lust. Nu ligt hij over een vrouw heen en spuit haar vol vocht. Ze roept en drukt hem tegen zich aan. Een stem verheft zich die komt uit het niets. De lichamen verschroeien en verdwijnen in stilte.

Het gezoem won aan diepte. Het toestel verhitte en zond nu golven uit die de sfeer ook lieten trillen. Als door radiobegeleiding werd zijn hand tot ontwaken gebracht. De vingers werden trekpaarden die de hand geheel versleepten. Ze trokken haar tot op de afstandsbediening, omklemden haar met al hun macht. Ondertussen snurkte de man alsmar luider door. Toen het toestel begon te daveren, kwam de wijsvinger van de man als een hefboom strak omhoog. Hij bleef zo een poosje staan om dan met de snelheid van een slangenbeet neer te komen op een knop. Het

signaal werd meedogenloos verstuurd: de televisie ontwaakte nu volkomen, zijn licht barstte los in de kamer en een gelaat verscheen op het scherm. Het was een mannelijk gezicht met veel te grote ogen. Als door waanzin geslagen hield hij zijn blik strak op het slapende lichaam gericht. De ogen spoten gif en vuur. Zijn vreselijke mond opende zich langzaam, met lippen van walging gekruld. Naarmate de kleur van het gezicht veranderde, veranderden eveneens de tonen die het toestel onafgebroken uitzond. "Luister aandachtig naar mijn stem," zei het gezicht en de man die sliep begon lichtelijk te schudden. "Je bent nog maar een klein kind en hebt in je leven nooit iets nuttigs tot stand gebracht. Je bent een klein kind en vanbinnen ben je zwak." Een traan rolde over de wang van de man die snurkte. "De minste tegenstand zal je breken, daarom moet je de stroom volgen. Je voelt je veilig en op je gemak wanneer je de stroom volgt, hulpeloos als je bent in je kinderlijk. In de wereld zijn er slechts twee soorten mensen: zij die kanalen bouwen en de circulatie bepalen en zij die vervolgens de stroom volgen. Er zijn schapen en er zijn Herders in het Licht... Je bent een schaap... Een schaap... Schaap..." De man vertoende nu spasmen alsof hij door onzichtbare vogels werd aangevallen. Het volume van de TV verhoogde. De hele ruimte werd erdoor bezeten, het werd oorverdovend. Op de achtergrond klonk een zacht maar doordringend geratel, een monotone frequentie: alfagolven. De stem vervolgde: "Je bent miserabel. Je was liever niet geboren. Je leven is absurd... Vanaf nu ben je een braaf schaapje en je leven is absurd... Er is geen leven na de dood... Geen leven na de dood..." De man stopte met snurken en opende zijn mond wijd open, alsof hij schreeuwde zonder stem. Zijn gezicht in een pijnlijke grimas verwrongen.

De wereld roteerde gedesinteresseerd om haar as, wentelde langzaam rond de zon. De zon en alle sterren in de ruimte volgden aandachtig dit trieste schouwspel. Wat was er toch gebeurd met de aarde die ooit zo veelbelovend was? Het was natuurlijk een retorische vraag, want de hele kosmos antwoordde lachend en in koor: het zijn de mensen! Zij zijn achterlijk geworden en luisteren slechts nog naar hun bedrieglijke leiders, in plaats van naar ons! Zij denken zichzelf te leiden terwijl zij al wakend worden verkracht!

Toen de stem bijna klaar was met spreken, lag de man wild te schudden in de zetel. Uit zijn neus en oren stroomde bloed over zijn mond en nek. Hij ademde alsmar moeilijker en ook zijn tanden waren bedekt met een roodachtige glans. Zelfs nadat hij zijwaarts gerold was en op de grond was gevallen, werd hij niet wakker maar zakte hij juist dieper weg in de onvermurwbare greep van het boze genie. "Ook je hart is zwak. Dat weet je... Je hart is zo zwak... Bij het minste stootje zal je hart het begeven... Je hart zal het begeven... Je bent een schaap en je hart is zo zwak. Je bent overbodig en je sterft langzaam maar zeker... Sterf... Je sterft langzaam maar zeker. Je bent geheel overbodig en daarom sterf je langzaam maar zeker... Je sterft... Je bent bezig met sterven. Je hart begeeft

het... Je hart gaat dood... Het verliest al zijn kracht..." Nu pas openden zich de ogen van de man die bezig was te sterven en hij zag het vreemde gezicht dat hem woedend aankeek. Tranen stroomden over het verkrampte gezicht van de man. Hij fluisterde krachteloos: "Ga weg, duivel." Zijn bevende handen grepen wanhopig naar zijn borst en naar zijn hals. "Waarom vermoord je mij toch?" Maar zijn woorden waren niet langer van ademstoten onderscheidbaar.

Die nacht stierven over de hele wereld vier miljard mensen. De economie was nu opnieuw stabiel en gezond en er was energie genoeg voor iedereen.

Alex was nog maar een blok van het appartement verwijderd of er werd dringend op de deur geklopt. Ze deed open zonder te vragen wie het was. Dat wist ze toch al.

"Mogen wij uw papieren zien, mevrouw?"

Ze gaf hun de nodige documenten. Wat is Alex toch een zeikerd, dacht ze bitter.

Na een paar minuten gefluisterd van de officieren onderling, verklaarde iemand rustig: "We stellen vast dat u het vogelgriepvaccin nog niet heeft gekregen. Is daar een geldige reden voor?"

Ze glimlachte verontschuldigd en rolde met haar ogen. "Ik wilde wel, maar een kennis van me was ervan overtuigd dat het gevaarlijk was."

De officieren grinnikten.

"U wilt dus het vaccin, ondanks dat u aan de oproep geen gevolg gaf?"

"Uiteraard wil ik het. Ik was zelfs van plan het vandaag te gaan halen. Komt u binnen trouwens. Het is nogal koud op de gang." Terwijl ze hen binnenliet, vroeg ze zich af of Alex niet binnen een uur weer zou opduiken om haar te vertellen dat het allemaal maar een grap was. Hoe zou ze daarop reageren? Allicht zou ze hem een mep verkopen.

Ze werd hartelijk bedankt. De laatste man sloot de deur achter zich.

"Voordat we verder procederen, zouden wij u graag een paar vragen stellen. Niets ernstig. We moeten gewoon zorgen dat onze annalen in orde blijven."

Ondertussen had één van hen een tas op haar bed gezet en haalde daar een lang wit schort uit. Hij maande haar vriendelijk aan op het bed plaats te nemen. Zelf ging hij in een uithoek van de kamer zitten wachten. Zijn ogen starden naar een punt ergens op oneindig. Een officier trad voorwaarts en greep naar de papieren die een collega hem aanreikte. Hij bladerde wat. Zijn ademhaling was luid en gespannen.

"Deze vriend van u," begon hij tenslotte, "heeft die zich laten vaccineren?"

Ze haalde haar schouders op. "Ik vermoed van niet."

De man noteerde en vervolgde: "Omdat het volgens hem gevaarlijk is."

De toon waarop hij deze woorden uitsprak, joeg Sarah de stuipen op het lijf. Haar lichaam werd terstond helemaal kil vanbinnen. Ze slikte en vroeg: "Denkt u dat hij gevaar loopt?"

De man zuchtte en keek naar buiten, alsof daar ergens het antwoord lag. "Wel, mevrouw, indien

hij zich niet binen de vierentwintig uur anmeldt, is zijn leven inderdaad in gevaar."

Sarah volgde zijn blik, die nog altijd naar buiten gericht was, alsof ze dan ook het antwoord zou kunnen zien. De realiteit overviel haar als een ijskoude regen. Ze voelde hoe de paniek haar lichaam overnam, tot in zijn kleinste bewegingen en voor ze het wist barstte ze uit in tranen. "Oh, Alex," jammerde ze. Ze wilde rechtstaan, overweldigd als ze was, om hem te gaan zoeken, zelfs al had ze geen idee welke richting hij was uitgegaan.

Ze werd echter tegengehouden, zacht, maar resoluut. "Maakt u zich geen zorgen mevrouw. We vinden hem wel voor u."

Sarah ging terug zitten alsof ze gestraft werd. Het was alsof zij haar plichten verzaakt had en dat bepaalde verantwoordelijkheden nu van haar werden overgenomen.

"Maakt u zich geen zorgen," herhaalde de man. Vervolgens knikte hij naar de man die voor arts doorging. "Wij zijn hier klaar. We zien je later op kantoor."

Sarah kreeg haar papieren terug. Terwijl de officieren hun jassen sloten, kwam de dokter naderbij en begon hij in zijn tas te rommelen. Zijn vriendelijke glimlach en de kalmte waarmee hij zijn handelingen uitvoerde, stelden Sarah op haar gemak.

De deur werd gesloten.

"U mag uw mouw opstropen."

Sarah, wiens zelfvertrouwen langzaam terugkeerde, gehoorzaamde. Ondertussen doopte de dokter zijn naald in een bodem vloeistof en zoog het reservoir van zijn spuitje vol. Temidden van die handeling keek hij even op naar Sarah. En met een stem zo geruststellend als zij er zelden één gehoord had, zei hij: "U hoeft zich echt geen zorgen te maken. Ze vinden hem heus wel."

Haar ogen glansden nu van dankbaarheid. Even kwam in haar het verlangen op hem om de hals te vliegen en hem hartstochtelijk te kussen.

"U bent zo'n lieve man," zei ze.

De dokter glimlachte bescheiden. "Zullen we dan maar?"

Sarah bood hem haar naakte arm aan.

De dokter perste een druppel uit zijn naald. Vervolgens greep hij met één hand haar arm vast en met de andere dreef hij de naald langzaam in haar huid.

"Zo, zo..." zei hij. "Dat was dat!"

Vervolgens stond hij recht, pakte zijn spullen bij elkaar en borg ze weer op in de tas. Toen hij daarmee klaar was, keek hij op zijn horloge en zuchtte. "Zo, zo..."

Datzelf ogenblik begon Sarah zich wat duizelig te voelen.

"Indien u zich wat misselijk begint te voelen, dan is dat niet meer dan normaal," zei de dokter terloops. "Uw lichaam moet gewoon aan de nieuwe stoffen wennen."

"Ja," zei Sarah verward en wreef zich over het gezicht. "Ik begin mij inderdaad wat vreemd te voelen."

"Niets dus om u zorgen over te maken," antwoordde de dokter opgewekt. Om de één of andere reden stapte hij toen naar het raam en bleef daar langdurig naar buiten staren. Nu en dan wierp hij een blik op zijn horloge.

Na een kwartier lag Sarah hysterisch te schokken op de grond. Haar zicht was haast geheel verdwenen, ofschoon haar ogen paniekerig uit hun kassen puilden.

"Help, ik zie niets meer! Waar bent u, dokter! Help!" Haar ogen stonden zo bol dat het leek alsof zij een trein op zich zag afkomen, uit de lucht en loodrecht omlaag. "Heeeeeeeelp," krijsde ze. "WAAR BEN IK!"

De dokter boog zich over haar heen en keek misprijzend op haar neer. Zijn ogen gleden over haar hele lichaam. Hij bukte zich, tilde haar heen op bij de voet en legde zijn wang er tegen aan. Nadat zijn gedachten even waren afgedwaald, stroopte hij haar broekspijp omhoog en streek zijn tong over haar enkel. Daarna stond hij recht en brulde: "WAAR U ZICH BEVINDT? U BEVINDT ZICH IN MONOPOLIS!!! EN IN MONOPOLIS DAAR WORDEN GEEN GRAPJES GEMAAKT EN OOK GEEN UITZONDERINGEN!!!" Hij trapte toen met zijn laars en met al zijn kracht in haar gezicht totdat haar kaken en oogkassen helemaal verbrijzeld waren.

Gabriël Zamora Moreno

de Moecial

presenteert...

PAARD
GIRL

Rubén '07

Wat zeg je? Ah, bullshit... Het varken droeg een lange broek, maar het was geen konijn maar eigenlijk paard. Wat een mooie koe! Morgenvroeg kwam ik bovendien te laat op mijn hamburger want gisteren rookte maarten stiekem een pijp vol diarree. Kom dat tegen, zei de snottebel! Ja, ja! Geef mij liever een pot mayonaise voor op mijn dikke saussise, en ook een huis voor in mijn grasmaaier... Oké, nog een zin of twee en we zijn rond: Euh, goh, ja met die dingen en al. En ik maar schrijven en schrijven. Wat zeg je? Helemaal niets... Ja, dat dacht ik eigenlijk al en mijn zwart balkje is nu vol.